

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

เรื่องย่อคัมภีร์อานิสงส์ล้านนาที่คัดมาจำนวน ๗๒ เรื่อง

๑. เรื่องอานิสงส์ทานผ้าบังสุกุล

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเวฬุวันมหาวิหาร เมืองราชคฤห์ ทรงปรารภพระอานนท์ แล้วตรัสเรื่องผ้าบังสุกุล โดยที่มีเรื่องราวของ พระอนุรุทธะผู้มีผ้าเก่าคร่ำคร่า ท่านเดินเที่ยวหาผ้าบังสุกุล ตามป่าช้า กองขยะ แต่ไม่พบ ขณะนั้นมีเทพธิดานางหนึ่งชื่อ มาริ ซึ่งเคยเป็นภรรยาในอดีตชาติ ได้อุบัติ ในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้เห็นว่าพระเถระต้องการผ้าทำจีวร นางจึงนำผ้าขาวมาสามผืนยาวหกศอกไป ทอดวางไว้ที่กองขยะและหนทาง พระเถระเจ้าก็อธิษฐานเอาเป็นผ้าบังสุกุลจีวร พระพุทธองค์และ อริยสงฆ์ทั้งหลายกล่าวอนุ โมทนา สัปปริสทานอันประเสริฐที่นางเทพธิดาได้ประกอบแล้ว และได้ทำ พิธีเย็บจีวรท่ามกลางอสีติมหาสาวก มีพระมหากัสสปะ พระสารีบุตร พระมหาโมคคัลลานะ พระอานนท์ และพระสาวกอื่น ๆ แม้พระพุทธองค์เองก็เสด็จมาช่วย และทำวสัฏกเทวราชก็เสด็จลงมา ครั้นถึงอานิสงส์ของการถวายผ้าบังสุกุลว่ามีมากน้อยเพียงใด พระพุทธองค์ตรัสว่า บุคคลใดที่ถวาย ผ้าสังฆาฏิ ผ้าจีวร ผ้าขาวแก่ภิกษุผู้มีศีลบริสุทธิ ถือ รุ่งควัตรสืบศาสนกิจของพระตถาคต บุคคลผู้นั้น ก็จะได้อานิสงส์มหาศาลหาที่เปรียบมิได้ประดุจดั่งป้อมไม้ไผ่ป้อมเดียวจะมาเปรียบเทียบกับภูเขาสินธุที่สูง ๘,๔๐๐ โยชน์ไม่ได้ และความยิ่งใหญ่ของจักรวาล น้ำในมหาสมุทร ก็ยังน้อยไปถ้าหากเทียบ กับ อานิสงส์ที่เกิดจากการถวายผ้าบังสุกุล

พระพุทธองค์แยกแยะอานิสงส์นี้เป็น ๑๖ ส่วน และตัด ๑๕ ส่วนไว้เหลือเพียงส่วนเดียวและนำ เอาส่วนนี้มาแบ่งเป็น ๑๖ ส่วน และยกไว้เสีย ๑๕ ส่วนอีกเหลือเพียงส่วนเดียว และส่วนเดียวนี้มีผลอานิสงส์เท่ากับการสร้างพระวิหาร พระเจดีย์พันหลัง แม้นปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าก็ไม่เหลือ วิสัย แม้นปรารถนาเป็นคิ่งพุทธมารดา นางยโสธรา นางวิสาขา มหาอุบาสิกา นางสุชาดา (ชายา พระอินทร์) เป็นนางแก้วของพระเจ้าจักรพรรดิราช (สำหรับอุบาสิกา) ก็จะได้สมคั่งความปรารถนา สิ้นชีวิตแล้วก็จะได้ไปเกิดในดาวดึงส์ มีวิมานสูง ๑๒ โยชน์ เกิดมาเป็นมนุษย์จะได้เป็นพระเจ้า จักรพรรดิ ประเทศราช และสามารถแผ่กุศลให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปให้ไปเกิดในสวรรค์พ้นจาก อบายภูมิทั้งปวง จบพระธรรมเทศนาบริษัททั้ง ๔ ได้บรรลุธรรม มีโศคาปัดคิดผลเป็นคันตาม บุญญาริการที่ได้สั่งสมมา

๒. อานิสงส์บวช

คัมภีร์นี้มีเนื้อหาหากกล่าวว่าเป็นนี้ เป็นคำบอกเล่าของพระอานนท์ท่ามกลางพระอรหันต์ ในคราวปฐมสังคายนาว่า สมัยหนึ่ง พระพุทธองค์ประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ได้ตรัสอุดมมงคล

๓ ประการในโลก คือ พระพุทธเจ้าตรัสรู้สังขาร ๔ ประการ (อริยสัง) พระธรรมคำสอนอันอุดม เป็นมงคลอุดมอันดับสองและพระสงฆ์สาวกแห่ง พระศากยวงศ์เป็นอุดมมงคลที่ ๓ และทรงตรัสบุคคล ๔ จำพวกที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการบวชดังนี้

๑. นายผู้อนุญาตให้บวช (ทาสบวช)
๒. ลูกที่พ่อแม่อนุญาตแล้ว
๓. ภริยาอนุญาต
๔. เจ้าเรือนขอบวช

นายที่อนุญาตให้ทาสบวชเป็นสามเณร ได้อานิสงส์	๔	กัปปี
นายที่อนุญาตให้ทาสบวชเป็นภิกษุได้อานิสงส์	๘	กัปปี
พ่อแม่ที่อนุญาตให้ลูกบวชเป็นสามเณร ได้อานิสงส์	๘	กัปปี
พ่อแม่ที่อนุญาตให้ลูกบวชเป็นภิกษุ ได้อานิสงส์	๑๐	กัปปี
ศัวที่อนุญาตให้เมียบวชเป็นสามเณร ได้อานิสงส์	๑๖	กัปปี
ศัวที่อนุญาตให้เมียบวชเป็นภิกษุณี ได้อานิสงส์	๓๒	กัปปี
ภริยาที่อนุญาตให้ศัวบวชเป็นสามเณร ได้อานิสงส์	๓๒	กัปปี
ภริยาที่อนุญาตให้ศัวบวชเป็นภิกษุ ได้อานิสงส์	๖๔	กัปปี

ตัวเองไม่ว่าจะเป็นใครก็ตาม กษัตริย์คนมีทรัพย์คนยากจน สละข้าวของสมบัติมหาศาลเข้ามาบวชเป็นสามเณรตามลำดับ ก็จะมีอานิสงส์แก่ญาติพี่น้องไม่อาจคณานับได้ อานิสงส์นั้นมากมายมหาศาล แม้เทวดาจะเอาแผ่นดินมาเป็นบดแล้วผสมด้วยน้ำในมหาสมุทรเป็นน้ำหมึก เอาท้องฟ้าอากาศเป็นโปลาณ เอาเขาสิขรุมาเป็นเหล็กจารเขียนบรรยายอานิสงส์การบวชนั้นก็ไม่สามารถสาธยายให้หมดได้ เทวดานั้นสิ้นอายุไปแล้วก็ยังไม่อาจเขียนได้หมดสิ้นได้

และยังได้กล่าวถึงการนำบุคคลที่ไม่เป็นลูกของตนเองมาบวชก็ได้ อานิสงส์มากเช่นกันจากนั้นได้กล่าวถึงการสืบศาสนาทายาทด้วยการบวชกุลบุตร การบวชของโอรส พระธิดาของพระเจ้าอโศกมหาราช คือ มหันทกุมาร และคัมภีร์ได้กล่าวต่อไปถึงอานิสงส์ของการบวชว่า “ผู้ที่ได้บวชสามารถเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคตได้” และสามารถช่วยให้ญาติพี่น้องที่ตกอยู่ในอบายภูมิพ้นจากภูมิเหล่านั้น คุณดังเรื่องของสุปินสามเณรที่ได้ช่วยแม่จากขุมนรก

๓. การถึงไตรสรณคมณ์

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตะวันปรารภพรานเบ็ดผู้หนึ่งจากหมู่บ้านนังคนคามไปหาปลาได้ปลากลับมาแล้วแบ่งเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งนำไปแลกข้าวสาร ส่วนหนึ่งนำไปแลกน้ำทิพย์(นมส้ม) ส่วนหนึ่งได้บริโภคน้ำในลักษณะนี้เป็นเวลา ๕๐ ปี โดยไม่ได้ทำบุญเลย ต่อมาก็มีพยาธิเจ็บป่วยด้วยความทรมาณใกล้ตาย ขณะนั้นท่านจุลป็นถกทราบข่าวนั้นจึงต้องการจะให้ความสงเคราะห์พรานเบ็ดผู้นั้น จึงเข้าไปยังหมู่บ้านชาวประมงผู้นั้นอันอยู่ที่ประตูบ้าน ภรรยาของ

พรานเบ็ดผู้นั้นจึงบอกให้ผิวทราบ เขาก็สงสัยเป็นหนักหนาว่าท่านมาเพราะสาเหตุอะไรจึงให้ภรรยาไปถาม ท่านก็บอกว่าอยากจะพบอุบาสกคนป่วยหนัก นางก็อาราธนาท่านเข้าไป และเมื่อท่านเข้าไปแล้วก็ปลอบโยนให้อุบาสกรับศีล อุบาสกตั้งสติรับไตรสรณคมณ์ทั้งสาม และศีลห้าแล้วก็กลับวิหาร อุบาสกผู้นั้นสิ้นชีวิตก็ไปเกิดในชั้นจาตุมหาราชิกา (อายุได้ ๕๐๐ ปีทิพย์ / ๕ ล้านปีในเมืองมนุษย์)

พระพุทธเจ้าตรัสว่า บุคคลใดถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม และพระสงฆ์ ว่าเป็นสรณะ ก็พ้นจากนรกไปเกิดในสุคติภพและจบลงด้วยการบรรลุนิพพานของผู้ฟัง

๔. อานิสงส์บวชลูก ๖ คน

พระอานนท์อ้างว่ารับฟังมาจากพระโอรุของพระพุทธองค์ ว่าสมัยหนึ่งพระองค์ประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร ทรงปรารภสามภรรยาผู้ประกอบด้วยศรัทธาคนหนึ่ง ได้ถึงสรณคมณ์เป็นที่พึ่ง และได้นำดอกโกมุท ๖ ดอก ไปถวายบูชาพระบรมศาสดา ของพระพุทธเจ้า ภรรยาตั้งความปรารถนาว่า ขอให้ได้ลูก ๖ คน นางได้สมความปรารถนาได้ลูกชายตามลำดับจนครบ ๖ คน และตั้งชื่อเหมือนกันว่า กุมทกุมมาร เพราะได้จากอานิสงส์การถวายดอกโกมุท ลูกชายทั้ง ๖ ออกบวชบำเพ็ญสมณธรรม และเมื่อบิดามารดาสิ้นชีวิตไป ก็ได้เสวยทิพยสมบัติในสวรรค์ทั้ง ๖ ชั้น ตามลำดับ ซึ่งพระพี่ชายใหญ่ให้สมบัติในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวดี และชั้นอื่น ๆ ไล่ลำดับมาด้วย อานิสงส์ของพระเถระลูกชายทั้ง ๕ นั้น (สลัดกันไปมา) อนุโลมปฏิโลม - พระพุทธองค์ได้ตรัสอานิสงส์ของการได้บวชลูก ได้ถึงสรณคมณ์ก็จักพ้นจากอบายภูมิทั้ง ๔ พระลูกชายได้บรรลุนิพพานขั้นอรหัตต์ ส่วนพ่อแม่สองคนจักได้มาบรรลุนิพพานในสำนักของพระอริยมตโดยพุทธเจ้า / สรุปอานิสงส์ที่ได้

บวชลูกชายตนเองเป็นสามเณรได้อานิสงส์ ๘ กัปปี

บวชลูกชายตนเองเป็นภิกษุได้อานิสงส์ ๑๖ กัปปี

การคำนวณกัปปี มีอุปมาดังนี้ ภูเขาสูงหนึ่งโยชน์ เทวดานำเอาผ้าทิพย์มากกว่าดวงเขานั้น ๑ ครั้งใน ๑๐๐ ปีทิพย์ หากว่าภูเขานั้นราบเรียบเมื่อใด เท่ากับ ๑ กัปปี

หากปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าให้ปลูกต้นโพธิ์ บวชในศาสนา บูชาพระพุทธรูป

๕. อานิสงส์สร้างพระไตรปิฎก

พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวัน ปรารภคำถามของพระสารีบุตรที่ทูลถามถึงอานิสงส์ของการสร้างธัมมค้ำสอนของพระพุทธเจ้า ตรัสว่า มีอานิสงส์มากมายกับการสร้างคัมภีร์ด้วยตัวเอง แม้บทเดียว อักขระตัวเดียวได้ให้ท่าน ให้ผู้อื่นเขียนได้อานิสงส์ดังนี้

มนุษย์สมบัติ ๘๔๐๐๐ กัปปี

จักรพรรดิ ๒๘๔๐๐๐ กัปปี

ประเทศราช	๕ อสงไขย
มหาเศรษฐี	๕ อสงไขย

สวรรค์สมบัติ

๑. พระยาพรหมเทวคา	๕ อสงไขย
๒. พระยาเทวคาชั้นจาดุมหาราชิกา	๕ อสงไขย
๓. พระยาเทวคาชั้นคาวคิงส์	๕ อสงไขย
๔. พระยาเทวคาชั้นยามา	๕ อสงไขย
๕. พระยาเทวคาชั้นคฤสิต	๕ อสงไขย
๖. พระยาเทวคาชั้นนิมมานรดี	๕ อสงไขย
๗. พระยาเทวคาชั้นปรนิมิตตวาสดี	๕ อสงไขย

มนุษย์สมบัติ

เกิดในตระกูลดี สัมพันธ์กับคนดี มีตุกกถยาณสมุปนโน

๑. เกสางาม – เกสากถยาณ
๒. คิวงาม – นกขกถยาณ
๓. จันธิงาม – มงฺสกถยาณ – ไม่ผอมนิก
๔. อฏฐิกถยาณ งามด้วยกระดูก นัวงาม
๕. วยกถยาณ – วยงาม วรรณะเนื้อผิวพรรณงาม

แม้ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าก็ไม่เหลือวิสัยแล

๖. อานิสงส์ผ้าเพดาน

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่นิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์ พระนางมหาปชาบดีโคตมีได้ตั้งใจจะทำผ้าจีวรถวายพระพุทธเจ้า ลงมือปลุกต้นฝ้ายด้วยตนเอง ตามขั้นตอนจนกระทั่งสามารถทอเป็นผ้าจีวรได้สองชุด จึงนำไปถวายพระพุทธองค์ ๆ รั้วไว้ชุดหนึ่งอีกชุดหนึ่งถวายแก่สงฆ์ พระสงฆ์ทั้งหมดและแก่ไม่มีใครกล้ารับมีแต่พระนวกะรูปหนึ่งชื่อ อชิตะ รั้วและครองเป็นที่โจทก์ขานกันในหมู่ภิกษุว่าไม่ควร พระพุทธองค์ตรัสว่าอย่าได้คิดอย่างนั้น เพราะภิกษุรูปนี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ชื่อศรีอริยเมตโตย

ท่านอชิตะครองจีวรแล้วจึงนำผ้าไปทำเป็นเพดานกางกั้นพระพุทธองค์และตั้งความปรารถนา พระสารีบุตรได้ตรัสถามถึงอานิสงส์ที่เกิดจากการถวายผ้าเพดาน พระพุทธองค์ตรัสว่าบุคคลใดได้นำผ้ามาทำเป็นเพดานกางกั้นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระเจดีย์ ดัน โพร้ ด้วยจิตอันเลื่อมใส จักได้อานิสงส์

คือ บริวารสมบัติ มีลูกหลานที่มากด้วยปัญญา มีฤทธิ์เดชอำนาจมากนัก หากกระทำเพศานด้วยไม้สาน แทนผ้า ไม้เป็น ย่อมได้มนุษย์สมบัติคือเกิด ในตระกูลสูงคือ กษัตริย์ พราหมณ์ คหบดี ชนาศศร มีเสน่ห์ มีรูปโฉมโนมพรรณที่งดงาม และเป็นที่เคารพยำเกรงแก่คนทั่วไป จบพระกรรมเทศนาปริยัติทั้ง ๔ ได้บรรลุธรรม มีโศคาปิตติผล เป็นต้นตามบุญญาธิการที่ได้สั่งสมมา

๗. อานิสงส์สังฆรวมธาตุ (นิสัย)

เป็นคัมภีร์ที่กล่าวถึงอานิสงส์การสร้างคัมภีร์ ชื่ออานิสงส์สังฆรวมธาตุ ซึ่งมี ๔ ผูก และอานิสงส์ การฟังคัมภีร์นี้ พิธีกรรมเครื่องบูชาต่าง ๆ การแต่งคาถา ก็ได้อานิสงส์มาก

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระเชตวันมหาวิหาร พระยาสุทธรสนะได้ฟังพระพุทธเจ้า แสดงธรรมชื่อ “สังฆรวมธาตุ” แก่เทวดาจึงได้สั่งให้คนจัดเตรียมเครื่องบูชาคือดอกไม้ของหอมเข้าไปวัด พระเชตวันและบูชาพระผู้มีพระภาค และได้ตรัสถามอานิสงส์การฟังและการบูชาสังฆรวมธาตุทั้งสี่ผูก พระพุทธองค์ก็ตรัสว่า บุคคลใดได้บูชา

กัณฑ์ต้นเมื่อสิ้นชีวิต	ก็จักเกิดในเทวโลกและเป็นใหญ่แก่เทวดาทั้งหลาย
กัณฑ์ที่ ๒	ได้ไปเกิดเป็นเทวบุตรในวิมานปราสาทสูง ๕ โยชน์
กัณฑ์ที่ ๓	เกิดเป็นพระยาเทวดาในชั้นดาวดึงส์
กัณฑ์ที่ ๔	ได้เกิดเป็นพระยาเทวดาในชั้นจาตุมหาราชิกา
กัณฑ์รวม	ได้เป็นพระยาจักรพรรดิ

อานิสงส์เกิดจากการนำเครื่องบูชาไปไว้ตามเสาหมาม(เสามณฑป) ปะรำ อานิสงส์เกิดจากการเขียนและจ้างให้ผู้อื่นเขียนคัมภีร์ และฟังคัมภีร์นี้มีมากมายเหลือจะคณานับได้ การแต่งบาทคาถา ก็ต้องมีคามแม่นยำถูกต้องมิฉะนั้นจะเป็นบาปได้ หากแต่งถูกต้องก็จะไปเกิดเป็นพระอินทร์ และเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ผู้ใดฟังธรรมนี้แม้ว่ากระทำบาปตั้งแต่เล็กจนโตก็อาจจะระงับไปได้ไม่เหลือ การบูชาด้วยดอกไม้ก็ได้ชื่อว่าได้อานิสงส์ทุกก้าวอย่าง อานิสงส์การฟังธรรมเวสสันดร ๑๐ ครั้ง ก็ยังไม่เท่ากุศลที่เกิดจากการฟังธรรมดวงนี้

๘. อานิสงส์เดือนยี่เป็ง

เริ่มต้นคัมภีร์ด้วยการกล่าวถึงพุทธกิจในเมืองสาวัตถี ทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ข่มเดียริศย์ และเสด็จไปโปรดพุทธมารดาขังดาวดึงส์และเสด็จลงมาที่เมืองสังกัสสนคร และทรงแสดงธรรมสร้างความอัศจรรย์ให้แก่เจ้าเมืองที่มา พรรณาอานิสงส์ของการจุดประทีปบูชาในเดือนยี่เป็งว่า มีอานิสงส์ให้มีรูปโฉมวรรณะงดงามและได้พรรณาดังน้ำมันที่ได้จาก งา น้ำมันมะพร้าว น้ำมันลูกไม้ทั้งหลาย และอานิสงส์อันเป็นมนุษย์สมบัติ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงอานิสงส์อันได้เอาฝ้ายมาทำใส่สี่สายประทีป ลูกเป็นเปลว – โคมชัก คือความเป็นผู้มีโภคสมบัติ และบริวาร มีปัญญาอันฉลาดหลักแหลม มีอานุภาพมาก เป็นที่รักแก่คนและเทวดาทั้งหลาย

๘. อานิสงส์ทานข้าวเปลือกข้าวสาร (ทานข้าวใหม่)

เริ่มต้นคัมภีร์ด้วยการทักทายผู้ฟังว่า สาธุโว และบอกว่าจะกล่าวถึง “อานิสงส์ทานข้าวใหม่” และเล่าอดีตนิทานว่า ในเมืองพาราณสีมีพระราชชื่อ ลีวีราช เทวีชื่อ พิมพา มีพระธิดาชื่อ ปทุมมา ในขณะนั้นมีสองข้าวยักษ์จากจมนมีอาชีพหาฟันเลื่อยชีวิต พระโพธิสัตว์ได้มาปฏิสนธิในท้องและคลอดออกมา ได้ชื่อว่า สุริยกุมาร แม่ได้ตายจากไปเมื่ออายุ ๗ ปี อายุ ๑๖ ปี พ่อก็มาตายจากไปอีก ก่อนตายได้สั่งให้ลูกระลึกพุทธคุณ ธรรมคุณ สังฆคุณ และคุณพ่อแม่ไว้ และให้เก็บกะโหลกศีรษะไว้บูชา ต่อมาเมืองพาราณสีเกิดพุกภัยภัย ฝนฟ้าแล้งเดือดร้อนกันไปทั่วชาวบ้านจึงไปร้องเรียนต่อเจ้าเมือง ๆ จึงให้ทหารไปจับชายทุกคนที่คนนั้น เพราะบุษการะโหลกศีรษะพ่อและสั่งให้ไปทำไร่นาปลูกข้าวให้ได้ข้าวเปลือก ๗๐๐ ตำลึงเวียน จึงจะพ้นโทษ ชายหนุ่มรับข้าวเปลือกจากทหารและไปตามสั่ง คินนั้นก็ฝันเห็นพ่อกับแม่มาบอกว่าจะมาช่วยทำนา เขาก็ไปถางที่ทำไร่และทำการไถหว่านดินนั้นฝนตกทำให้ข้าวกล้างอกงามและมีการเก็บเกี่ยวจนพร้อมที่จะนำไป ถวายเจ้าเมืองได้แม่พ่อก็มาบอกมาให้ถวายข้าวใหม่แก่ภิกษุเสียก่อนเรียกว่าคอยข้าวสาร คอยข้าวเปลือก เขาก็นำข้าวเปลือก ข้าวสารไปถวายตามคำแนะนำของพ่อและแม่ และเจริญเทพยดา พี่ตาดิน นางธรรณีมาเป็นสักขีพยาน จากนั้นก็นำข้าวเปลือกไปถวายแก่เจ้าเมืองลีวีราช ทั้ง ๗๐๐ เล่มเวียน ไม่พร่องไปแม้แต่น้อย ได้ดำเนินชีวิตมาด้วยความสุข ให้ทานด้วยความสะดวกใจ ต่อมาเทวดาพ่อแม่ต้องการลองจิตใจดูว่ายังมีมั่นคงเดิมหรือไม่ จึงแปลงร่างเป็นคนแก่เข้าไปแหวะที่บ้านและเดือนเรื่องการไหว้กราบกระโหลกศีรษะพ่อแม่เป็นการกระทำที่ผิดอาเพศงละทิ้งการทำอย่างนั้นเสีย จึงบอกว่าต่อให้เอาของมีค่าปานใดมากองเพื่อแลกกับการเลิกละคำไหว้นั้นก็ไม่ยอม พ่อแม่ก็อันตรธานหายไปเมื่อเจ้าเมืองลีวีราชสิ้นบุญไปไม่มีใครสืบบัลลังก์ เสนาอำมาตย์จึงตระเตรียมรถบุษบกเทียมด้วยม้าสินธูราช และเครื่องจัดโต๊ะต่างๆ เพื่อเสด็จหาผู้สืบราชบัลลังก์ตามประเพณี พระอินทร์จึงบันดาลให้รถบุษบกไปหยุดที่กระท่อมราวป่า เสนาอำมาตย์ได้เสด็จอธิษฐานและอาราธนาให้ชายหนุ่มผู้ยากไร้ขึ้นเสวยบัลลังก์อภิเสกกับนางปทุมมา และครองเมืองด้วยความยุติธรรมขีคัมน์ในศีลในทานเมื่อสิ้นชีวิตก็ไปบังเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต

การกระทำบุญด้วยการถวายข้าวสารข้าวเปลือกคองคองชายทุกคน ผู้นั้นก็จะได้ อานิสงส์ ๑๖ กัปปี

๑๐. อานิสงส์ข้าวประดับดิน (นิตย์)

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาประทับอยู่ที่เมืองสาวัตถี พระเชตะวัน ในสมัยนั้น พระมหาโมคคัลลานะได้ดำเนินดินไปโผล่ที่นารก เมื่อเดือนเก้าดับ เพราะเป็นช่วงที่พญาจระเข้ประจวบเพื่อปล่อยให้ไปหากิน และเป็นประเพณีโบราณที่สืบต่อกันมาในโลกนี้ ซึ่งท่านก็ได้ไปพบเห็นความทุกข์ลำบากของสัตว์นารก จึงกลับคืนมาที่พระเชตะวัน และได้กราบทูลในสิ่งที่พบเห็นแก่ พระพุทธองค์ และถามถึงสาเหตุ พระพุทธองค์จึงตรัสว่า เหล่าเปรตที่ได้รับอาหารก็เพราะญาติพี่น้อง ทำบุญอุทิศบุญไปให้ ส่วนที่ไม่ได้รับอาหารแล้วกลับมีหน้าหม่นหมอง เพราะญาติไม่ทำบุญให้สัตว์ นารกเหล่านั้น ที่ได้มีจิตใจที่กระทำประ โยชน์ต่อญาติพี่น้องขณะมีชีวิตอยู่ เมื่อสิ้นชีวิตไปญาติพี่น้องก็ คิดถึง จึงทำบุญ

อุทิศกุศลไปให้ด้วยคำว่า

อิทํ ทานผลํ สพุพ ญาคกานํ ปุณฺณตฺตุมิณา ทิพพํ ญฺชฺชนฺตฺตํ

สัตว์นารกเหล่านั้นก็จะได้พ้นจากทุกข์เหล่านั้น ด้วยอำนาจส่วนกุศลที่อุทิศไปให้ นั่นคือจึงควรรักษาทาน ฟังสละภาวณา ฟังทำให้เจริญ เทวดาและพรหมก็ย่อมอนุโมทนากับการกระทำของบุคคลที่ให้ทาน รักษาศีล เจริญเมตตาภาวณา การถวายข้าวประดับดินและสังฆภัตตาหาร ในที่นี้ได้แก่ข้าวพันก้อน แด่พระสงฆ์ และอุทิศให้ญาติพี่น้อง และจักเป็นอานิสงส์ให้บรรลุถึงพระนิพพานในอนาคต

๑๑. อานิสงส์ข้าวห้วง

เริ่มคัมภีร์ภายหลังจตุตถนิยทว่า – ครุราชปุริสทั้งหลาย สมัยหนึ่งพระบรมครูของเราได้ประทับอยู่ที่พระเชตะวันตอนปัจฉิมยาม มีเทวดาองค์หนึ่ง มีรัศมีสว่างไสวทั่วอาราม เข้าไปกราบบังคมพระบรมศาสดาและยืนอยู่ข้างหนึ่งที่เหมาะสม และทูลถามปัญหาที่คิดไว้ในเทวโลกว่า “คนในโลกนี้จักทำอะไรและชอบทำ แล้วจะไปสู่เทวโลกอย่างไร” พระพุทธองค์จึงตรัสว่า “คนที่ปลูกต้นไม้ บุญนาค ไม้คันทิม ไม้ห่า ไม้สูง และไม้อื่นมีร่มอันกว้างขวางแลรื่นรมย์แก่คนเดินทางและสัตว์ทั้งหลาย ย่อมมีอานิสงส์มากมายนับ บุคคลที่สร้างสะพานข้ามแม่น้ำที่มีโคลนตมอำนวยความสะดวกให้แก่คน และสัตว์ทั้งหลาย โดยเฉพาะ สมณพราหมณ์ทั้งหลายผู้มีศีล แม้กระทั้งการนำเอาก้อนหินดินมาเกลี่ยหนทางที่มีตมนั้นเพื่อ给人เดินได้ ก็มีอานิสงส์มาก สร้างศาลาเพื่อคนเดินทาง ทางการให้เรียบเสมอ และขุดบ่อน้ำไว้ใกล้ศาลา ทำกระท่อม มุงด้วยใบไม้ และใบตองดิบ ย่อมมีผลอานิสงส์อันมาก การสร้างสะพานแม้กระทั้งเอากระดูกกระดูก โหลกัว้ว หัวและก้อนหิน ก้อนดินไม้กลวงและไม้ตันมาทำเป็นสะพานไต่ข้าม แม้กระทั้งนำก้อนหินก้อนหินมา เรียง ๆ ให้คนเดินก็ได้ อานิสงส์มาก ดังเรื่องต่อไปนี้

ชายผู้หนึ่งชาวเมืองสาวัตถีไปธุระนอกเมืองเพื่ออาบน้ำได้มองเห็นพระภิกษุที่เข้าไปบิณฑบาตรในเมืองด้วยความลำบากเพราะมีโคลนตมมาก จึงได้นำกระดูกโหลกหัวงัว ที่เขาทิ้งไว้ตามหนทางมาเรียงรายทางที่มีโคลนตม ขณะนั้นภิกษุก็สามารถเดินไปมาด้วยความ สะดวกจึง อนุโมทนาให้พรว่า ขอให้สมด้วยปรารถนาทุกประการ และคนทั้งหลาย ได้อาศัย ข้าวห้วง นั้น ข้ามไปมาเมื่อชายคนนั้นสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดในสวรรค์อยู่ในวิมานทองคำ

พญาหมูตัวหนึ่งได้ขุดดินจนกลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่คนและสัตว์ทั้งหลาย ได้อาศัยค้ำกินด้วยอานิสงส์นั้น พญาหมูไปเกิดบนสวรรค์มีวิมานสูง ๖ ดยชน์ สัตว์ขุดดินตามประสาสัตว์ไม่ได้ตั้งใจ ยังมีอานิสงส์ขนาดนั้น คนเราควรพากันสร้าง ขุดบ่อ สร้างศาลา สะพาน แก่คนทั้งหลาย จนกว่าจะบรรลุนิพพานแลฯ

๑๒. อานิสงส์น้ำนอง อานิสงส์พระพรหมปัญหา อานิสงส์ทานข้าวสังข์

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ ณ เสดวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี ทรงปรารภพรหมณ์ผู้หนึ่งที่บุตรชายได้สิ้นชีวิตไปเพราะโรคภัยอย่างหนึ่ง ด้วยความเป็นคนห่วงลูกชาย จึงให้ทาสคนหนึ่งคอยส่งข้าวส่งน้ำให้โดยเสมอมา ต่อมาวันหนึ่ง ผ่นคกน้ำท่วมทางที่ไปป่าช้า ส่งข้าวปลาอาหารไม่ได้ตั้งวันก่อน ขณะนั้นมีภิกษุรูปหนึ่งมาบิณฑบาตข้างฝั่งน้ำนั้น จึงนำอาหารนั้นไปถวายและอุทิศกุศลไปถึงบุตรของพรหมณ์ที่ตายไป บุตรชายพรหมณ์ไปเกิดเป็นเปรตในป่าช้านั้นได้รับกุศลทันที จึงไปเข้าฝันบอกพ่อว่า เพิ่งได้รับอาหารวันนี้เอง พรหมณ์จึงสอบถามคนทาสผู้นั้นถึงสาเหตุก็ได้ทราบว่ ความจริงจึงเข้าใจว่าลูกชายต้องการให้ไปถวายทานแก่พระพุทธเจ้า จึงได้จัดเตรียมของถวายทานทุกอย่างไปวัดพระเชตะวัน ถวายสักการะแล้ว จึงถามว่า หากจะส่งข้าวน้ำอาหารไปให้ญาติที่ล่วงลับไปทุกๆ วัน จะได้รับหรือไม่ พระพุทธองค์ตรัสว่า ไม่มีประโยชน์ในการทำอย่างนั้น หากวันการอุทิศกุศลให้อย่างเดียว จึงมีความเลื่อมใส ปรารถนาจะให้ทาน จึงได้จัดเตรียมโภชนาหารทุกอย่างไปถวายพระสงฆ์พระพุทธเจ้าเป็นประธาน และอุทิศกุศล ไปให้บุตรชายที่ล่วงลับ เปรตลูกชายก็ได้รับส่วนบุญนั้นและพ้นจากกำเนิดเปรตวิสัย จึงมาแจ้งความให้พ่อทราบ

พรหมณ์ดีใจจึงมาถวายบังคมพระศาสดาฯ แสดงพระธรรมเทศนาให้ทราบถึงอานิสงส์ของการถวายทานแก่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พรหมณ์ก็เกิดความอัศจรรย์ใจ จึงยกย่องสรรเสริญอานิสงส์ของท่านเป็นอันมาก พรหมณ์ได้บรรลุธรรม โสคาปัตติผล

๑๓. อานิสงส์บริวาร ๘ ประการ

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาประทับที่พระเชตะวันอาราม ปรารภการให้บริวาร ๘ ประการของกุลบุตรทั้งหลายในอดีต มีนันทราชบุตร ลูกของพระพุทธองค์ นันทราชกุมารพร้อมทั้ง บริวารเก้าหมื่น โภกฏี ออกบวชในพระพุทธศาสนาแล้วได้ฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์ และ พระพุทธองค์ทรงประทานเอหิภิกขุอุปสัมปทาให้ มีบริวาร ๘ ประการพร้อมเพรียง เพราะอานิสงส์ที่ได้ ถวายทานบริวาร ๘ ประการในอดีตชาติสมัยของพระพุทธเจ้าพระนามว่า สุมังคละ พระโพธิสัตว์ได้ เสวยชาติเป็นพรหมณ์ในตระกูล สุรจิ มีทรัพย์มาก วันหนึ่งได้ไปฟังพระธรรมเทศนาของ พระบรม ศาสดา จึงได้อาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมพระสงฆ์จำนวนแสน โภกฏี จึงสั่งการตระเตรียมเข้าของ อัญชรบริวารเตรียมถวายวันรุ่งเช้า ชาติแต่อาสนะ ร้อนถึงพระอินทร์ต้องลงมาเนรมิตอาสนะให้ โดยปลอมตัวเป็นนายช่างไม้มาสร้างมณฑปศาลา ตระเตรียมอาหารของหวาน เช่นข้าวหนมแดง ขนม รวงผึ้ง ข้าวหนมลูกหลาน ข้าวหนมจัน ข้าวยาคุข้าวหนมแดง โพธิสัตว์เข้าได้ถวายทานเป็นเวลา ๑ วัน และวันสุดท้ายได้ถวายบริวาร ๘ ประการแก่ภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน พระพุทธเจ้า ตรัสอนุโมทนาทานของพระโพธิสัตว์ ตรัสอานิสงส์ของการถวายบริวาร (มีอังสะ) ว่า จักได้มีโภคะ เข้าของมากมาย รูปร่างสะอาดงามตา หากเป็นผู้หญิงถวายก็จะได้โภคะสมบัติมากมายและได้เครื่อง ประดับมหาลคปาลสาธนะ เหมือนเครื่องประดับของนางวิสาขาผู้ชายที่ได้ถวายมีโภคะมากมาย และรูปร่างงดงามเป็นที่รักของผู้หญิงทั้งหลายมีนางเรือนหลวงและมีกำลังทุกเมื่อถวายผ้า ๓ ผืน และได้ผ้าที่มีราคามาก

หากได้ถวายบาท ย่อมได้ภาชนะร้อนประเสริฐคือทองคำที่สมบูรณ์ไปด้วยความสุขหากได้ถวาย เข็มและฝ้ายเย็บแก้กษุมย่อมเกิดมาเป็นคนที่มีสติปัญญาฉลาดเฉลียวแหลมคมกล้ารู้ในอรรถธรรม หากถวายฝ้าน้อย ย่อมมีปัญญาอันเฉียบคมย่อมสามารถตัดราคะ โทสะ โมหะได้ มีศาสตร์และศิลป์หาใครเทียบได้ยาก

ให้เหล็กค้ำชุดไฟ ย่อมเกิดมีสุขภาพดีไม่พริ่นพริ้งต่อความร้อนและหนาว ได้ถวายไม้เท้ารองเท้า ย่อมเกิดมามีความสุขหามลทินไม่ได้ มีความสุขในทุกแห่งที่ไป ถวายผ้าประคต(กัมพล)มีอายุยืนหาพยาธิไม่ได้ ถวายผ้ากรองน้ำมีกายบริสุทธิ์หาพยาธิโรคภัยเบียดเบียนไม่ได้ พระพุทธเจ้า สุมังคละ ได้ทำนายสุรจิตพราหมณ์ว่าจักได้เป็นพระพุทธเจ้าพระนามว่า โคตมะในอนาคต รุจิตพราหมณ์ได้ออกบวชได้สมบัติ ๘ ได้ฉาน ๕ บังเกิดในพรหมโลก

๑๔. อานิสงส์เภสัช

กัมภีร์เริ่มที่ การเล่าอดีตนิทานว่า ในอดีตพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ สมัยนั้นในเมืองหงสาวดี มีเด็กเลี้ยงวัวสิบคนที่ขยันขันแข็งมากตื่นเช้าทุกวัน วันหนึ่งไปพบซากนกแขวงแขว จึงเกิดอนิจจสัญญาธรรมสังเวชในไตรลักษณ์ จึงพากันเอาหินมาเผาเมื่อสิ้นชีวิตไปก็ได้บังเกิดในสวรรค์จนถึงสมัยพระพุทธเจ้าโคตมะ เทพบุตร 10 องค์นั้นก็ยังเสวยสมบัติในเทวโลกจนกระทั่งพระมหาโมคคัลลานะที่จาริกเทวโลก ได้ไปพบวิมานที่สวยงามพอกันจึงได้ถามถึงบุรพกรรมทั้งหมด เทพบุตรทั้งสิบองค์ได้เล่าบุรพกรรมให้ท่านฟัง ท่านได้กลับมายังโลกมนุษย์ ก็ทูลถามพระพุทธองค์ถึงอานิสงส์ของการสังศพเภสัชว่ามีประมาณเท่าใด พระพุทธองค์ก็ตรัสว่าท่านก็เห็นมาแล้วโฉนกลับมาถามอีก ท่านก็บอกว่ายังไม่ทราบอานิสงส์มีเท่าไร พระพุทธองค์ตรัสว่า บุคคลใดสังศพเภสัชด้วยการกระทำต่อไปนี้

1. ไปสรงเองได้ 500 กัปปี บริวารพันหนึ่ง
2. อนุโมทนาแต่ไม่ไป 4 หมื่นกัปปี บริวาร 4 หมื่น

เผาใครได้อานิสงส์เท่าไร

1. เผาศีพ้อ ปู่ย่าตายาย ภิกษุสามเณร – ได้แสนกัปปี บริวาร หนึ่งแสน
2. นิมนต์พระสงฆ์มาให้บุญคนตาย ได้หมื่นกัปปี บริวาร 5 หมื่น
3. เผาศรุธาจารย์ผู้สั่งสอนอัครธรรม 8 หมื่น กัปปี
4. เผาศีศิวเมีย ได้ 500 กัปปี บริวาร 1 พัน

พระพุทธองค์ตรัสว่า การเผาศพ-การร่วมงานศพกับเจ้าภาพและบริวารด้วยใจศรัทธาแท้จริง ชื่อว่าได้บำเพ็ญประโยชน์ 2 ประการ คือ

1. อุดหนุนประโยชน์ คือ บำเพ็ญกุศลทั้งหลายคือ ทาน ศีล ภาวนาฟังธรรมเทศนา เพื่อความสวัสดิ์ในภายภาคหน้าและจักได้บรรลุนิพพานในภายภาคหน้า

2. ประมัตถประโยชน์คือ กระทำบุญอุทิศกรวดน้ำไปถึงญาติพี่น้องเพื่อให้เขาเหล่านั้นพ้นทุกข์ ได้ชื่อว่า อามิสบูชาซึ่งมีผลานิสงส์ดังนี้ คือ บูชาพระพุทธเจ้ามีอานุภาพมาก เกิดในตระกูลสูงศักดิ์ บูชาพระธรรม มีรูปโฉมอันงดงาม มีปัญญาอันเฉียบแหลม รู้ปริศนาธรรม บูชาพระสงฆ์ มีสมบัติเรียกสวนไร่นา การมีพระศาสนามีอานิสงส์มากมายคือ

1. คนได้มีโอกาสมาบำเพ็ญ คีล ฟังธรรม
2. ได้อบรมสั่งสอนตนเองไปตามธรรม
3. ถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร

ผู้รจนาคือนักฟัง โดยกล่าวว่าให้ตั้งใจฟังธรรมดวงนี้คือ

ให้ผู้ฟังรู้จักของสังขารที่ต้องละลายไปตามกฎรักกันปานใด ก็ต้องจากกันไป การร้องไห้ก็เสียเวลาเปล่า และเนื้อเรื่องก็กล่าวถึงประวัตินางปฎาจารา ที่ใครประสบ ความทุกข์เพราะ พลัดพรากจากสามีลูกและพ่อแม่จึงเสียดสีเป็นบ้า ได้สติเพราะคำเตือนสติของพระพุทธองค์ เริ่มจากการชักชวนให้ฟังอดีตกรรมบทสนทนาโดยกล่าวถึงชาดก 10 เรื่อง (ชาดกใน นิบาต) มีวัตถุ ๑๐ อย่างเป็นอารมณ์ ก็มีภูฐาน การสักการบูชาเอาจริยาของพระโพธิสัตว์ต่าง ๆ เรียกว่า คาถาบาลีชาติพระเจ้า ก็จะพ้นจากอบายแม้การถวายตุงเหล็ก ตุงทอง พร้อมกับฟังธัมมอานิสงส์ บาตรพระเจ้าและธัมมกัมมวาจา อุทิศให้ญาติ พี่น้องก็จะพ้นทุกข์

๑๕. อานิสงส์ดอกไม้

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตวันนาราม ทรงปรารภการประชุมของพระอานนท์ และพระสงฆ์ ถึงอานิสงส์การบูชาสักการะด้วยดอกไม้ต่าง ๆ ของศาสนิกทั้งหลาย เพื่อมุ่งหวัง โลกุตระธรรม พระพุทธองค์ตรัสถึง ดอกไม้ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก เพื่อเป็นเครื่องสักการะคู่เคียงสมัยที่พระองค์เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ได้รับการบูชาสักการะจากมนุษย์ และเทวดามากมายด้วยดอกไม้ของหอม ๖ ประการ และเมื่อพระตถาคตอยู่ที่พระเชตวันก็มีนายมาลาการ นำเอาดอกไม้มะลิซ้อน ๘ กำมือ มาบูชา เมื่อพระตถาคตจักปรินิพพาน ระหว่างต้นรังทั้งคู่ ที่เมืองกุสินารา ก็มีเทวดา นำเอาดอกไม้ กาชะลอม และดอกไม้จากสวรรค์มาโปรยปรายสักการะบูชา ดอกทั้งทั้งคู่ ก็คลี่บานบูชาแม้มิใช่ในกาลเวลาที่ผลิดอก แม้ตถาคตปรินิพพานไปแล้วคน เทวดา ก็พากันบูชาพระสารีริกธาตุของพระตถาคต

ดอกไม้มีสีส้ม และกลิ่นต่างกัน ผลานิสงส์ที่เกิดจากการถวายดอกไม้เหล่านั้น ก็ย่อมแตกต่างกันไป ดอกไม้สีขาวมีอานิสงส์มาก กว่าดอกไม้ทั้งหลาย มีอานิสงส์ได้ ๘ กัปปี การล้างให้สะอาด ดอกไม้สีแดง มีอานิสงส์ต่ำกว่าดอกไม้ทั้งปวง ดอกไม้สีเหมือนผ้าจีวร ล้างให้สะอาดไปถวายพร้อมทั้งวัตถุทาน มีอานิสงส์ ๘ กัปปี

๑๖. อานิสงส์สร้างฆัมมาสน์

นโมตสสตถุ ฯ อิมินา สุปริสชาติ จนุทสาเรน ฯ สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ป่าเวฬุวัน ทรงปรารภ อคติกรรมของพระองค์ ให้เป็นเหตุแห่งการตรัสพระธรรมเทศนา จึงตรัสว่า ดังได้ยินมาเมื่อพระเจ้าพิมพิสารพร้อมกับพสกนิกร พวกกันสร้างมณฑป ถวายพระพุทธเจ้า วาระนั้น มีอำมาตย์ของเจ้าเมืองคิดว่า คนอื่น ๆ พวกกันทำมณฑป ตนเองควรจะทำที่แสดงธรรม จึงได้สร้างฆัมมาสน์ด้วยไม้จันทน์ ประดับประดาด้วยดอกไม้และเครื่องประดับต่าง ๆ นำไปถวายพระพุทธเจ้าและตั้งความปรารถนาว่า ขอให้ได้รับรู้ธรรม และได้รับวิชาในพุทธศาสนา ขอปรารถนาเป็น พระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง ที่สามารถชนสัตว์ ช้าง โสมสงสาร พระพุทธเจ้าได้ตรัสทำนายว่า จักได้เป็น พระพุทธเจ้าองค์หนึ่งในอนาคตแน่นอน เมื่อสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดในชั้นดุสิต และได้เกิดในท้องของอัครมหีแห่งพระยาโสกราช มีปราสาททิพย์ผุดมาจากแผ่นดิน ด้วยอานิสงส์ที่ได้ถวายฆัมมาสน์ มีข้าวแก้ว ม้าแก้ว จักรแก้ว เรือแก้ว ลูกชายแก้ว แก้วมิโซติ จะเดินทางไปไหน ก็มีความสะดวกสบาย มีเทวดา และมนุษย์ แวดล้อม การปกครองแผ่นดินก็มีแต่สันติ บุคคลใด สร้างเองก็ดี ให้คนอื่นสร้างก็ดี ก็มีอานิสงส์มาก มีพระนิพพานเป็นที่สุด

๑๗. อานิสงส์ข้าวบิณฑบาตร

ในอดีตกาล ในสมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้า ประทับอยู่ที่พระเชตะวันอาราม ทรงปรารภหญิงชื่อนางพิมพา ที่ได้ถวายข้าวบิณฑบาตรแก่พระรูปหนึ่ง ให้เป็นเหตุแก่ธรรมเทศนา แล้วตรัสว่า บุคคลผู้ใดผู้หนึ่ง ได้ถวายข้าวบิณฑบาตร แก่ภิกษุผู้มีศีล บุคคลผู้นั้นได้อานิสงส์ ๑๐ หมื่น ถวายสามเณรได้ยศบริวาร ๑ หมื่น ให้แก่ยาจก ได้บริวาร พันหนึ่ง ให้แก่สัตว์เดรัจฉาน ได้บริวาร ร้อยหนึ่ง และพุทธองค์ก็ตรัสอดีตนิทาน มี ชาย-หญิง คู่หนึ่งอาศัยกันอยู่ในเมืองพาราณสี ภรรยา มีรูปสวยงาม มีปัญญามาก แต่ตัวสามีนั้นเป็นคนตระหนี่ ปัญญาไม่มี วันหนึ่งตัวภรรยาได้คิดว่า การที่เป็นคนใจอยู่ในชาตินี้ก็เพราะว่า ไม่ทำบุญไว้ในกาลก่อน จึงควรจะทำความดีอะไรบ้าง จึงเข้าไปชักชวนสามีให้ไปทำบุญด้วยกัน ชายสามีได้ยินก็มีความเห็นคัดค้าน และว่าความคิดในการให้ทานรักษาศีล เป็นสิ่งไร้ประโยชน์ ถ้าอยากจะไปทำก็ไปเองเถอะ นางก็คิดว่า ชายผู้นี้ ไม่รู้คุณค่าของการทำบุญกุศล ในตอนเช้า นางจึงแบ่งข้าว ๒ ส่วน ส่วนหนึ่งแบ่งให้สามี อีกส่วนหนึ่งนางเก็บไว้เพื่อตนเองและถวายทานในขณะนั้น ก็มีภิกษุรูปหนึ่งมาขึ้นอยู่หน้าบ้านของนาง นางจึงได้เอาข้าวที่แบ่งไว้ถวาย ได้ อธิษฐานว่า ด้วยผลที่ข้าพเจ้าได้ถวายทานไว้นี้ ขอให้ได้ไปเกิดในตระกูลอันมั่งคั่ง ภิกษุรูปนั้นก็กล่าว อนุโมทนา

จากนั้นได้เข้าไปทูลถามพระพุทธเจ้า ถึงความปรารถนาและคำอธิษฐานของนาง พระพุทธเจ้า ตรัสว่า คำอธิษฐานของนางผู้นี้จักสำเร็จคือ ได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสี ถัดจากนี้ไป ๗ วัน จากนั้นอีก ๗ วัน นางก็ได้พบกับพระเจ้าพาราณสี เมื่อนาง ได้ถึงวาระสละตัวเองเป็นอาหารให้แก่ยักษ์ตามคำสั่งของเจ้าเมืองพาราณสีที่ได้สัญญาไว้กับยักษ์ ยักษ์มีความเลื่อมใสในความเข้มแข็งไม่ ห้วนเกรงของนาง และได้ทราบว่าเป็นผู้ที่รักษาศีลด้วย เหตุคั้งนั้น เมื่อนางมีชีวิตรอดคืนมา ก็ได้ สร้างความมหัศจรรย์ใจให้กับชาวเมืองเป็นอันมาก เมื่อนางได้พายักษ์เข้าสู่เมือง พระเจ้าพาราณสี แปลกใจที่นางได้สามารถเป็นเพื่อนกับยักษ์ด้วย ไม่มีภัย จึงได้ถาม นางเล่าให้ฟัง พระเจ้าพาราณสี ได้ยินก็มีความยินดีอย่างยิ่ง จึงได้อภิเษกนาง เป็นมเหสี และได้บำเพ็ญทานอย่างเต็มที่ และได้ดำเนินการ จัดการถวายทานอย่างใหญ่เรียกว่ามหาทาน และได้ขอความช่วยเหลือจากยักษ์และ งานมหาทาน ของนาง ก็ได้ดำเนินไปอย่างราบรื่นชาวเมืองก็สรรเสริญ นางได้สร้างศาลาไว้ ๕ แห่ง เพื่ออนุเคราะห์แก่คนยากจน เมื่อนางสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดในสวรรค์

๑๘. อานิสงส์ปิดทองพระพุทธรูป

กัมภีร์เริ่มต้นว่า จะพรรณาอานิสงส์การปิดทองพระพุทธรูปเพื่อประดับสติปัญญาบารมีของพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย ที่มีศรัทธาปลงสาทเลื่อมใสในการปิดทองพระพุทธรูป

อานิสงส์ของการปิดทองพระพุทธรูปนั้น อานิสงส์เป็นอนันต์ เอนก มีผิวพรรณวรรณอันงาม บริสุทธิผุดผ่อง ปราศจากโรค ผิวหนังย่อมมีผิวพรรณอันงามเป็นเสน่ห์แก่ผู้พบเห็น บริบูรณ์ไปด้วยโภคสมบัติ คุณคังนิทานในอดีตเป็นอุทาหรณ์ นานมาแล้วมีพระราชาองค์หนึ่ง นามว่า มหาสัทธิฐราช ปกครองเมือง สักราชวดีนคร เป็นสัมมาทิษฐิ มีกษัตริย์ที่เป็นสหายกันชื่อปัญจาลราช ปกครองเมือง ปัญจาลราชนคร กษัตริย์ผู้นี้เป็นมิจฉาทิษฐิ ไม่นับถือศาสนาทั้งสองพระองค์ เป็นสหายที่ไม่ได้เห็นหน้ากัน แต่ติดต่อกันตลอด วันหนึ่งพระเจ้าปัญจาลราชได้ส่งพระรัตนกำพลไปถวาย ราชาธิบดีแห่ง สักราชวดีนคร ท้าวเธอจึงดำริว่ามีของเสมอมีค่าอะไรก็สมควรไปถวาย จะส่งของมีค่าอะไร ที่จะส่งไปถวาย จึงคิดได้ว่า รัตนะอันใดที่ประเสริฐกว่าพุทธรัตนะไปไม่มี จึงตัดสินใจส่งพระพุทธรูปที่ปิดด้วยทองคำแล้ว สูงสองท่อน แล้วให้ราชทูตนำส่งไปทางเรือ ก่อนไปพระองค์อธิษฐานว่าขอให้พระพุทธรูป จงเสด็จไปโปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายเถิด ขอให้พระองค์จงไปโปรดพระราชาผู้เป็นสหายผู้เป็น มิจฉาทิษฐินั้น ในขณะที่ราชาแห่งสักรวดีนครยืนอธิฐานในน้ำ มีรัตนชาติต่าง ๆ ผุดขึ้นจากสมุทร มาบูชาพระพุทธรูปนั้น เทวดาทั้งหลายก็พากันบูชาด้วยดอกไม้ทิพย์ เมื่อราชทูตเดินทางไปถึง ก็เข้ามาบอกลาถวายพระพุทธรูป แล้วลากลับ พระเจ้าปัญจาลราชมีความ โสมนัสยินดี จึงทำการฉลองถวายเครื่องสักการะบูชาเป็นอันมาก เสด็จไปที่เรือสำเภาแล้วถวายนมัสการ แล้วเสด็จลงไปยังน้ำลึกประมาณ ล้าพระศอก ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูปก็มีความ โสมนัสยินดี จึงเปล่งวาจาว่า ขอถึงพระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งตลอดชีวิต

พระพุทธรูปได้แสดงปาฏิหาริย์ลอยขึ้นไปบนอากาศ มีรัศมี ๖ ประการ พุ่งออกจากกาย ส่งทั่วพื้นปฐพีทกภวรัศมีพระอาทิตย์ และพระจันทร์ พระอินทร์พร้อมเทวดาทั้งหลายมานมัสการอย่างมาก

พวกมนุษย์ และเห็นเทวดา อันนี้เป็นปาฏิหาริย์ พระเจ้าปัญจาลราชจึงอาราธนาพุทธรูป นำมาประดิษฐานไว้ที่พระราชมณเฑียร และได้กล่าวคำปฐิญาณตนเป็นอุบาสิกถึงไตรสรณคม ใค้อริยฐาน ขอให้พ้นจาก ทุกข์ภัยในวิญญูสงสาร จากนั้นส่งให้ราชทูต นำเอาไม้แก่นจันทร์มาแกะเป็นพระพุทธรูป และนำไปตั้ง ยังบรรณศาลากลางเมือง ป่าวประกาศให้คนทั้งหลายมาปิดทองพระพุทธรูป ในขณะนั้น พระโพธิสัตว์ ได้เกิดมาเป็นคนใจอยู่ในเมืองนั้น มีภรรยาชื่อว่า สุชาคา มีบุตรชื่อว่า กุมาร ได้ยินข่าว ป่าวประกาศ จึงมีใจกุศล คิดจะไปทำบุญกับเขาบ้าง แต่ไม่มีทรัพย์ จึงคิดว่าจะขายตนเอง เพื่อได้เงิน จะมาซื้อทอง จึงเล่าความประสงค์ของคนให้ภรรยาและลูกฟัง นางได้ทราบความประสงค์ก็เสนอให้ ขายตัวนางพร้อมทั้งลูกชาย พระโพธิสัตว์นำลูกและภรรยาไปขายในตระกูลมั่งคั่งเอาเงินซื้อทองคำ มาให้ช่างตีเป็นแผ่น แล้วเดินทางสู่ศาลาเพื่อปิดทอง ถึงและแจ้งแก่บุคคลเพื่อรักษาประตูดังต้องการจะ ปิดทอง แต่ถูกห้าม เพราะพระมหากษัตริย์ยังไม่ได้ปิด ต้องรอให้กษัตริย์ปิดเสียก่อน เมื่อได้ฟังคั้งนั้นว่า ตัวเองจน คงไม่มีวาสนาปิดทองแล้ว มนุษย์ทั้งหลายจึงแนะนำว่า ถ้าท่านมีศรัทธาจริง ก็ขออนุญาตจาก กษัตริย์เสียก่อน ชื่อว่าวิริยบัณฑิต จึงถือทองไปขออนุญาต พระเจ้าปัญจาลราชต้องการจะทดลอง จึง บอกว่า คิดได้ถ้าหากพระพุทธรูปพูดกับวิริยบัณฑิต แต่ถ้าหากไม่พูดห้ามคิดเป็นอันขาด วิริยบัณฑิต ขอได้ถือเอาทองเข้าสู่ศาลากระทำกิจการเป็นอันมาก แล้วกล่าวคำสรรเสริญพระพุทธรูปและอธิฐาน ขอให้พระพุทธรูปพูดกับตนเอง ในขณะนั้น เทวดาเห็น ใจจึงเข้าถึงพระพุทธรูป บันดาลให้พระพุทธรูป แปลง เสียงอนุโมทนาด้วยอานิสงส์ วิริยบัณฑิต ต้องการที่จะปิดทองพระพุทธรูปต่อไป จึงอธิษฐานสละ เนื้อของตนเองเพื่อขายเป็นค่าจ้างทองคำสำหรับปิดพระพุทธรูป ด้วยอานุภาพของการปิดทอง มหาปฐุรพีก็หวั่นไหวขณะนั้น พระอินทร์ ได้รู้ถึงคำอธิษฐานคั้งกล่าวจึงลงมาในเพศของช่างทองมาตาม วิริยบัณฑิตว่า ท่านต้องการเนื้อมนุษย์ทำให้เป็นทองไม่ไร้หรือ วิริยบัณฑิตบอกว่า ถ้าท่านทำได้เราก็คงไม่ ขัดข้อง

ลำดับนั้นอาวุธทั้งหลายก็ตกลงมาจากอากาศ พระโพธิสัตว์ก็อธิฐานจงอนุโมทนา ขอให้เนื้อ ของข้าพระพุทธเจ้าปิดพระพุทธรูปเสร็จก่อน แล้วก็ใช้มีดปาดเนื้อคนให้นายช่าง ทำเป็นทองคำ ปิดพระพุทธรูป แล้วก็สิ้นชีวิตไป พระอินทร์ ได้ชุบชีวิต ให้ฟื้นคืนมามีร่างกายผุดผ่องเหมือนกับทองคำ ด้วยอานิสงส์

ท้าวสักกกล่าวว่าคุณจะได้เป็นกษัตริย์ในอนาคตแน่นอน เมื่อวิริยบัณฑิต สิ้นชีวิตก็ได้เกิดใน สวรรค์ชั้นดุสิต

มีการประชุมชาคกว่าพระเจ้ามหารัตนุรราชได้เกิดเป็นพระสารีบุตร ส่วนพระเจ้าปัญจาลราช ได้มาเกิดเป็นพระอานนท์

ราชทูตเกิดเป็นพระมหาโมคคัลลานะ ท้าวสักกะเทวราช ได้เกิดเป็นพระอนุรุท วิริยบัณฑิต คือพระศกาคคคือพระพุทธเจ้า

๑๙. อานิสงส์ล้างคาบ

เรื่องที่ปรากฏในคัมภีร์ อานิสงส์นี้ เป็นเรื่องที่พระอานนท์เถระได้นำเข้าสู่ที่ประชุมสงฆ์ในคราวสังคายนาครั้งที่ ๑ กล่าวว่า เป็นเรื่องที่ท่านได้สดับจากพระโอรุขของพระบรมศาสดาเอง สูตรนี้ชื่อว่า กาลีสสูตร มีเนื้อหาดังนี้

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระอารามเวฬุวัน เมืองราชคฤห์ ครั้งนั้นมีพระสาวกรูปหนึ่งชื่อพระมหาพลีเถระ ได้เรียนพิชชกัมมัญฐาน พิจารณาทวิคติงสาการ อาการ ๓๒ เป็นอารมณ์จนได้บรรลุอริยธรรม ได้เดินทางไปยังเมืองสาวัตถี และได้เข้าไปอาศัยที่ป่าช้าแห่งหนึ่ง ที่นั่น อยู่ภายใต้การดูแลสัปเหร่อสองผิวเมียชื่อกาลละและกาลี สองสามีภรรยาเลื่อมใสในปฏิบัติทาของพระเถระ จึงได้บอกกตติการะเบียบสำหรับนักปฏิบัติที่ถือการอยู่ในป่าช้าให้ เพื่อหลีกเลี่ยงความยุ่งยากที่อาจเกิดจากขโมยและตำรวจของพระราชที่มาชุมนุมจับขโมย วันหนึ่งธิดาของเศรษฐีในเมืองสิ้นชีวิตอย่างกะทันหัน และได้นำศพไปที่ป่าช้าเพื่อมาปนกิจ สองสามีภรรยา คิดจะทำซากศพนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติธรรมของพระเถระ จึงได้บอกแก่เศรษฐีบิดาถึงปฏิบัติทาของพระเถระ ขณะนั้นอำมาตย์ของพระเจ้าปเสนทิโกศลได้รับทราบข่าวนั้นจึงไปกราบทูลให้พระเจ้าปเสนทิโกศลทราบ พระองค์ได้เสด็จออกจากเมืองไปยังป่าช้าแห่งนั้น ถวายความเคารพพระเถระแล้ว พระเถระได้สร้างปริศนาธรรมอันล้าลึกจากซากศพธิดาเศรษฐี เพื่อเป็นประโยชน์แก่พระโยคาวจร สมณะพราหมณ์ อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ผู้ปรารถนามรรคผลนิพพาน และเพื่อเกิดธรรมสังเวช เป็นอารมณ์กัมมัญฐาน ได้ดำเนินการให้คนคัมน์น้ำจันร้อนและปล่อยไว้จนเย็นแล้วนำไปอาบซากศพ ให้คนผู้หนึ่งสวมแหวนและจูงศพไปก่อนไม่เหลียวหลัง ให้จูงดูแลห้วแหวนเท่านั้น ทำการประทักษิณ ๓ รอบ ยกศพไว้ระหว่างเสาเชิงตระกอน ๔ ค้าน วางขันน้ำเปล่า ๑ ขัน น้ำมะพร้าว ๑ ลูก ไว้ ๒ ข้าง และเมื่อจะเอาซากไปขอให้ประกาศให้คนทั้งหลายมาชุมนุมกัน

๒๐. อานิสงส์เข้าจีเข้าหลาม

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่อารามเชตวัน ทรงปรารภการถวายทานด้วยข้าวหลามของชายเข็ญใจผู้หนึ่งให้เป็นเหตุแห่งการแสดงธรรม ครั้นถึงอานิสงส์ของการถวายทานด้วยข้าวหลาม และทรงรับรองว่า เป็นธรรมคาและเป็นธรรมนิยมที่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันต์จะรับไทยธรรมของคนยากจนเพื่อสงเคราะห์เขาเหล่านั้น แล้วทรงตรัสอดีตนิทานว่า ในอดีตกาล พระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติเมืองพาราณสี พระองค์ได้เกณฑ์คนหนุ่มมีกำลังเป็นจำนวนมากไปรักษาปราสาทและพระนครของพระองค์ทุกวัน ชายหนุ่มเข็ญใจคนหนึ่งเป็นหนึ่งในจำนวนคนเหล่านั้น เมื่อพ้นจากหน้าที่ประจำวันนั้นแล้วได้เดินทางกลับบ้าน ระหว่างทางได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า ๑ องค์กำลังบิณฑบาตอยู่ เกิดความเลื่อมใส จึงได้เอาข้าวสารใส่กระบอกล้อมไม้ไผ่ นำไปถวายจนสุกคิแล้ว และปกอผิวไผ่ออก ได้นำไปถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งเจ็ดองค์ และจุกกองไฟถวายด้วยความเลื่อมใส อริยฐานว่าขอให้ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต หากเกิดในภพมนุษย์ขอให้มิได้มีเศษอำนาจมากอย่าได้พบกับคำว่า ยากจน เลย พระปัจเจกพุทธเจ้าอนุโมทนาทานของเขาและขอให้สำเร็จตามที่

ปรารถนา เมื่อสิ้นชีพชายผู้นั้นก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิตตั้งที่อธิษฐานไว้ เมื่อเกิดในภพมนุษย์ก็เกิดในตระกูลชนชั้นปกครอง เป็นคหบดี และในที่สุดได้ออกบวชในพระศาสนาปรากฏชื่อว่า อชิตเถระ

พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงอานิสงส์ของการถวายข้าวจี โดยได้ตรัสอดีตนิทานของนางทาสีผู้หนึ่ง ที่ได้เอาข้าวเหนียวทำเป็นแผ่นแล้วนำไปปิ้งเหนื่อถ่าน ไฟ แล้วนำไปถวายพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งที่กำลังบิณฑบาตและได้อธิษฐานขอให้ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิต และนางได้ถูกเศรษฐีผู้เป็นนายทบุดึงแก่ชีวิต เมื่อนางเล่าถึงสาเหตุการไปทำงานไม่ทัน ด้วยอานิสงส์การถวายข้าวจี นางไปเกิดในสวรรค์ชั้นดุสิตตามคำอธิษฐาน บุคคลใดได้ถวายข้าวหลามและข้าวจีด้วยจิตที่เลื่อมใสแก่พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ก็จะได้อานิสงส์มากนัก ย่อมเกิดในตระกูลพระยามหากษัตริย์ มหาเศรษฐี และพราหมณ์ มีสมบัติมาก จบพระธรรมเทศนาบริษัทก็ได้บรรลุธรรมตามบุญบารมีที่ได้สั่งสมมา

๒๑. อานิสงส์ข้าวปีนทาต

ในอดีตกาลมีทศกัศ 2 สามีภรรยาซึ่งมีความแตกต่างกันด้านนิสัย ภรรยาชอบทำบุญ รักษาศีล แต่สามีไม่ชอบ ภรรยาจึงทำบุญเพียงคนเดียวพร้อมกับอธิษฐานขอให้ได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสี วันหนึ่งพระเจ้าพาราณสีพร้อมกับบริวารได้เข้าป่าล่าสัตว์ และถูกยักษ์จับได้ และได้สัญญากับยักษ์ว่าจะส่งคนมาให้กินทุกวันเพื่อแลกกับอิสรภาพ ยักษ์ยอมตกลง และพระเจ้าพาราณสีก็ทำตามสัญญานั้นเรื่อยมา ชาวเมืองก็ร่อยหรอลงไปทุกวัน จนกระทั่งมาถึงหญิงทศกัศผู้นั้น ด้วยความมั่นใจในกุศลกรรมที่ได้สั่งสมไว้ ทำให้นางเข้าไปหายักษ์โดยไม่มีความหวาดหวั่น ทำให้ยักษ์แปลกใจเป็นอันมาก จึงได้สอบถามถึงสาเหตุนั้น เมื่อได้ทราบยักษ์ก็มีความเลื่อมใสยินดี จึงพานางไปพบกับเจ้าเมืองพาราณสี ๆ ก็นำเนื้อสัตว์มาให้ยักษ์กินแทน ยักษ์เห็นว่าเจ้าเมืองเป็นผู้ที่รักษาสัจจะจึงยอมยกเลิกสัญญานั้นเป็นการตอบแทน แล้วกลับไปยังที่อยู่ของตนตามเดิม เจ้าเมืองเห็นความดีของนางจึงได้ตั้งนางเป็นอัครมเหสีในเวลาต่อมา นางได้บำเพ็ญทาน รักษาศีลอย่างเต็มที่ และยังได้ชักชวนให้พลนิกรของนางบำเพ็ญบุญด้วย สิ้นอายุขัยนางได้ไปเกิดในสวรรค์

๒๒. อานิสงส์รังผึ้ง

พระเถระชื่อมฤตติกเถระได้เล่าเรื่องการทำบุญบารมีของท่านตั้งแต่สมัยของพระพุทธเจ้าพระนามว่า สิทธัตถะ ในชาตินั้นท่านเกิดในตระกูลพราณปา วันหนึ่งได้พบพระพุทธองค์กำลังเข้านิโรธสมาบัติอยู่ เกิดความเลื่อมใส ได้ถวายรวงผึ้งแก่พระพุทธองค์ภายหลังจากพระองค์ออกจากสมาบัติแล้ว เมื่อสิ้นอายุขัย ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ มีทิพยสมบัติอันโอฬารด้วยผลอานิสงส์ที่ได้ถวายรวงผึ้งนั่นเอง ในสมัยของพระพุทธเจ้าโคตมะได้เกิดในตระกูลหนึ่ง เมื่อเจริญวัยได้เกิดความเบื่อหน่ายในชีวิตฆราวาส จึงออกบวชในพระศาสนาปรากฏชื่อว่ามฤตติกเถระ ได้บรรลอรหัตผล พร้อมปฏิสัมภิทาสามอภิญญาหก ได้เล่าบุรพกรรมของท่านท่ามกลางประชุมสงฆ์และท่ามกลางอุบาสกอุบาสิกา ว่าด้วยผลที่ได้ถวายรวงผึ้งทำให้ไปเกิดในตระกูลกษัตริย์ มีหน้าผนน้ำผึ้งตกมาในยามที่ต้องการ

๒๓. อานิสงส์ทานอุหาเงื่อมถ้ำ

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี ได้ตรัสปรารภถึงอานิสงส์ของการสร้างประตูลูก การสร้างรูปพระพุทธรูปไว้ในอุหาและทำการสักการบูชา พร้อมกันนั้นได้สารกเรื่องชาคมาประกอบว่า ในเมืองสาวัตถีมีชายเขื่องใจผู้หนึ่ง มีความเลื่อมใสฉลาดรู้ในศิลปะการเลี้ยงชีพโดยชอบ สมัยนั้นพระพุทธรูปพระนามว่าตัมหังกร เป็นพระผู้นำสรรพสัตว์ข้ามโอฆะสงสาร ได้เกิดความคิดในการสร้างที่พึ่งให้กับตนเองในภายภาคหน้า จึงไปที่แม่น้ำคงคา นำก้อนดินเหนียวมาปั้นเป็นอุหาทั้งสี่ด้าน ปั้นพระพุทธรูปไว้ด้านในอุหาในนั้นแล้ว กระทำสักการบูชาด้วยดอกไม้ด้วยจิตเลื่อมใส และตั้งความปรารถนาเป็นสาวกของพระพุทธรูปเจ้า องค์หนึ่งในอนาคต เมื่อสิ้นชีพก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ มีทิพย์สมบัติมากมาย เมื่อจุติจากสวรรค์ก็ได้มาเกิด ในครรภ์ของอัครมเหสีของพระเจ้าพาราณสี เมื่อเจริญวัยขึ้นมีรูปร่างได้ขึ้นเสวยราชสมบัติเมื่ออายุได้ ๑๐ ปีต่อมาได้กลายเป็นกษัตริย์ที่มีอำนาจเป็นที่เกรงขามของต่างเมือง ได้บำเพ็ญกุศลตามสมควร เมื่อสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดเป็นท้าวสักกะ ในสมัยของพระพุทธรูปเจ้า โคตมะ ได้ลงมาจุติในภพมนุษย์ในตระกูลของโฆณะเศรษฐีในเมือง โกสัมพี เจริญวัยขึ้นได้เกิดความพอใจในการบรรพชาจึงมาทูลขอการ บรรพชา กับพระพุทธรูปเจ้า ๆ ทรงมอบให้เป็นภรรยาของพระสารีบุตร เมื่ออุปสมบทแล้ว ลากสักการะ เกิดขึ้นกับท่านมากมาย ท่านได้ประกาศกุศลกรรมที่ท่านได้กระทำไว้อดีตชาติในท่ามกลางประชุมสงฆ์ ดังกล่าวมาแล้ว จากนั้นพระพุทธรูปองค์ก็ตรัสถึงอานิสงส์การสร้างอุหาและการสร้างพระพุทธรูปภายในอุหาไว้สักการบูชา

๒๔. อานิสงส์ปีฎกจริยา

พระอานนท์นำเรื่องนี้เข้าสู่ประชุมการสังคายนาครั้งที่หนึ่ง โดยได้ยืนยันว่าได้รับฟังมาจากพระโอรสของพระพุทธรูปเจ้าว่า ครั้งหนึ่งพระสารีบุตรได้ทูลถามพระพุทธรูปถึงอานิสงส์ของการสร้างพระธรรมปิฎกว่ามีประการใดบ้าง พระพุทธรูปเจ้าตรัสว่า บุคคลเขียนเองก็ดี จ้างให้คนอื่นเขียนก็ดีซึ่งพระธรรมปิฎกจะได้อานิสงส์ดังนี้คือ ได้เกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ และกษัตริย์ประเทศราช ๘๔๐๐๐ กัปปี เกิดเป็นท้าวสักกะ ๘๐ อสงไขย แม้การสร้างอักขระเพียงตัวเดียวก็ได้อานิสงส์ถึง ๘๔๐๐๐ กัปปี เมื่อเกิดในภพ มนุษย์ย่อมมีโอกาสได้สร้างกุศลด้วยการให้ทาน รักษาชีวิต พบกับบัณฑิตนักปราชญ์ แม้จะปรารถนา พุทธภูมิก็ไม่เป็นเรื่องเหลือวิสัย ย่อมสมดังปรารถนาแน่นอน

๒๕. อานิสงส์ทานทุง (นิสัย)

พระอานนท์นำเรื่องนี้เข้าสู่ที่ประชุมการสังคายนาครั้งที่ ๑ รับรองว่า ได้ฟังมาจาก พระพุทธรูปเจ้าโดยตรง พระพุทธรูปเจ้าตรัสปรารภการให้ทุง (ธงตะขาบ) เปี้ยทาน (ถวายทุง) ในครั้งนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลพร้อมกับบริวาร เดินทางไปอารามเขตวัน กระทำสักการบูชา แล้วทูลถามถึงอานิสงส์การทำทุงบูชา พระธรรมเทศนาของพระพุทธรูปเจ้า คราวเมื่อแสดงในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ทุงที่ทำถวาย

คือ ทุงแดง ทุงเหลือง ทุงหนา ทุงขาว ทุงชนิดใดมีอานิสงส์มาก

พระพุทธองค์ แสดงว่า อานิสงส์ที่เกิดจากการถวายตุงทั้ง ๔ ชนิด เสมอกัน แต่ส่งผลให้ผู้ถวายไปเกิดในที่ต่างกันดังนี้คือ

ถวายตุงขาว ไปเกิดใน อุตตรกุรุทวีป และอมร โคยานทวีป มีอานุภาพมาก มีปัญญา มียศศักดิ์มาก เป็นที่รักและเจริญใจของคนทั้งหลาย

ถวายตุงแดง เกิดในชมพูทวีป มีเดชอานุภาพ มีวรรณะผิวพรรณงดงาม

ถวายตุงเหลือง เกิดใน อมรโคยานทวีป มีอานุภาพมาก มีปัญญามาก เป็นที่รักและเจริญใจแก่คนทั้งหลาย

และการสร้างตุงอีกหลายประเภท ที่ให้อานิสงส์มาก เช่น ตุงแขวนที่มีหาง แกว่งไกวไปตามลม ไปทางทิศใดก็จะได้อานิสงส์ แตกต่างกันไป

- หางตุงปลิวไปทางทิศ อากเนย์ เกิดเป็นเศรษฐี มีเศรษฐี หนึ่งหมื่นสองพัน เป็นบริวาร มีรัตนะ ๗ ประการ

- หางตุงปลิวไปทางทิศทักษิณ เป็นกษัตริย์ มีพลโยธา ๔ จำพวก

- หางตุงปลิวไปทางทิศหริศ เกิดเป็นกพรหมณ์ผู้ประเสริฐ

- หางตุงปลิวไปทางทิศปัจฉิม เกิดเป็นกษัตริย์ผู้ประเสริฐ มีเดชอานุภาพ มีปัญญา มีวรรณะสวยงาม เป็นที่รักแก่คนและเทวดา

- หางตุงปลิวไปทางทิศพายัพ เกิดเป็นพระราชา มีรีพล ๔ จำพวก เป็นบริวาร คือ ช้าง ม้า รถ และทัพบก (คน)

- หางตุงปลิวไปทางทิศอีสาน จักได้บรรลอรหัตต์ เป็นเอหิภิกขุ

บุคคลผู้ได้ถวายตุง จักได้เสวยอานิสงส์ ๓๐ กัป จะไม่สู่สุคติเลย ย่อมไปเกิดใน เทวโลก จุตติจาก เทวโลกแล้ว เกิดในภพมนุษย์ ย่อมเป็นคนมีอำนาจ กว่าคนทั้งหลาย

พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงปลาบปลื้มในพระธรรมเทศนา ได้ถวายการบูชาด้วยตุง ด้วยความเลื่อมใสเป็นอันมาก

๒๖. อานิสงส์สร้างเสาตุงเสาหงส์ = ค้างหงส์ ค้างตุง

สมัยหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ พระอารามเขตวัน เมืองสาวัตถี พระเจ้าปเสนทิโกศล เข้าไปเฝ้า ทูลถามถึงอานิสงส์ของการสร้างเสาตุงมีรูปหงส์บูชา พระรัตนตรัย พระองค์ได้ตรัสว่า ผลอานิสงส์ของการสร้างเสาตุงมีรูปหงส์บูชานั้นมีมาก และได้สาธกนิทาน ชื่อนไปยังสมัยพระพุทธเจ้า พระนามว่า วิปัสสิ มีกฏุมภี ผู้หนึ่ง ได้มีจิตเลื่อมใสจะสร้างเสาตุงเสาหงส์ บูชาพระพุทธเจ้า จึงได้ตัดไม้ที่

สมบูรณ์ดีมาาก และแกะ แต่ก็มาสิ้นชีวิตไป เพราะโรคปัจจุบันชนิดหนึ่ง อานิสงส์ทำให้ไปเกิดในสวรรค์ จากนั้นก็มี คนอื่น ๆ ที่เข้ามาสร้างเสาได้สำเร็จ อีกหลายคน จนกระทั่งการ แกะสลักเป็นรูปหงส์และทาร์กและปิดทองสำเร็จลงด้วยดี คนเหล่านั้นที่มีส่วนในการสร้าง และประดับประดา ก็ได้รับอานิสงส์โดยทั่วกัน ทั้งในมนุษย์โลก และเทวโลก หลายครั้ง นับไม่ถ้วน เมื่อมาถึงสมัยพระพุทธเจ้าของเรา คนเหล่านั้น โดยเฉพาะพ่อค้า ๕๐๐ คน ที่ได้นำผ้ามาห้อยและมาฉพที่นำทองคำเปลวมาติด ได้มาเกิดในตระกูล เศรษฐี

บุคคลผู้สร้างเสาสูงและเสาหงส์ถวายพระพุทธเจ้าก็จะไม่ไปสู่สุคติเลย ไม่ไปเกิดในตระกูลที่ต่ำเกิดในปฏิรูปเทศ มีสุข ๒ ประการคือ กายสุข และจิตตสุข เป็นใหญ่กว่าคนทั้งหลาย แม้เกิดเป็นเทวดาก็มีอำนาจเหนือกว่าเทวดาทั้งหลาย

ทุ่งที่ไกวไปทางทิศต่าง ๆ ย่อมให้ผู้สร้าง ได้รับอานิสงส์ต่าง ๆ ดังนี้

- พัดไปทางทิศ ตะวันออก ได้เป็นบรมจักรพรรดิราช
- พัดไปทางทิศ อากเนย์ ได้เป็นมหาเศรษฐี
- พัดไปทางทิศ ทักษิณ ได้เป็นเทวดาชั้นมหาราชิกา
- พัดไปทางทิศ หนดิ ได้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า
- พัดไปทางทิศ พายัพ ได้เป็นผู้ทรงพระไตรปิฎก
- พัดไปทางทิศ อีสาน ได้เป็นท้าวอมรินทร์
- พัดไปทางทิศ ต่ำใต้ ได้เป็นใหญ่กว่าคนทั้งหลาย
- พัดไปทางทิศ เมืองบน ได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่ง และจักได้พบพระศรีอาริยมตไคย

๒๗. อานิสงส์สลากกัณฑ์

ในสมัยพุทธกาล มีริศาเศรษฐี ๒ คน ชื่อ นางจุลันทาและนางสุภัทรา ทั้งสองพี่น้องนี้มีความแตกต่างกันในด้านนิสัยใจคอเป็นอย่างมาก นางจุลันทาเป็นผู้ที่ชอบให้ทานแก่คนยากจน แต่นางสุภัทราไม่สนใจในการทำบุญให้ทานนางจุลันทาจึงสอนน้องสาวของตนให้ทำบุญทำกุศลบ้าง นางสุภัทราจึงนิมนต์พระสงฆ์มาที่บ้าน และถวายทานสลากกัณฑ์แก่พระภิกษุเหล่านั้น เมื่อสิ้นชีวิตแล้วนางสุภัทราได้ไปเกิดบนสวรรค์ชั้นนิมมานนรติ แต่นางจุลันทาได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นต่ำกว่า คือดุสิตา ทั้งนี้เพราะนางทำบุญให้ทานเฉพาะแก่คนยากจน แต่ไม่เคยถวายทานสลากกัณฑ์แก่พระสงฆ์

ส่วนในเมืองราชคฤห์ พระญาเจ้าเมืองได้ถวายทานสลากกัณฑ์ในชาติก่อน เมื่อจุติจากสวรรค์มาเกิดในเมืองมนุษย์ จึงเป็นผู้ที่มีพลังกำลังมหาศาล สามารถใช้มือหักเหล็กได้อย่างสบาย วันหนึ่งมเหสีทรงทักว่าอย่าได้ล่าพองตนมากนัก ทำให้พระญาเจ้าเมืองโกรธ จึงบอกว่า ภายใน ๗ วัน ถ้าหากใครมาประลองพลังกำลังไม่ได้ มเหสีจะถูกตัดหัว

ด้วยความกลัวว่าตัวเองต้องเสียชีวิต มเหสีจึงออกจากเมืองไปพร้อมกับรำพึงรำพันว่า ตัวเองคงตายแน่ เมื่อผ่านมาในป่าแห่งหนึ่ง พระญาลิงจึงได้ถามความจริง เมื่อทราบว่าเป็นผู้มีกำลัง

มาก จึงทำให้มาประลองกำลังกัน มเหสีจึงกลับไปบอกให้สามีของตนทราบ

พระญาเจ้าเมืองและเสนาอำมาตย์ได้พากันเข้ามาในป่า และได้ต่อสู้ประลองกำลังกับพระญาสิงห์ แต่ในที่สุดก็ถูกพระญาสิงห์ใช้หางตัวคืบขึ้นไปบนอากาศทำให้พระญาเจ้าเมืองปลิวไปตกยังเมืองสาวัตถี พระญาเจ้าเมืองสาวัตถีจึงบอกแก่พระญาเจ้าเมืองราชคฤห์ว่า ตนเองก็มีพลังกำลังมหาศาลเช่นกัน เพราะได้รับอานิสงส์ที่เขยถวายนสลากกัณฑ์มาก่อน จากนั้นจึงใช้ปากเป่าให้พระญาเจ้าเมืองราชคฤห์ปลิวไปตกยังเมืองของตน

เมื่อแสดงธรรมจบลง พระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่า ผู้ใดที่ถวายนสลากกัณฑ์ให้แก่พระภิกษุสงฆ์ สามเณร จะเป็นผู้ที่มีพลังกำลัง ปราศจาก โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีรูปร่างลักษณะงดงาม และมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

ในครั้งที่พระพุทธเจ้าประทับที่เชตวันนารามซึ่งอนาถบิณฑิกมหาเศรษฐี ได้สร้างถวาย ในกาลครั้งนั้น นางปทุมมาวดีได้บริจาคอาหารให้ทานเป็นอันมาก และเมื่อนางสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์ เพราะอานิสงส์จากการที่นางได้มีเจตนาสละเข้าของเป็นทานนั้น

พอมาถึงสมัยที่พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในกาลวันนั้น นางจันทปทุมมาวดีได้จุติจากเทวโลกมา เป็นผู้มั่งคั่งในเมืองพาราณสี พออายุได้ ๑๖ ปี นางก็ได้ถวายนสลากกัณฑ์และผ้าจีวรแก่ภิกษุทั้งหลาย เป็นเวลาถึง ๗ วัน จนเจ้าภิกษุทั้งหลายก็ได้กล่าวถึงนางจันทปทุมมาวดีว่า ประกอบด้วยศรัทธาและเลื่อมใสใน ศาสนาของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ากล่าวแก่ภิกษุทั้งหลายว่า นางจันทปทุมมาวดี มีใจศรัทธาในการบริทานในชาตินี้เท่านั้น ในชาติก่อนนางได้ทำบุญให้ทานมากเช่นกัน เมื่อภิกษุทั้งหลาย ทูลอาราธนาให้พระพุทธเจ้าเทศนาเรื่องในชาติก่อนให้ฟัง พระพุทธเจ้าจึงเทศนาว่า

ในครั้งที่พระเจ้าพรหมทัตต์ครองเมืองพาราณสีประกอบด้วยทศพิศราชธรรม ทำให้บ้านเมืองสงบสุข ในครั้งนั้น ยังมีนางจันทปทุมมาวดีผู้มีรูปร่างงามและมีศรัทธามากอยู่ในเมือง พาราณสี นางได้ถวายนสลากกัณฑ์ด้วยข้าวของเป็นอันมาก วันหนึ่งนางนึกได้ว่า รุ่งขึ้นเป็นวันวิเศษ นางจึงไปอาราธนา พระพุทธเจ้าพร้อมหมู่สงฆ์ให้ไปรับทานสลากกัณฑ์ที่เรือนของนาง เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปถึงพร้อมหมู่สงฆ์ นางก็ได้ถวายนสลากกัณฑ์แล้วกรวดน้ำตั้งจิตปรารถนาว่า ด้วย อานิสงส์ที่ได้ทานข้าวสลากกัณฑ์นี้ ขอให้เป็นที่ปัจจัยนำไปเกิดเมืองสวรรค์ชั้นฟ้า แม้เกิดชาติใดขอให้ เสวยสมบัติอันมาก ซึ่งพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยหมู่สงฆ์ก็ได้อนุโมทนาซึ่งทานของนางจันทปทุมมาวดีแล้ว จึงกลับสู่เชตวันนาราม

ในขณะนั้นทิพยอาสน์ของพระอินทร์ก็ร้อนกระด้างขึ้นในทันใด พระอินทร์ก็ได้รับรู้ด้วยปัญญาว่า ในวันนี้นางปทุมมาวดีได้ศรัทธาให้ทานข้าวสลากกัณฑ์แก่เจ้าภิกษุทั้งหลายมาก พระอินทร์ก็อนุโมทนากับนาง แล้วให้ท่าฝนแก้ว ๗ ประการตกมาในเมืองพาราณสี ชาวเมืองเห็นอัศจรรย์จึงกล่าวว่า การให้ทานข้าวสลากกัณฑ์เป็นอานิสงส์มาก

ในกาลนั้นพระญาพรหมทัตต์ เห็นว่านางจันทปทุมมาวดีมีรูปร่าง งาม ก็ให้เสนานำนางมาอยู่ที่ปราสาทด้วย แล้วได้ตั้งให้เป็นอัครมเหสีตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา นางจันทปทุมมาวดีก็ให้ทานบิณฑบาตทุกวันไม่ขาด ครบจนสิ้นอายุของนาง

๒๘. อานิสงส์ปีใหม่เมือง

ในคราวที่พระพุทธเจ้าอยู่ในเขตวนารามนั้น ครั้งหนึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศลพำราชบริพาร ไปนมัสการพระพุทธเจ้า ขณะนั้นเป็นช่วงที่พระอาทิตย์ที่ตั้งอยู่ในราศีมีนกำลังจะย้ายเข้าสู่ราศีเมษนั้น เป็นวันสงกรานต์ล่อง (สังขารล่อง) ในวันนั้น หญิงชายทั้งหลายจะจับไข่ได้ป่วยกัน บางคนก็ตาย บางคนก็พากันมาทำบุญทำทาน รักษาศีลฟังธรรม เพื่ออานิสงส์ผลบุญ พระพุทธเจ้าตรัสว่า เมื่อถึง ปีใหม่ หญิงชายใดก็ไปกันที่วัด มีน้ำอบรำข้าวและดอกคอกไม้เพื่อสักการบูชาพระพุทธเจ้าและ พระภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้นั้นจะไม่มีโรค จะได้มีแต่ความสุขสำราญ

การที่เข้าสู่ราศีเมษแล้วนั้น มีบางคนตายกันเพราะอดข้าวอดน้ำ บางคนมีความสุข บางบ้าน แห่งแล้ง ฟ้าฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล บางบ้านก็ไฟไหม้ นั้น กล่าวกันว่า คือ วันสงกรานต์ล่อง ปีใด สุริยเทวบุตรนั้น ปีนั้นคนทั้งหลายจะอดข้าวอดน้ำ ปีใดสุริยเทวบุตรนอน เสนาอำมาตย์จะใจคดต่อ เจ้าพระยา ไฟจะไหม้บ้านเรือน ปีใดสุริยเทวบุตรยืน คนทั้งหลายจะมีความสุขมาก

ว่ากันว่าวันสงกรานต์ล่องที่ตรงกับวันอาทิตย์ (พระญาสังกรานต์, ขุนสังกรานต์) ขึ้นาค มือซ้ายถือฉ้อนเหล็ก มือขวาถือปิ่น มุ่งหน้าจากตะวันออกไปสู่ตะวันตก มีนางสิริเป็นผู้รับ ปีนั้นฝน จะตกดีต้นปี ปลายปีฝนจะแล้ง ไม้่างขาวจะเป็นใหญ่กว่าไม้ทั้งหลาย ลางจะเป็นใหญ่ นกยูงเป็นใหญ่ คนเกิดวันอังคารจะมีเคราะห์ คนเกิดวันศุกร์จะมีโชคลาภ ของเหลือของขาวจะแพง ของแดงจะถูก ปีนี้คำหัว(สระผม) ในวันสงกรานต์ล่อง ให้หันหน้าไปทางตะวันตก จะอยู่ดีมีสุข

วันจันทร์ (พระญาสังกรานต์, ขุนสังกรานต์) ชีครุฑ ไปจากทิศอีสานสู่ทิศใต้ มือซ้ายถือดอก มือขวาถือขงข้าง มีนางมโหสถเป็นผู้รับ ปีนี้ฝนจะดี คนจะเป็นไข้กันมาก ขวัญข้าวอยู่ที่ไม้เคื่อ (มะเคื่อ) คนเกิดวันพฤหัสบดีจะมีเคราะห์ คนเกิดวันพุธจะมีโชค ของขาวของแดงจะแพง ของเขียวจะถูก คำหัวให้หันหน้าไปทิศตะวันตกเฉียงใต้จะอยู่ดีมีสุข

วันอังคาร (พระญาสังกรานต์, ขุนสังกรานต์) ชียักษ์ จากทิศเหนือไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีนางสุนันทารับ ปีนี้ฝนแล้งต้นปี กลางปี ปลายปี ฝนจะมีมาก ไม้กระชาวเป็นใหญ่ หญ้าปล้อง เป็นใหญ่ ขวัญข้าวอยู่ที่ไม้้อ คนเกิดวันอาทิตย์จะมีเคราะห์ คนเกิดวันศุกร์จะมีโชค คำหัวให้หันหน้า ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ จะอยู่ดีมีสุข

วันพุธ (พระญาสังกรานต์, ขุนสังกรานต์) ชีควาย จากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก มือซ้าย ถือดาบ มือขวาถือดอกไม้ขาว มีนางสิรินันทารับ ปีนี้ฝนคิปานกลาง สัตว์ ๔ เท้าจะแพง ของดำของแดง จะถูก ขวัญข้าวอยู่ที่ไม้ปานเถื่อน (ต้นรัก) คนเกิดวันอาทิตย์จะมีเคราะห์ เกิดวันจันทร์ จะมีโชค คำหัวให้หันหน้าไปทางทิศเหนือ

วันพฤหัสบดี (พระญาสังกรานต์, ขุนสังกรานต์) ชีม้า มือซ้ายถือน้ำเต้า มือขวาถือพัด ออกจากทิศ ตะวันตกเฉียงเหนือ มีนางสิริกัญญารับ ปีนี้ฟ้าฝนดี น้ำจะท่วมบ้านเมือง คนเป็นไข้กันมาก สมณ ชี พราหมณ์ จะเคือดร้อน สัตว์มีปีกจะแพง ของดำของเขียวจะถูก ไม้กระชาวเป็นใหญ่ ขวัญข้าวอยู่ที่ ไม้พร้าว คนเกิดวันจันทร์จะมีเคราะห์ คนเกิดวันศุกร์มีโชค คำหัวให้หันไปทางใต้

วันศุกร์ (พระญาสังกรานต์, ชุนสังกรานต์) ชีวัว มือซ้ายถือไม้เท้า มือขวาถือหม้อเหล็ก มุ่งหน้าจากทิศตะวันออกสู่ทิศเหนือ มีนางสุชาดาจับ ปีนี้ต้นปีแล้ง กลางปีมีฝนมาก มีผลหมากรากไม้ ไม้ชมหินเป็นใหญ่แก่ไม้ทั้งหลาย หญ้าคาเป็นใหญ่แก่หญ้าทั้งหลาย ขวัญข้าวอยู่ที่ต้นพุทรา คนเกิดวันจันทร์มีเคราะห์ วันพุธมีโชค คำหว่าให้หันไปทางทิศตะวันตก

วันเสาร์ (พระญาสังกรานต์, ชุนสังกรานต์) ชีปราสาท มือซ้ายถือขวาน มือขวาถือหม้อเหล็ก จากทิศอีสานไปทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีนางโพธานังของ ๆ รับเอา ปีนี้ฟ้าฝนไม่เสมอกัน ไฟจะไหม้บ้านเมือง ไม้สะเคาเป็นใหญ่ สัตว์สี่เท้าสองเท้าจะแพง ของค้าเหลือจะถูกลง คนเกิดวันอาทิตย์จะมีโชค วันพฤหัสบดีจะมีเคราะห์ ให้บูชาพระธาตุ ปล่อยสัตว์สองเท้า คำหว่าให้หันไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือ

ในอดีตมีเศรษฐีสองคู่เมีย มีทรัพย์สมบัติมากมาย แต่ไม่มีลูกไว้สืบสกุล ใกล้เคียงบ้านมีคู่เมียทุกข์ยากมีลูกสองคนพี่น้อง เศรษฐีอยากมีลูกไว้สืบสกุลจึงไปขอแก่รุกขเทวา พระอินทร์จึงไปขอเทวบุตรเจ้าลงมาเกิดในท้องนางเศรษฐี เป็นชายชื่อว่าธัมมปาละ ซึ่งแปลว่า ผู้รักษาธรรม ได้เรียนรู้วิชา มีปัญญาฉลาดและรู้เสียงสัตว์ได้ ต่อมามีมหาพรหมชื่อกบิลพรหม คิดอิจฉาต้องการทดสอบปัญญา ถ้าธัมมปาละตอบปริศนาได้ตนจะตัดหัวมอบให้ แต่ถ้าธัมมปาละตอบไม่ได้ภายใน ๗ วันคอของธัมมปาละก็จะขาด ซึ่งปริศนามีว่า ยามเช้าราศีของคนอยู่ที่ไหน กลางวันอยู่ที่ไหน และกลางคืนอยู่ที่ไหน

ธัมมปาละ คิดปริศนาเท่าไรก็ไม่ออก จึง ไปหยุดอยู่ที่ต้นไม้โพเป็นที่อยู่ของนกทั้งหลาย มีนกหัสติลิงค์ ๒ คู่ตัวเมียสร้างรังอยู่ ตัวเมียกล่าวว่า วันพรุ่งนี้เป็นวันพระเราจะไปหากินที่ไหน นกตัวผู้ก็บอกว่า เราจะไม่ออกไปหากินที่ไหน เพราะจะได้กินเนื้อมนุษย์ของธัมมปาละที่ไม่มีใครสามารถแก้ปริศนาได้ นกตัวเมื่อก็ขออนถามปริศนาว่าคืออะไร นกตัวผู้ก็ตอบว่า ยามเช้าราศีของคนอยู่ที่ไหน กมีคำแก้ว่า ยามเช้า ราศีอยู่ที่หน้า เพราะตื่นเข้ามาคนต้องล้างหน้า ส่วนกลางวันอยู่ที่หน้าอก คนหนุ่มหญิงชาย พอสายแล้วเอาน้ำเข็นมาลูบที่อก ยามค่ำคืนอยู่ที่เท้า ก่อนเข้านอนก็จะเอาน้ำมาล้างเท้า ธัมมปาละที่นอนอยู่ ได้ต้นไม้ได้ยินดังนั้นก็รู้คำตอบทันที พอถึง ๗ วัน กบิลมหาพรหมก็มาขอฟังคำ แก้ปริศนา ธัมมปาละแก้ปริศนาได้หมด กบิลพรหมรู้ว่าหัวจะขาดจึงไปเรียกลูกทั้ง ๗ คน มาหา แล้วสั่งว่า หัวพ่อขาดให้ลูกเอาพานมารับไว้อย่าให้ตก เพราะถ้าหัวของตนตกลงพื้น ดินจะ เป็นไฟลูกใหม่ ถ้าตกลงน้ำ น้ำจะแห้ง ถ้าโยนขึ้นฟ้า ฝนจะไม่ตกบ้านเมืองจะแห้งแล้ง ให้ลูกผลัดเปลี่ยน กันเอาพานไปไว้ที่เขาไกลลาศ อย่าให้ขาดทุกปีใหม่ ราชธิดาทั้ง ๗ มีนาง พุงสาทวี โคราสัสสา รากัสสส มณฑาทิวีสิริณี กิมินทา มโหตร ก็ผลัดเปลี่ยนกันเอาพานใส่หัวของพ่อแท้ไป ไม่ให้ขาดทุกวันปีใหม่

ทำนายลักษณะฟ้าฝน แต่ก่อนฟ้าร้องทศบูรพา เพราะเทวดาไปประตูละลัก ปีนั้นคนจะเจ็บไข้และตายกันมาก ฝนจะดี

ถ้าฟ้าร้องทิศอุดร เพราะเทวดาไปประตูลม ปีนั้นลมแรงฝนต้นปีมีน้อย กลางปีและปลายปีจะดี

ถ้าฟ้าร้องทิศทักษิณ เทวดาไปประตูลไฟ ฟ้าฝนจะดีปานกลาง

ถ้าฟ้าร้องทิศหรีดี เทวคาไชประตุหิน ผนจะตมมาก
 ถ้าฟ้าร้องทิศประจิม เทวคาไชประตุค้ำ ผนคั้นปีมีน้อย กลางปีจะดี
 ถ้าฟ้าร้องทิศพายัพ เทวคาไชประตุทอง ฟ้าฝนดี คนจะอยู่สบาย
 ถ้าฟ้าร้องทิศอีสาน เทวคาไชประตุดิน ผนตกดี
 ถ้าฟ้าร้องทิศอุดร ต้นปีฝนดี บ้านเมืองจะมีศึก คนจะเป็นไข้ ให้บูชาพระพุทธเจ้าจะอยู่ดี
 (สรุปความโดย สมปอง หมั่นจิตต์สรุปความจากธรรมพื้นเมืองเรื่อง ดำนาน - อานิสงส์ปีใหม่
 พื้นเมือง (ปีใหม่เมือง) จัดพิมพ์ให้มีลักษณะคล้ายใบลาน จัดพิมพ์โดยร้านภิญโญ ลำพูน ๒๕๓-)

๒๕. อานิสงส์ทุ่งเหล็กทุ่งทอง

เริ่มต้นคัมภีร์ด้วยการบำเพ็ญบารมี ๑๐ ทศ ของพระพุทธเจ้า เริ่มตั้งแต่ เตมีย์ จนถึงเวสสันดร
 ชาดก และชาติที่ ๑๑ คือชาติที่เป็น เจ้าชายสิทธัตถะ ผู้แต่งแนะนำให้ผู้ฟัง ยึดถือเอาเป็นตัวอย่าง และ
 รำลึกถึงบารมีเหล่านั้น ยึดเป็นอารมณ์ (พุทธานุสติ) ก็จะพ้นจากภยันตราย บาปกรรมทั้งปวง อันกระทำ
 มาตั้งแต่อนกชาติ ญาติพี่น้องที่ได้กระทำบาปมา ตายในลักษณะที่เรียกว่าไม่ดีทุกประเภท เช่น ฟ้าผ่า
 ช้างฆ่า เสือขบ ตกน้ำ ฯลฯ ให้สร้างธรรมอานิสงส์ทุ่งเหล็กทุ่งทอง พร้อมด้วยทุ่งเหล็กทุ่งทอง ๑๑
 ตัว ผ้าจีวรบริวาร บาตรพระเจ้า ถวายให้มัททหายก โอกาสเวทนทานให้ญาติเหล่านั้นอุทิศดวงน้ำไปให้
 ก็จะพ้นจากกรรมทั้งปวง หากเป็นเปรตหลอกญาติพี่น้อง ให้สร้างเจดีย์ทราย ๑๐๘ กอง เจดีย์ข้าวเปลือก
 ๑๐๘ กอง เจดีย์ข้าวสาร ๑๐๘ กอง พร้อมธรรมอานิสงส์ทุ่งเหล็กทุ่งทอง และทุ่งเหล็กทุ่งทอง ซ่องรังเล็ก
 ๆ ปักที่เจดีย์ทรายพร้อมบริวาร อุทิศบุญไปหาผู้ตายนั้น ก็จะพ้นจากภาวะเปรต ดังเรื่องของภิกษุหมอมยา
 ที่ได้มรณะภาพเพราะเป็นไข้ แต่ยังห่วงใยเจ้าของคือไม้สำหรับทำกลอง จึงเกิดเป็นตุ๊กแกอยู่ภายใน
 โพงงไม้หลายปี ภายหลังญาติพี่น้องทราบความจริงได้จัดหาธรรมอานิสงส์ทุ่งเหล็กทุ่งทอง พร้อมบริวาร
 อีกครั้งแล้ว ถวายก็พ้นจากภาวะอันตักแกะนั้น

อีกเรื่องคือ เรื่องความเดือดแค้นริษยาของภรรยาหลวงเศรษฐีที่อิจฉาเมียน้อย เมื่อนางสิ้นชีวิต
 ไปเกิดเป็นลูกเศรษฐีอีกชาติหนึ่ง นางก็มีโรคคันไปทั้งตัว ไม่มียารักษาได้ สุดท้ายได้ไปทูลถาม
 พระพุทธองค์ ก็ตรัสแนะนำให้นางสมาทานศีล ๕ และสร้างธรรมอานิสงส์ทุ่งเหล็กทุ่งทอง พร้อม
 บริวารดังกล่าวนั้น ก็จะหายจากโรคคันนั้น นางปฏิบัติตามที่หายจากโรคคันนั้น

การถวายทานสร้างความคิดอื่นก็ไม่อาจช่วยให้พ้นจากกรรมในอดีตชาติเลย ต้องสร้างเจดีย์
 ข้าวเปลือก ข้าวสาร เจดีย์ทราย ๑๐๘ กอง และทุ่งเหล็กทุ่งทอง ให้ถวายธัมมอานิสงส์ด้วย
 นี้เป็นประเพณีนิทานธัมม ที่สืบมาแต่พระพุทธเจ้าทุกพระองค์

๓๐. อานิสงส์อัปปิจจตา

เนื้อหาของอานิสงส์อัปปิจจตานี้ กล่าวถึงสาระของคำสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้ฟังเข้าใจถึงสภาวะ
 ธรรมของมนุษย์ ตัวเริ่มต้นปฏิสนธิในครรภ์มารดา เรื่อยมา จนกระทั่งเจริญวัยเติบโตใหญ่มีครอบครัว

ผ่านวัยต่าง ๆ จนกระทั่งถึงวัยชรา สังขารแปรเปลี่ยนไป จึงควรแสวงหาหลักที่พึ่งให้กับชีวิตให้มีความเข้าใจในสภาวะธรรมที่เป็นจริง มีอาจหลีกเลี่ยงไปได้

๓๑. อานิสงส์สร้างวงกฏ (นิตย)

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาประทับอยู่ที่ บุปผาราม ในเมืองสาวัตถี พระเจ้าปเสนทิโกศล พร้อมกับบริวาร ได้เข้าไปเฝ้าและทูลถามถึงการสร้างราชวงกฏและราชมณฑปด้วยไม้กลวง ไม้ตัน และดินอิฐและสตาย แล้วประดับตกแต่งให้ประณีตด้วยเงินและทอง ประดับดอกไม้ ดอกบัว ดอกผักตบ ดอกปิบ จำปา จำปี หญ้าแพรก นิลubl ธงประดับ ดอกไม้รูปเทียน และตั้งใจฟังพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าจะมีอานิสงส์ประการใด

พระพุทธองค์ สาธกอดิคนิทานมาเป็นอุทาหรณ์ว่า ในอดีตกาล มีสองสามีภรรยาเจริญใจหาเลี้ยงชีพด้วยการรับจ้าง ทั้งสองมีลูก ๓ คน วันหนึ่งได้มาปรารถนาถึงความยากจนของตนเองในชาตินี้ เหตุว่าไม่ได้ประกอบกุศลกรรมใด ๆ ในชาติปางก่อน จึงตกลงกันว่า ควรจะทำบุญกันตามความสามารถ จึงพากันไปหาไม้มาแต่งเป็นวงกฏ มีราชวัตรแวดล้อมด้วยตอ และไปบอกแก่คนหบดี พ่อค้า นายขายทั้งหลาย คนเหล่านั้น ก็มาชื่นชมยินดีกับชายเชื้อใจผู้นั้น และก็พากันมาช่วยทุกะสร้างราชวงกฏ ราชมณฑป ที่มีประตู สองแห่ง ทำที่บูชา มีหอท้าวทั้งสี่ หอพระอินทร์ นางธรรณี และเทวดา สักการะบูชาด้วยประทีปพันดวง และเทียนพันเล่ม เข้าดอกดอกไม้ คันชะของหอม มีเครื่องสักการะอื่น ๆ มีผ้าบริวารของสมณะ และสร้างธรรมปิฎกทั้งสาม แล้วทำการบูชาด้วยเครื่องบูชาของตน แล้วเข้าฟังในราชวัตรของตนแล้วถวายแด่ภิกษุ ชายเชื้อใจผู้นั้น (สุวรรณกุมาร) ก็ได้กระทำกุศลกรรมตามอย่าง ที่กล่าวมาแล้ว และได้นำทรายมาเกลี่ยในอารามวงกฏนั้น ให้สะอาดงามตา เหมือนอุทยานในสวรรค์ จากนั้น ก็อุทิศกุศลถึงเหล่าเทพเทวดา นางธรรณี เป็นพยาน และตั้งความปรารถนาโพธิญาณ จึงประกาศเชิญชวนคนทั่วไปได้ทราบเพื่อร่วมสักการะบูชา เหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นที่กล่าวถึงกันทั่วไป พระอินทร์จึงมีเทวบัญชาให้เทพบุตรองค์หนึ่ง นำเอารถทิพย์ บรรจุเครื่องนุ่งห่ม แก้วแหวน เงินทอง มามอบถวายให้สุวรรณ โพธิสัตว์ เขาก็ได้นำเงินทองเหล่านั้นมาบริจาคแก่สมณพราหมณ์ ยากฉิบพิกทั้งหลาย เป็นเวลา ๗ วัน เงินและทอง ก็ไม่พร่องไปแม้แต่น้อย คนทั่วไปจึงตั้งชื่อว่า ชวนะบัณฑิต เมื่อสิ้นชีพ ก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ มีนางฟ้า ๑ หมื่น เป็นบริวาร มีกำแพงและต้นกาลปพฤกษ์ แวดล้อมวิมาน เสวยทิพย์สมบัติได้ ๑ พันปีทิพย์ (๑๒ โกฎิ หกล้านปี เมืองมนุษย์) ถึงสมัยของพระพุทธเจ้า กัสสปะ เทพบุตรองค์นั้น ได้จุติจากสวรรค์ มาปฏิสนธิในครรภ์ของอัครมเหสีของเจ้าเมืองพาราณสี เมื่อประสูติออกมา ก็มีความวิสุทธิ หามลทินมิได้ ได้นามว่า พรหมทัตตุมาร อายุได้ ๑๑ ปี ก็ได้เสวยราชสมบัติแทนพระบิดา มีพระนามว่า พรหมทัตต์ อภิเสกกับนาง อุมากุมารี จากเมืองมัทธราช มีอานาภาพแผ่ขยายไปทั่วชมพูทวีป ก็ด้วยอานิสงส์ที่ได้ฟังธรรมปิฎก ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน เพราะได้จ้างให้คนอื่นเขียนธรรมปิฎก คัดรุมากล้ากลายเป็นไม่ได้ เพราะอานิสงส์การสร้างราชวัตร ได้สร้างปราสาทที่ล้วนแล้วด้วยรัตนะท่ามกลางปราสาทอื่น ๆ มีความสง่างามรุ่งเรืองดุจปราสาทเวชยันต์ของท้าวสักกะ เพราะอานิสงส์อันเกิดจากการสร้างมณฑป มีต้นกาลปพฤกษ์ ๔ ต้น ล้อมอยู่สี่ด้าน

ไหว้ลาไปสู่พระราชวังแล้วบอกให้อำมาตย์ตกแต่งเครื่องทาน มีอาหารจำนวนมาก ทั้งข้าวบิณฑบาต แก่พระพุทธเจ้าตลอดภิกษุทั้งหลาย และอุทิศส่วนกุศลกรวดน้ำว่า ขอบุญอันวิเศษที่ได้ทำทานไปยัง หมู่ญาติทั้งหลาย ขอให้อนุโมทนาในบุญนั้น เมื่อเวลากลางคืนมาถึงรุ่งอรุณก็แสดงคนให้เห็นรูปร่าง อ้วนเนื้อตัวขาวใสไม่มีอะไรปกปิดพระองค์จึงประหลาดใจ จึงไปถามพระผู้รู้ พระผู้รู้บอกว่าให้ท่านแต่ อาหาร ไม่มีน้ำ ไม่มีผ้า เหตุคั้งนั้นจึงได้รับแต่อาหาร ไม่มีผ้าห่มห่ม พระยาพิมพิสารจึงอำลากลับราชวัง แล้วบอกแก่อัมมาตย์ให้ตกแต่งผ้าจีวร ๓ ผืน งามสีเหลือง แล้วอันเชิญ ไปถวายทานที่สวนลัทธิวันและ อุทิศส่วนกุศลไปยังรุ่งอรุณยามนั้นเปรตรู้แล้วก็มีใจผ่องแผ้ว มีกายงามสะอาด ด้วยผลบุญจึงมีร่างห่ม งามสะอาด จึงไปเกิดบนชั้นฟ้าดุสิตา ตามผลบุญของพระองค์ พระยาพิมพิสารจึงได้กราบทูลถาม พระพุทธเจ้าว่า ตน ได้ทำทานด้วยผ้าเหลืองแก่สมณเพศ อุทิศบุญให้แก่ญาติจะเป็นอย่างไร พระพุทธเจ้า จึงเทศนาว่า คุณกรมหาราช อันผ้าข้อมผาดสามผืนที่ท่าน ได้นำมาทำทานที่อาวาส แล้วหยาดน้ำถึงรุ่งอรุณ ทั้งหลาย ก็อนุโมทนาได้เกิดบนสวรรค์ เสวยสุขเป็นเทวดาผู้วิเศษ ด้วยเหตุที่เขาได้อนุโมทนาบุญที่ พระองค์ท่านไปให้ จึงได้ไปเกิดในเมืองสวรรค์ พระยาพิมพิสารก็อยากเห็นเปรตทั้งหลายที่ได้ไปเกิด บนชั้นฟ้า พระพุทธองค์จึงบอกให้เทวดาเหล่านั้นมายังสวนลัทธิวันเพื่อให้พระยาพิมพิสารได้ชื่นชม เทวดาทั้งหลายได้ยินก็ลงมา พระพุทธเจ้าตรัสว่าบรรดาเปรตเหล่านี้ได้ไปเกิดบนสวรรค์ก็เพราะการ ทำบุญของพระยาพิมพิสาร พระยาพิมพิสารก็ชื่นบาน ใจ และบรรดาเทวดาทั้งหลายจึงได้ไหว้พระยา พิมพิสารด้วยสำนึกบุญคุณของพระองค์ เมื่ออวยพรให้พระยาพิมพิสารแล้วก็เสด็จสู่สวรรค์ พระพุทธเจ้า จึงได้ตรัสว่า บุคคลผู้ใดในโลกที่มีความเมตตากรุณาแก่คนตาย เช่น บิดา มารดา ลูก สามี หรือภรรยา ทั้งมิตรสหาย ผู้มีบุญคุณแก่ตนมาก่อน ควรกรวดน้ำให้ทาน ผลบุญอันนี้ช่วยให้พ้นจากศีเปรตไปเป็น เทวดา บุญนั้นจะช่วยให้มีความสุข ให้หมั่นทำบุญจะช่วยให้ผู้ตายไปสู่สวรรค์พ้นจากทางโลก ขออย่าได้ ร้องไห้ มันได้อะไรขึ้นมา จะเป็นทีทุกข์ใจเปล่า ๆ คนตายก็ไม่ยินดี แม้ร้องไห้อย่างไร คนที่ตายก็ไม่ พินกันมาจะเสียน้ำตาเปล่า ๆ ทางที่ดีควรคิดถึงการทำทานด้วยอาหาร สิ่งอื่น ๆ รวมทั้งผ้าจีวรให้ท่านแก่ ภิกษุสงฆ์ทั้งหมดจะได้สุขใจ อุทิศบุญกุศลให้หยาดน้ำเหนือพื้นดิน ตั้งจิตให้มั่น คิดถึงบุญอันได้ทำทาน ถึงภรรยา ลูกหลาน ทั้งบิดา มารดา จงพากัน ไปเกิดในที่ประเสริฐดี พ้นจากทุกข์ทั้งหมด พระยาพิมพิสาร ฟังก็ชื่นชม เบิกบานใจ แล้วนมัสการลาพระพุทธเจ้าแล้วจึงกลับสู่พระราชวัง

๓๓. อานิสงส์ผางประทีป/ประทีป (อ่าน “อานิสงส์ผางตะตัก/ตะตัก”)

เป็นชื่อคัมภีร์ที่กล่าวถึงอานิสงส์ในการจุดประทีปบูชา พบว่ามีอยู่ ๒ ส่วน ส่วนแรก คล้ายกับเรื่องกาเผือก ซึ่งมีเรื่อง โดยย่อว่า

มีกาเผือกคู่หนึ่งทำรังอยู่บนต้นไม้ในป่าหิมพานต์ ครั้งหนึ่งกาตัวผู้บินไปหาอาหารแล้วถูก พายุพัดหลงทางไป พายุนั้นยังพัดรังของกาเผือกทำให้ไข่ทั้งห้าฟองกระจายไป แม่กาจึงร้องไห้จนขาด ใจตายและได้ไปเกิดในพรหมโลกชื่อผกาพรหม

ส่วนไข่ทั้งห้าฟองออกมาแล้วกลายเป็นมนุษย์เพศชาย ซึ่งเมื่อเจริญอายุขึ้นต่างก็เมื่อหน่ายต่อเพศ ฆราวาส จึงลามารดาบุญธรรมไปบวชเป็นฤาษี วันหนึ่งฤาษีทั้งห้าบังเอิญไปพบกันต่างก็ถามนามวงศ์

และนามมารดาคนที่ซึ่งก็มีคำตอบว่า ชื่อภูกุสันโธ-วงศ์ไภ โภณาคนโน-วงศ์นาค กัจจโป-วงศ์เต่า โคตโม-วงศ์โค และเมตตโย-วงศ์ราชสีห์ ส่วนมารดานั้นไม่มี มีแต่มารดาบุญธรรมที่เป็นไก่ นาค เต่า โคน และราชสีห์ ฤๅษีทั้งห้าก็ชวนกันอธิษฐานขอให้ได้พบแม่ ซึ่งผลการพรหมเมื่อทราบเหตุก็แปลงเป็นกาเผือกบินมาเล่าเรื่องในอดีตให้ฤๅษีทั้งห้าฟังแล้วส่งความว่า หากคิดถึงแม่ก็ให้นำเอาด้ายดิบมาฝั้นทำเป็นตีนกาเพื่อจุดเป็นประทีป เพื่อบูชาคุณมารดาในเดือนยี่ ซึ่งตรงกับเดือนสิบสองของไทยภาคกลาง (โปรดดูเพิ่มที่กาเผือก)

๓๔. อานิสงส์ประทีป/ประทีป

หลังจากที่พระพุทธองค์กระทำมกภิหารยที่ใกล้ประตูเมืองสาวัตถีแล้ว ก็ได้เสด็จขึ้นไปแสดงธรรมเทศนาโปรดพุทธมารดาในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อเสร็จการแสดงพระธรรมแล้วก็เสด็จลงจากเทวโลกพร้อมด้วยขบวนของเทวดาและพรหมทั้งหลายที่มาส่งเสด็จ ครั้นถึงเดือนยี่เพงคือวันเพ็ญเดือนสิบสอง สุยามเทวบุตรพร้อมทั้งบริวาร ได้พากันแปลงเป็นนก แล้วใช้ทั้งปากและเท้าถือเอาประทีปไปปิ่นวนประทักษิณโดยรอบพระพุทธองค์ แสงสว่างจากดวงประทีปรุ่งเรืองไปเมืองทั้งหลายในชมพูทวีป คนทั้งปวงเห็นเป็นอัศจรรย์จึงได้กราบทูลถาม พระพุทธองค์ก็ตรัสว่าการจุดประทีปบูชา นั้นถือว่าเป็นการบูชาแก่พระรัตนตรัย ซึ่งมีอานิสงส์ทำให้ผู้บูชามีรูปร่างและผิวพรรณงดงามไปทุกภพทุกชาติ อีกทั้งยังเป็นที่ยรักแก่คนและเทวดาทั้งหลายอีกด้วย (ดูเพิ่มที่ อานิสงส์ประทีป และ อานิสงส์เพง)

๓๕. อานิสงส์ทอดกฐิน

ธัมมหรือคัมภีร์ชื่ออานิสงส์ทอดกฐินเป็นชื่อคัมภีร์ขนาดสั้นเรื่องหนึ่งซึ่งนิยมใช้เทศน์เพื่อเจริญใจศรัทธาประชาชนให้มีความอิมเอิบพอใจในการที่ได้มีส่วนในการทอดกฐิน ธัมมหรือคัมภีร์นี้มีเรื่องเล่าโดยย่อว่า ในสมัยพุทธกาลครั้งหนึ่ง ยังมีเศรษฐีในเมืองปัญจาละผู้หนึ่งปรารถนาจะถวายผ้ากฐินแก่พระสงฆ์ ซึ่งมีพระพุทธเจ้าเป็นประมุข จึงสั่งให้บริวารของตนเตรียมงานเป็นการใหญ่ ครั้งนั้นนางยากผู้หนึ่งที่มาทำงานในบ้านของเศรษฐีทราบข่าวนั้นก็มิโจยथाทำบุญด้วย จึงนำเอาเงินที่เก็บไว้ไปซื้อผ้าเนื้อหยาบ แล้วข้อมสืเป็นสี่ของสงฆ์แล้วนำไปขอร่วมทำบุญกับเศรษฐีและอธิษฐานว่า ด้วยอานิสงส์ของการถวายผ้ากฐินนั้น ขอให้นางได้เกิดในสกุลของคนรวยและให้มีรูปร่างงาม

ด้วยอานิสงส์ของการได้ถวายผ้ากฐินดังกล่าว นางยากนั้น เมื่อสิ้นกรรมแล้วก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ระยะหนึ่งแล้วจึง ได้เกิดในตระกูลเศรษฐีใหญ่ เมื่ออายุ ๑๖ ปี นางก็มีรูปร่างงามจนทำให้ชายทั้งหลายหลงไหลแทบเป็นบ้า ญาติพี่น้องจึงให้ชื่อนางว่า “อุมาทันติ” ซึ่งแปลว่า นางผู้ทำให้ชายคลั่งไคล้หลงไหล ต่อมานางก็ได้เป็นมเหสีของกษัตริย์แห่งเมืองปัญจาลนคร (สรุปโดย มณี พยอมยงค์)

๓๖. อานิสงส์ถานผ้ากฐิน

ธัมมหรือคัมภีร์เรื่องอานิสงส์ถานผ้ากฐินนี้ นิยมใช้ในงานทอดกฐินโดยทั่วไป มีใจความโดยย่อ ดังนี้

เมื่อใกล้ถึงวันเข้าพรรษา พระโกณฑัญญะ และพระสาวกอีกจำนวนหนึ่งได้เดินทางเพื่อออกไปจำพรรษาระหว่างทางนั้นได้ผ่านเมืองสาเกต ครั้นเมื่อเข้าเมืองสาเกตได้ทราบข่าวการมาของพระโกณฑัญญะ ก็เกิดเลื่อมใสศรัทธา พร้อมกับให้เหล่าเสนาอำมาตย์ไปนิมนต์เพื่อให้พระโกณฑัญญะจำพรรษาอยู่ที่เมืองของตน ซึ่งพระโกณฑัญญะก็ได้รับนิมนต์จำพรรษาอยู่ ณ เมืองสาเกตนั่นเอง เมื่อถึงกาลกำหนดออกพรรษา พระโกณฑัญญะจึงอำลาพระยาสาเกตเพื่อกลับ แต่พระยาสาเกตได้ขอร้องให้อยู่ก่อน เมื่อพระยาสาเกตกลับไปซึ่งปราสาทแห่งตน ก็ได้พิจารณาว่า บรรพบุรุษของตนนั้นต่างก็ได้สะสมทรัพย์สมบัติไว้มากมาย ครั้นพอตายไปไม่เห็นว่าจะมีใครเอาไปได้สักคน จึงตัดสินใจนำทรัพย์สมบัติเหล่านั้นไปทำทาน เพื่อให้เกิดประโยชน์และอานิสงส์แก่ตนเองเมื่อตายไปสู่โลกหน้า จึงคิดจะให้ผ้ากฐินเป็นทานแก่พระโกณฑัญญะและภิกษุที่จำพรรษาอยู่ การทำทานด้วยกฐินของพระยาสาเกตในครั้งนั้นเป็นที่สคัญทั่วไปในชมพูทวีป เมื่อพระพุทธเจ้าทราบข่าวนั้นก็เสด็จมาเทศนาธรรมแก่ภิกษุโดยเล่าว่าในชาติก่อนนั้น ครั้งพระองค์เกิดเป็นพระยากัมพละที่กัมพลนครเป็นผู้ที่มีจิตใจเลื่อมใสในพุทธศาสนายิ่งนัก ได้ถวายผ้ากฐินแก่ภิกษุโดยมีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน ครั้นพระยากัมพละตายไปก็ได้เกิดบนสวรรค์ชั้นดุสิตอยู่ได้ ๔ พันปี ก็ตายและเวียนว่ายตายเกิดในวิฏสงสารด้วยความสุขสำราญด้วยอานิสงส์แห่งการทำทานผ้ากฐิน เมื่อมาถึงชาติสุดท้ายจึงได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ดังนี้ ผ้าที่จะนำมาทำผ้ากฐินนั้นจะต้องเป็นผ้าที่ทำมาด้วยวิธีสุจริต ผ้ากลางเก่ากลางใหม่นำมาซักสะอาด ผ้าเก่าซักสะอาด ผ้าบังสุกุล ผ้าที่ซื้อมาด้วยเงินสุจริต ท่านทั้งหลายจงหมั่นบำเพ็ญรักษาศีลภาวนาให้สม่ำเสมอจะได้มีความสุขทั้งชาตินี้และชาติหน้าตราบเท่าถึงนิพพาน หากผู้ใดได้ทานผ้ากฐินก็จะมีความสุขความเจริญไม่มีที่สิ้นสุด (สรุปความโดย เพทวย นิมารมย์ สรุปความจากพระธรรมเทศนาพื้นเมือง เรื่องอานิสงส์ถานผ้ากฐิน จัดพิมพ์ให้มีลักษณะคล้ายใบลาน โดย บุญเกิด วัชรศาสตร์ โรงพิมพ์ธรรมา ทอการพิมพ์ เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๕๓-)

๓๗. อานิสงส์ทอดผ้าป่า

ธัมมหรือคัมภีร์ชื่ออานิสงส์ทอดผ้าป่าเป็นธัมมที่นิยมใช้เทศน์เพื่ออนุโมทนาในการทอดหรือการทอดผ้าป่า นอกจากนี้ยังมีผู้นิยมสร้างธัมมเรื่องนี้เพื่อถวายไว้ตามวัดต่าง ๆ อีกด้วย ธัมมเรื่องดังกล่าวมีใจความว่า

ในกาลครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าประทับอยู่ในป่าเชตะวัน ในครั้งนั้นมีชายผู้อุตสาหกรรมหนึ่งซึ่งอยู่ในเมืองสาวัตถี เป็นผู้ใจศรัทธาพระรัตนตรัย ได้จัดหาเครื่องบริขาร แล้วนำไปทอดไว้ที่ศาลา ในยามนั้น พระมหากัสสปะเถระได้บิณฑบาตรผ่านมายังศาลา เห็นผ้าบังสุกุลคือธัญฐานรับผ้าชิ้นเป็นของตน ส่วนชายผู้นั้นเมื่อถึงวันพระก็ถือข้าวดอกดอกไม้ไปฟังพระธรรมเทศนาแห่งพระพุทธเจ้า

ด้วยใจยินดี ระหว่างทางที่กลับบ้านได้เห็นไหทองคำคู่ขึ้นขวางทาง เขาได้นำไหนั้นกลับบ้านไปด้วย แจกวันต่อมาเขาก็นำข้าวตอกดอกไม้ไปฟังธรรมเทศนาเช่นเดิม และได้เล่าถึงเหตุการณ์ที่เขาได้ไหทองคำให้พระพุทธเจ้าฟัง พระสัมมาพุทธเจ้าทรงกล่าวว่า การทำทานโดยทอดผ้าบังสุกุล และได้ไหทองคำตอบแทนนั้น เคยมีมาแต่กาลก่อนแล้ว จากนั้นก็ทรงเทศนาแล้วว่า

เมื่อปางที่ทรงเทศนาโปรดสัตว์ในชมพูทวีป ทรงประทับอยู่ที่เมืองพาราณสี มีอัครสาวกชื่อว่า นาคตะเถระ ผู้อยู่ความประพฤติอันดีงามอยู่ในศีลและวินัยอันดี กระทบพินายหนึ่งอยู่ในเมืองพาราณสี เมื่อถึงวันพระก็นำข้าวตอกดอกไม้ ไปบูชาฟังธรรมเทศนามิได้ขาด เมื่อวันออกพรรษามาถึง เขาได้ชักชวน ภริยานุตรและญาติทั้งหลายทำทาน บ้างก็บริจาคผ้าบัง บ้างก็ผ้าพาด ผ้าจีวร ผ้าสบง ๓ ผืน และสิ่งอื่น ๆ อีกมากมาย เมื่อวันพระในเดือนสิบมาถึง ยามนั้นพระนาคตะเถระได้ไปบิณฑบาต เมื่อยามเช้า กระทบพินายนั้นกับเหล่าญาติก็พร้อมกันเอาเครื่องบริขารทั้งหมดไปทอดไว้ยังที่อยู่ของ พระนาคตะเถระ และวิทยาลัยน้ำอุทิศทาน เมื่อพระนาคตะเถระกลับจากบิณฑบาตได้เห็นเครื่องบริขาร ก็กล่าวว่ ถ้าเป็นของผู้ใดก็ให้มาเอาคืน แต่ก็ไม่มีผู้ใดมาเอา จึงอธิษฐานถือน้ำของเหล่านั้นเป็นของ แห้งตน แล้วก็อนุโมทนาผลบุญให้แก่ผู้ทำทาน กระทบพินายนั้นและเหล่าญาติเมื่อตายไปก็ได้ไปจุติบนสวรรค์เป็ยเทวบุตร เทวดา เสวยสุขบนชั้นฟ้า เมื่อจุติเป็นมนุษย์ก็พร้อมไปด้วยบริวารและทรัพย์ สดุดการมากมาย ชายหญิงใดได้ทำทานด้วยการทอดผ้าและเครื่องบริขารยอมได้ไหทองคำเป็นผลตอบแทนผลบุญนั้น

เมื่อชายผู้นั้นได้ฟังพระเทศนาแล้วก็บรรลู่โสดาบัน ส่วนกระทบพินายผู้เคยทอดผ้าบังสุกุล และเครื่องบริขาร แต่กาลก่อนนั้น ได้จุติเป็นพระอนุรุธเถระมีทิพยจักขุญาณ เป็นสาวกแห่ง พระผู้เป็นเจ้า (รัชนีพร ตูลสุข สรุปลความจากพระธรรมเทศนาพื้นเมืองชื่ออานิสงส์ทอดผ้าป่า ซึ่งจัดพิมพ์ ให้มีลักษณะคล้ายใบลาน จากโรงพิมพ์ ธาราทองการพิมพ์ เชียงใหม่ พ.ศ.๒๕๕๓-)

๓๘. อานิสงส์เข้าวัสสา

ธัมมหรือคัมภีร์เรื่อง อานิสงส์เข้าวัสสานี้ นิยมนำมาเทศน์ในโอกาสเข้าพรรษา ซึ่งมีเรื่องโดยย่อดังนี้

กาลครั้งหนึ่งพระพุทธเจ้าได้ประทับอยู่ที่คยอชิกกุฎ เมืองราชคชนคร พร้อมกับภิกษุทั้งหลาย ประมาณ ๕๐๐ รูป ขณะนั้นยังมีพญาผู้หนึ่งชื่อว่า พญาพิมพิสาร เป็นเจ้าปกครองราษฎรชาวเมืองให้ เป็นสุข เมื่อเดือน ๘ มาถึง ฝนตกลงมา ใกล้เวลาที่พระพุทธเจ้าจะเข้าพรรษา ไม่เดินทางไปตามป่าดง เมืองน้อยใหญ่เหตุจากต้องการอยู่จำพรรษา ในยามนั้นพญาพิมพิสารจึงให้เสนาคกแต่งสร้างวิหารและ ตกแต่งภายใน สร้างอาสนะ ๕๐๐ ผืน เมื่อถึงเดือน ๑๐ ออก ๑๕ ค่ำ พญาพิมพิสารพร้อมด้วยเสนา อำมาตย์ ประชากรราษฎรชาวเมืองทั้งหลายก็นำปัจจัยทั้งหลายมีทั้งของหอม ดอกไม้ รูปเทียน เครื่อง บูชาทั้งหลาย ไปหาพระพุทธเจ้า เพื่อขออาราธนาขังพระพุทธเจ้าและพระภิกษุอรหันต์ซึ่งมีทั้งหมด ๕๐๐ องค์ ของงเข้าพรรษาในที่ที่พวกคนได้จัดไว้ให้ ซึ่งพระพุทธเจ้าก็ได้รับเอาพรรษามาตามคำอาราธนา

เมื่อนั้นพญาพิมพิสารก็ได้นมัสการถามพระพุทธเจ้าว่า อานิสงส์เข้าพรรษามีประการใด พระพุทธเจ้าก็ตรัสว่า คนทั่วไปรักษาศีล ๕ ศีล ๘ กำหนดไว้กับตนเป็นมงคลอันประเสริฐแล้ว ได้เจริญบุญทั้งหลาย มีให้ทาน รักษาศีล ฟังธรรม เมตตาภาวนา ในกลางพรรษาก็เป็นมงคลอันประเสริฐกับโลกทั้งมวล บุคคลที่เกิดมาในโลกนี้ ไม่อาจจะนับคุณของพ่อของตนได้ แม้ว่าบุคคลใดจะนับคุณพ่อของตน โดยการก่อก่อเจตย์ทองคำหลังหนึ่ง สูงจากพื้นแผ่นดิน สูงขึ้นไปถึงอากาศ ผลบุญอันก่อก่อเจตย์นั้นก็มีได้ ถือนับคุณพ่อของตน คนผู้ใดจะกตัญญู คือ ตอบแทนคุณพ่อแม่ ให้อยู่ในโอวาสคำสั่งสอนของพ่อแม่ของตน รักษาศีล ๕ ศีล ๘ เจริญคุณแก้ว ๓ ประการผลอันนั้นได้ชื่อว่า ตอบแทนคุณพ่อแม่ คนทั้งหลายพวกใดได้บวช ได้ทรงธรรมเทศนา ได้เรียนและทรงศีลบริสุทธินั้น จึงจะ ได้ชื่อว่าตอบแทนคุณพ่อแม่ บุคคลผู้จะตอบแทนคุณพ่อแม่แห่งตน ต้องตั้งอยู่ในโอวาสคำสั่งสอนของพ่อแม่ จำเรียนธรรม บวชเรียนคำศาสนา ให้ทานรักษาศีล เมตตาภาวนา บำเพ็ญธรรม เรียนวินัยปิฎก ๓ บุคคล ผู้นั้นเมื่อตายก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ บุคคลผู้ใดมิได้ตอบแทนคุณพ่อแม่ ครูอาจารย์บวชเรียน เมื่อตายก็จะ ไปตกนรก มีทุกข์ทรมาน อันว่าบุคคลผู้ใดได้ทำคุณตอบแทนพ่อแม่ ทั้งหมัญญาติ ครูอาจารย์ คนผู้นั้น ก็ได้รับอานิสงส์ เสวยราชสมบัติ ไม่อาจจะนับได้ และก็จะได้เกิดในเมืองฟ้า เมืองสวรรค์ บุคคลผู้ใดได้อาราธนาพระพุทธเจ้าเข้าพรรษาก็จะได้เสวยผลอานิสงส์ ในเมืองคนอันประกอบด้วย ช้าง ๑๐๐๐ ตัว เครื่องบริโภค ๑ แสน ชศ บริวารทั้งหลายก็เกิดด้วยผลบุญแห่งตน อันว่าการให้ทานรักษาศีล ๕ ศีล ๘ ฟังธรรมเทศนา เมตตาภาวนา หากเป็นกองบุญอันประเสริฐในโลกนี้ บุคคลหญิงชายทั้งหลาย ได้ให้ทานรักษาศีล ๕ ศีล ๘ ฟังธรรมเทศนา เมตตาภาวนา ในกลางพรรษาจะได้อานิสงส์ทุกอย่าง เมื่อถึงเดือน ๘ บุคคลผู้ใด ได้นิมนต์ภิกษุสงฆ์เข้าพรรษาด้วยศรัทธาแห่งตน ให้ทานข้าว น้ำ และปัจจัยไม่ขาด สร้างอาวาสในเป็นทาน เป็นที่อยู่ภิกษุสงฆ์ก็มีผลอานิสงส์อันประเสริฐ อันว่าผลอานิสงส์อันได้ ในอาสนะที่อยู่ ที่กินเป็นทาน และรักษาศีลฟังธรรมในกลางพรรษานั้น ไม่สามารถที่จะนับอานิสงส์ได้ เกิดมาในชาติโดย้อมประกอบด้วยปัญญา อยู่ปราสาททองคำ มีทรัพย์สินบริวารเป็นอันมาก (เขมิกา อัครวรรณ์ สรุปความจากพระธรรมเทศนาพื้นเมืองเรื่อง อานิสงส์เข้าวัสสา จัดพิมพ์ให้ที่ลักษณะคล้าย ไบลาน โดย บุญคิด วัชรศาสตร์ โรงพิมพ์ธาราทองการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๓-))

๓๕. อานิสงส์ยี่เพง-ลอยประทีปโคมไฟ

ธัมม์หรือคัมภีร์ชื่ออานิสงส์ยี่เพง-ลอยประทีปโคมไฟ เป็นคัมภีร์ที่พระเจ้าเทศน์เมืองในเทศกาลประเพณียี่เพงหรืองานประเพณีในวันเพ็ญเดือนยี่ (เดือนสิบสองของภาคกลาง) ซึ่งมีการจุดประทีปโคมไฟเพื่อเป็นพุทธบูชา พระจะเทศน์คัมภีร์นี้ในตอนเย็นของวันยี่เพง เมื่อเทศน์จบแล้วจะมีการตีกลองเป็นสัญญาณและศรัทธาชาวบ้านจะได้จุดประทีปโคมไฟขึ้นในบ้านเรือนของตน

ในครั้งหนึ่งที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เชควนาราม พระองค์ได้ตรัสเทศนาชาดกเรื่องอานิสงส์ยี่เพงว่า ในยุคของพระพุทธเจ้าที่ชื่อ โจนาคมนะซึ่งตรัสรู้ในเขตเมืองตสาภวัตดินครของพญาคนหนึ่ง ชื่อโสกราชานั้น พุทธบิดาและพุทธมารดาชื่อสักกพราหมณ์และนางอุตตดา โพธิพฤกษ์หรือคันไม้ที่ทรงตรัสรู้คือ ไม้มะเดื่อ พระองค์สูง ๑๖ ศอก พระชนมายุขึ้นหนึ่งหมื่นปี พระองค์มีอัครสาวกชื่ออุตตระ

ครั้งหนึ่งพระสาวกหนึ่งชื่ออุตตระได้เข้านิโรธสมาบัติในถ้ำสุดตะคูลาในคอยสิริถัดกะ ในวันที่มหาเถรเจ้าออกจากนิโรธสมาบัติได้รำพึงในใจว่า หากมีบุคคลใดมาให้ทานแก่ตนในวันนั้น ผลานิสงส์แห่งการให้ทานก็จะยิ่งมีมากนัก พระอุตตระ ได้พบว่าชายเข็ญใจผู้หนึ่งควรจะได้รับการอานิสงส์นั้น รุ่งเช้ามหาเถรเจ้าอุ้มบาตรออกจากถ้ำเหาะไปเรือนชายผู้นั้นแล้วขึ้นอยู่ที่ประตูเรือน ชายผู้นั้นเมื่อเห็นมหาเถรเจ้าอุ้มบาตรเช่นนั้น ก็มีใจเลื่อมใสศรัทธา จึงนำข้าวและแค้นหมูมาให้ทาน แล้วอธิษฐาน ขอให้ตนได้เป็นสาวกแห่งพระพุทธเจ้าซึ่งจะมาตรัสรู้ในภายหน้าชื่อว่าพระอริยมต ไตยนั้น และหากยังต้องอยู่ในสังสารวัฏก็ขอย่าได้รับความลำบาก มหาเถรเจ้าได้กล่าวคำอนุโมทนา แล้วก็เสด็จคืนสู่ที่อยู่แห่งตน

เมื่อเสด็จถึงที่อยู่แล้ว ก็เอาแค้นหมูมาบีบเอาน้ำมันเค็มลงไปในผางปริทีส (อ่าน “ผางพะคีต”) คือถ้วยประทีปแล้วจุดบูชาพระพุทธเจ้า เวลานั้นก็เป็นวันเดือนยี่เพง คือเพ็ญเดือนยี่หรือวันเพ็ญเดือนสิบสอง ผู้คนทั้งหลายก็มาให้ทานแก่ภิกษุทั้งหลายอันมีพระพุทธเจ้าเป็นประธาน พอค่ำลง คนทั้งหลายพร้อมเสนาอำมาตย์ก็พากันมาชุมนุมเพื่อถวายสักการะบูชาพระพุทธเจ้าองค์ที่ชื่อ โคนากมณะ เมื่อจุดไฟที่ถ้วยประทีปนั้นแล้ว แผ่นดินที่หนาได้สองแสนสี่หมื่น โยชน์ก็หวั่นไหวเป็นที่อัศจรรย์ พญาโสกราชารู้ว่าแผ่นดินไหวคอยสัน ก็ไปถามพระพุทธเจ้าว่า เป็นเพราะเหตุใด พระพุทธเจ้าตรัสว่ามีชายยากจนผู้หนึ่งเอาก้อนแค้นหมูใส่บาตรเป็นทานแก่พระอุตรเถรเจ้า แล้วพระอุตรเถรเจ้านั้นก็นำใส่ผางประทีปจุดไฟบูชา พญาโสกราชถามว่าการบูชาด้วยประทีปมีผลานิสงส์มากหรือ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ไม่ว่าผู้ใดได้ฝืนเสียดายและจุดโคมไฟเป็นทาน ในวันเดือนยี่เพงจะมีผลานิสงส์มากนัก

พญาได้ยั้งคั้งนั้นก็ทูลลากลับเมืองแล้วให้เสนาอำมาตย์ป่าวประกาศว่า คินนี้พญาแห่งเราจะจุดประทีปและโคมไฟเพื่อบูชาพระพุทธเจ้า ห้ามผู้ใดจุดประทีปและโคมไฟก่อนพระองค์ พญาจึงจุดประทีปและโคมไฟจนรุ่งเช้า แผ่นดินกำไม่ไหวคังในวันก่อน จึงเข้าไปทูลถามพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าถามว่าน้ำมันที่พระองค์ใส่ในถ้วยประทีปนั้น ได้มาจากไหน พญาทูลว่าน้ำมันนั้นมาจากคลัง พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า อันว่าการให้ทานมีหลายจำพวก ให้ทานมีขนิมยาม คือการได้วัตถุข้าวของมาโดยไม่ชอบธรรมแล้วนำมาเป็นทาน การให้ทานโดยไม่รู้ที่มา การให้ทานเพื่อหวังผลให้ค้าขายดีหรือทานโดยหวังผลตอบแทนอย่างใดอย่างหนึ่งและเห็นเขาทานก็ทานตามเขา ทานอีกประการชื่ออุตตามาน คือการบริจาคทานด้วยวัตถุข้าวของที่ได้นี้มาด้วยกำลังแห่งตน ประกอบด้วยศีลธรรมและความศรัทธา

พญาโสกราชได้ฟังคำสอนก็ให้เสนาไปบอกชายทุกคตะมา เพื่อขอซื้ออานิสงส์ทานประทีปและโคมไฟ ชายนั้นบอกว่าต้องไปทูลถามพระพุทธเจ้าว่าจะทำอย่างไร พระพุทธเจ้าตรัสว่าให้ชายทุกคตะแบ่งส่วนบุญให้พญาโสกราช ชายทุกคตะก็ทำตาม พญาโสกราชก็ชื่นชมยินดี และตั้งให้เป็นเสนาบดีที่มีทรัพย์สินเงินทองมากมาย เมื่อตายไปก็ได้ไปเกิดในชั้นฟ้ามีชื่อว่า โชติกเทวบุตร มีวิมานสูงได้สี่ร้อยโยชน์ มีนางฟ้าเป็นบริวารเจ็ดหมื่นสี่พันนาง

เมื่อพระพุทธเจ้าโคตมะมาเกิดในโลกนี้ โชติกเทวบุตรก็ลามารเกิดในลังกาทวีป มีชื่อว่าพระเจ้าทูลฐคามณี ผู้สร้างรัตนเจดีย์ในลังกาประทีป ทรงรักษาศีลไม่ได้ขาด เมื่อสิ้นพระชนม์ก็ได้ไปเกิดใน

ชั้นฟ้าคูศิดา สุดท้ายลงมาเกิดในโลกมนุษย์ ออกบวชเป็นทักขิณสาวกะแห่งพระพุทธเจ้าชื่ออริยมตโดย

พระพุทธเจ้าเทศนาธรรมอันสงส์เดือนยี่เป็งฯ ให้ภิกษุทั้งหลายฟังดังนี้ ไม่ว่าหญิงชายใดจุกดวง ประทีปและโคมไฟเป็นทาน ไม่ว่าจะเทียนแท่งใหญ่หรือเล็กเพื่อบูชาพระพุทธเจ้าในเดือนยี่เป็ง เมื่อเกิดมาชาติใดจะมีรูปพรรณงดงามเป็นที่รักแก่คนและเทวดา ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน อายุมั่นขวัญยืน เมื่อตายไปจะไปเกิดในเมืองสวรรค์

และยังมีกล่าวเป็นส่วนผนวกต่อไปว่า ในเดือนยี่เป็ง บุคคลใดที่ทำประทีปโคมไฟไปลอยใน แม่น้ำน้อยใหญ่หนองวัง และโบกขรณี เพื่อบูชารอยพระพุทธบาทที่อยู่ริมฝั่งแม่น้ำที่เมืองนาคราชบาดาลก็ดีเมื่อเกิดมาชาติใด จะได้เป็นท้าวพญาใหญ่โตในแผ่นดิน ศิวพรรณงามดั่งพระจันทร์วันเพ็ญ มีฤทธิ์มากปราบได้ทวีปทั้งสี่ เป็นที่เกรงขาม มีปัญญาหลักแหลม มีทรัพย์สมบัติช้างมาว้าวควายคนใช้มากมาย เมื่อตายก็จะไปเกิดในชั้นฟ้า ดังนั้นในวันเพ็ญเดือนสิบสองจึงมีการทำประทีปและโคมไฟลอยแม่น้ำและบูชารอยพระบาทของพระพุทธเจ้าสืบมา

(อนันท์ จันทรประสาธ สรุปรูปร่างจาก พระธรรมเทศนาพื้นเมืองเหนือเรื่อง อานิสงส์ยี่เป็ง ลอยพระทีดและโคมไฟ)

(ดูเพิ่มที่ อานิสงส์ประทีป และอานิสงส์ผางประทีป)

๔๐. อานิสงส์ออกวัสสา

ธัมมอานิสงส์ออกวัสสา หรือคัมภีร์ว่าด้วยอานิสงส์ของการบำเพ็ญบุญในวันออกพรรษา นิยมใช้เทศน์ในโอกาสพิเศษนี้ ซึ่งในคัมภีร์จะกล่าวถึงอานิสงส์ในการบำเพ็ญกุศลในวันออกพรรษาเป็นการพิเศษว่า ในอรรถกถาก็ได้กล่าวไว้ว่าพระอินทร์ให้ท้าวจตุมาหาราชตรวจดูผู้ประพฤติกุศลกรรม โดยกล่าวว่าบุคคลผู้ประพฤติกุศลแล้วเอาใจใส่บิดามารดาครูบาอาจารย์ ผู้เฒ่าผู้แก่ในตระกูลและได้รักษาศีล ๖๕ ด้วยดอกไม้ของหอมทั้งธรรมเทศนา ทำความสะอาดวิหารเจดีย์ เมื่อได้เห็นฝูงชนทำบุญรักษาศีลเช่นนั้น ท้าวจตุมาหาราชก็จะไปแจ้งแก่เทวดาทั้งหลายในที่ประชุมในโรงธรรมสภา เมื่อเทวดาทั้งหลายได้รู้ว่าคนในชมพูทวีปรักษาศีลเมตตากาวนาด้วยใจซื่อซื่อ ก็เชื่อว่าความดีก็จะเติบโตขึ้นดั่งพระจันทร์วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ บุคคลผู้ทำบุญรักษาศีล เมตตากาวนา ประกอบคุณงามความดี มีความสุจริต ย่อมเป็นบุญอันประเสริฐ ความดีนั้นย่อมจะติดตัวไปทุกชาติ เมื่อนึกถึงยามใดก็อิมเอนใจ เป็นปัจจัยให้เกิดสุขพ้นจากทุกข์ทั้งมวล ผู้มีบุญพึงเจริญทานภาวนารักษาศีลอยู่เสมอ ดั่งพระพุทธเจ้ากล่าวไว้ บัณฑิตผู้ฉลาดย่อมประกอบด้วยความยินดี มีจิตใจที่ผ่องแผ้วไม่ว่าจะอยู่ หรือตายก็เป็นสุขทุกเมื่อ กล่าวว่าคุณคนผู้มีปัญญาได้เจริญตนในภาวะแห่งตน อย่างเสมอต้นเสมอปลาย ได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิตผู้มีปัญญา มีความปิติยินดีในการรักษาความดี ไม่ตกไปอยู่ในฝ่ายต่ำ

ธรรมเทศนาอีกนัยยะหนึ่งได้ชื่อว่า อินทรีย์ ประกอบด้วยความคิดพิจารณาความขยันหมั่นเพียร มีสติ มีความตั้งมั่น มีปัญญาเป็นใหญ่อาศัยเป็นปัจจัยสืบต่อกันมา ความศรัทธาชอบมีสามประการคือ

ปัญญาคิดพิจารณาในกิจการของตนให้มีความเชื่อในกิจกรรมที่ตนได้กระทำด้วยความอดทนเพื่อให้ถึงจุดหมายดังที่ตั้งใจไว้ คำพูดและกิจกรรมที่ตนได้นำไปให้ตั้งสติให้มั่น ในกิจกรรมที่ตนกระทำด้วยสติ ปัญญา และความเข้าใจในงานนั้นก็จะสำเร็จอันนี้ได้ชื่อว่า เป็นคติโลกแห่งธรรม ดังที่พระพุทธเจ้ากล่าวไว้ ผู้มีความเชื่อต่อปัญญาอันประกอบด้วยวิจรรณญาณจะเป็นผู้สำเร็จไปด้วยดี เป็นผู้รู้โลกอันแท้จริง และมีความเชื่อว่าทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้รับกรรมชั่วตอบแทน สวากผู้ประเสริฐย่อมบำรุงธรรมละเว้นอกุศล แล้วรักษากุศล แล้วรักษากุศลนั้นไว้ด้วยดี อันนี้ชื่อว่า อินทริยะ คือวิริยะ พระอริยสาวกผู้รักษาสติปัญญาให้มั่นคง ระลึกถึงสิ่งที่ตนได้ทำไว้ ชื่อว่าอินทริยะ คือมีสติ สวากผู้ประเสริฐจะหลุดพ้นจากกิเลสทำจิตใจให้มั่น ชื่อว่าอินทริยะ คือสมาธิ สวากผู้ประเสริฐกำหนดการเกิดภัยของสังขาร อินทริยะคือปัญญา ผู้มีปัญญาได้รักษาศีล เมตตา ภาวนา มีความเชื่อศรัทธาอาศัยความอดสาหะตั้งจิตแสวงหาเหตุและผลในธรรมที่ตนได้ยินได้ฟัง จึงค่อยปฏิบัติตาม

การชนทุกเพศทุกวัยได้มาร่วมปฏิบัติตามธรรมเทศนาบำเพ็ญบุญกุศล จะมีอานิสงส์มาก เนื่องจกวันนี้เป็นวันที่ภิกษุได้จำพรรษาครบ ๓ เดือน แต่ละรูปก็ได้ปวารณาต่อกัน พุศดักเดือนในการปฏิบัติตามวินัยแห่งพระพุทธเจ้า ศรัทธาทั้งชายหญิงที่ตั้งมั่นในธรรมจงทำให้เบิกบาน ผีกาย วาจาใจให้อยู่ในโอวาสของพระพุทธเจ้า หมั่นประกอบความดี ทำตนหนีจากความชั่วทั้งปวง (อนันต์ จันทรประภา สรุปลความจากพระธรรมเทศนาพื้นเมือง เรื่องอานิสงส์ออกวัสสา จัดพิมพ์ให้ที่ลักษณะคล้ายใบลาน โดย บุญคิด วัชรศาสตร์ โรงพิมพ์ธาราทองการพิมพ์ เชียงใหม่ ๒๕๓-)

๔๑. อานิสงส์เสียศพ

คัมภีร์เรื่อง อานิสงส์เสียศพ เป็นธัมมโพนหรือคัมภีร์ซึ่งมีจำนวนเพียงผูกเดียวที่นิยมใช้เทศน์ในการปลงศพทั่วไป ดังนั้นจึงมีผู้จารคัมภีร์นี้ถวายไว้ในวัดเป็นจำนวนมาก

ครั้งหนึ่ง เมื่อพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เวฬุวนาราม ทรงเทศนาโปรดสัตว์ทั้งหลาย ยังมีพระเถระรูปหนึ่งชื่อ พระมหากาลี ซึ่งเป็นผู้มีสติปัญญาดี ได้เรียนกรรมฐานจากพระพุทธเจ้าจนสำเร็จแล้วจึงไปสู่เมืองสาวัตถีและได้ปฏิบัติกรรมฐานอยู่ในป่าช้าตามลำพัง

ในเมืองสาวัตถีนี้มีเศรษฐีชื่อว่า “ รัมมจิตติ ” มีภรรยาชื่อนาง “ มิทธิ ” ลูกสาวชื่อนาง “ เชมมา ” ซึ่งนางเชมมานี้เป็นหญิงงามที่มีชายมาหลงรักมากมาย แต่นางก็มาเสียชีวิตในขณะที่อายุน้อย ฝ่ายชายหนุ่มทั้งหลายต่างก็โศรกเศร้าเสียใจในดวงนางเชมมา เมื่อทุกคนมาชุมนุมกันเพื่อจัดงานศพของนางแล้วก็พากันนำศพของนางไปยังป่าช้าแห่งเดียวกับที่มหาเถรเจ้าชื่อนามกาลีบำเพ็ญบารมีอยู่นั้น บิดาของนางเชมมาได้เข้าไปนมัสการท่านและเล่าเรื่องนางให้ฟังด้วยความโศรกเศร้า อีกทั้งขอให้พระมหากาลีเถระเจ้าเทศน์โปรดเพื่อคลายทุกข์โศก

พระมหากาลีเถระเห็นว่าซากศพของนางเชมมาจะเป็นเหตุให้มีการเทศนาซึ่งจะนำคนทั้งหลายไปสู่ศรัทธาในพระรัตนตรัยและเห็นทางแห่งนิพพาน ท่านจึงให้ต้มน้ำร้อนแล้วทิ้งให้เย็นจึงใช้น้ำนั้น

อบาทของนางเขมา จากนั้นจึงสวมเสื้อผ้าและประดับประดาจากศพนั่นด้วยอาภรณ์และเครื่องประดับต่าง ๆ ให้สวยงามแล้วจึงหามศพไปสู่ป่าช้า ขณะนำศพไปนั้นท่านมิให้มองเหลียวหลัง แต่ให้ดูแหวนที่นิ้วของนางเขมาแทน ต่อมาจึงหามศพเวียน ๓ รอบ และยกศพวางบนเสา ๖ ต้น จากนั้นจึงยกศพของนางขึ้นในท่านั่ง พระมหาเถระเจ้าได้เรียกให้ทุกคนมาดูศพนางเขมาซึ่งประดับประดาอย่างงดงาม ชายหนุ่มทั้งหลายเห็นแล้วก็พากันสรรเสริญว่างามนัก พระมหาเถระเจ้าใช้น้ำและน้ำมะพร้าวมารดศพของนางเขมาแล้วตัดด้วยมีดข้อมือข้อเท้าของนางออกเสีย จากนั้น ท่านก็จุดไฟเพื่อเผาศพของนางเขมา ขณะนั้นก็มิหอนงโหลออกจากทวารทั้งเก้า ศพของนางในกองไฟเป็นสีดำคุนากแล้ว ไม่เป็นที่รักคั่งเก่า ซึ่งก็ตรงกับหลัก อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา คือสังขารเป็นสิ่งไม่เที่ยง ไม่มีอะไรเป็นตัวเราของเรา เหล่าชายหนุ่มเห็นดังนั้นก็เปลี่ยนใจ ไม่นึกถึงนางเขมาดังเดิม พ่อของนางเขมาได้ขอให้พระมหาเถระเจ้าเทศนาตอบปัญหาว่า เหตุใดจึงใ้ น้ำคัมเคียดทิ้งไว้จนเย็นมาอาบศพ ท่านมหาเถระตอบว่า สัตว์ทั้งหลายที่เกิดมา มีแต่กุศลแลอกุศลเท่านั้นที่คิดตัวมา มันจะคอยวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ ตัว ไม่ไปไหน ผู้ที่ทำบุญมาก มีบุญกุศลคิดตัวก็ไปเกิดในสวรรค์ บรรลุนิพพาน พันทุกข์ ต่างกับเมืองมนุษย์ที่ร้อนคั่งไฟสุม อุปมา คั่งภาวะทั้ง ๓ ที่ร้อนรุ่ม เช่น น้ำคัมจนเคียด ก้อนเส้า เปรียบได้กับกามตัณหา ภาวะตัณหา และวิภาวะตัณหา ผู้มีปัญหาพึงรู้ว่ามันเป็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา และถอนตัวจากภาวะทั้งสามนี้เสีย ส่วนหม้อที่ใช้คัมน้ำ ก็คือรูปขันธ์แห่งตัวเราที่มีแตกมีมันไปตามสังขาร น้ำร้อนในหม้อนั้น เปรียบเป็น โลภะ โทสะ และโมหะ อันเป็นอารมณ์ทั้ง ๖ คือ ตา หู จมูก ลิ้น รูปกาย ใจในตัวเรา เมื่อหยุดไปได้ น้ำก็จะเย็นเป็นพระอรหันต์ผู้มีจิตใจเยือกเย็นแล้วนั่นเอง พระยาปเสนทิโกศลถามต่อว่า ได้มดมือและเท้าเป็นธรรมชาติใด ได้ตอบว่า ผุ่งสัตว์ทั้งหลายในโลก ถ้าตัดวิญญะสงสารได้ก็จะบรรลุนิพพาน ดังนั้นพระพุทธรเจ้าท่านจึงเทศนาว่า บ่วงคล้องสามอัน ได้แก่ บุตร สามี และภรรยาเป็นที่รัก แม้จะใช้มีดพริ้วตัดหรือฆ่า ก็ไม่อาจตัดเชือกที่คล้องกันสามเส้น ให้ขาดจากกันได้เว้นแต่ใช้ปัญญาสิ่งเดียว คือ ต้องให้ท่าน รักษาศีล เมตตาภาวนา หมั่นปฏิบัติธรรม ทำจิตใจอ่อนน้อมจึงจะตัดเชือกได้สำเร็จ พ่อของนางเขมาถามต่อว่า ไม้ที่ใส่โลงคือธรรมข้อใด ? พระมหาเถระตอบว่า มันเป็นสิ่งแทนโอวาทของพระพุทธรเจ้า สอนไม่ให้ประมาท ไม่ถือมิถจาทิฎฐิ จิตใจจึงจะแจ่มใส ส่วนบันได ๓ ขั้นก็คือ การตีหม้อน้ำให้แตกก็ดี ให้ชัดเจนทางก็ดี เป็นการกล่าวถึงภาวะทั้ง ๓ อันเป็นที่ขึ้นลงของสัตว์โลกสิ่งที่เป็นรูปธรรม นามธรรมในตัวเรา ย่อมดับสูญไปตามเวลา และเป็นการสอนให้คนทำดี หมั่นทำบุญ จึงเป็นหนทางแห่งความสุข การที่ไม่ให้เหลียวหลังตอนนำศพเข้าสู่ป่าช้า รวมทั้งการเวียนศพ ๓ รอบนั้น เป็นธรรมข้อที่ว่า คนเราตอนอยู่ก็รักกันดี พอตายจากกันก็จะกลัว อยากหนีไกล การให้ดูหัวแหวนแสดงว่า แก้วแหวนทั้งหลายจะมีแสงเรืองรองตลอดเวลา เปรียบได้กับหนทางแห่งนิพพาน มีดพริ้วที่คนถือหน้าหน้าศพ แทนปัญญาอันแหลมคม ใช้ตัด โลภะ โทสะ โมหะ ได้ การนำศพเวียน ๓ รอบ จะเตือนให้คนพิจารณาถึง โลกทั้ง ๓ จะได้ไม่ปรารถนามาเกิด การกล่าวถึงลูกเขยและลูกสะใภ้ทั้ง ๔ แทนธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ ที่เป็นแหล่งกำเนิดชีวิตและเป็นสิ่งหุ้มซากศพ ในท้ายสุดนั่นเอง ชันน้ำที่ตั้งไว้หน้าบ้านแทนน้ำใจของมนุษย์ที่บ้างก็ขุนมัว บ้างก็ใสเย็น น้ำมะพร้าวแทนน้ำใจพระพุทธรเจ้าที่สว่างใสไม่มีกิเลสครอบงำ การเอาเงินใส่ปากคนตายก็สอนว่าแม้คอนมีชีวิตอยู่จะหาเงินทองได้มากมาย เมื่อตายลงไปก็เอาไปด้วยไม่ได้ จะถูกเผาจนเป็นเถ้าถ่านเสียหมด การเอาหมากใส่ปากคนตาย

หมายถึง คนปากเสีย ชอบนินทาว่าร้าย ยุงให้คนอื่นทะเลาะกัน เมื่อตายไปแม้แต่หมากก็กินเองไม่ได้ ต้องให้คนอื่นเคี้ยวและยัดใส่ปากให้ การกล่าวถึงน้ำปากเรือนแสดงถึง มรรค ๘ และพรหมวิหาร ๔ รวมทั้งไตรลักษณ์ ซึ่งอาจอ้างสภาวะทั้ง ๓ ได้ เสาอีก ๖ ต้น คือ กามาพจรทั้ง ๖ นั้นเอง

การเทศนาธรรมครั้งนี้จึงบังเกิดธรรมสังเวชเป็นอันมาก ต่อมากล่าวถึงอานิสงส์ ของผู้ที่ส่งศพ คนทุกข์ยากเจ็บใจว่า จะได้อานิสงส์ประมาณค่าไม่ได้ คนหามศพได้อานิสงส์ ๓๐๐ กัป ผู้เผาคนตาย ได้อานิสงส์ ๓๓ กัป ผู้เดินนำหน้าศพได้อานิสงส์ ๘๐๐ กัป ผู้บรรเลงดนตรีได้อานิสงส์ ๓๐๐ กัป ผู้เดินตามหลังศพไปถึงป่าช้าได้อานิสงส์ ๒๕๐ กัป ผู้ที่บวชน้ำศพเพื่ออุทิศไปได้อานิสงส์ ๘๐๐ กัป และได้เกิดเป็นเทวนครมีนางฟ้าเป็นบริวาร ผู้ใดจัดการปลงศพพ่อแม่ของตนได้อานิสงส์ ๖ โภกวิ เมื่อตายจะได้เกิดเป็นเทวนครเทวดา มีนางฟ้าเป็นบริวาร ผู้ที่จัดการศพปู่ย่า ตายาย ได้อานิสงส์ ๖ โภกวิ ผู้ใดเผาศพ ญาติพี่น้อง หัวตน เมียตน หรือ พ่อแม่ ปลงศพลูกหลาน จะได้อานิสงส์เท่าเทียมกัน ดังนั้น ผู้ใดปรารถนามีสุข ๓ ประการ อยากรบรลุนิพพาน ก็ควรสร้างบุญกุศล เพื่ออานิสงส์ในภพหน้า ของคนนั้น (บุปผา คุณยศยิ่ง เรียบเรียงจากคัมภีร์ที่พิมพ์ด้วยอักษรไทย เลียนแบบโบราณ โดย บุญคิด วัชรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๑๖-)

๔๒. อานิสงส์บวช

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่เขตนาราม เมืองสาวัตถี ได้ตรัสเทศนาอานิสงส์ ในการบวชว่า

นานมาแล้ว ยังมีครอบครัวหนึ่ง บิดาเสียชีวิตแล้ว เหลือแต่ติสสกุมารอายุ 7 ขวบกับมารดา ต่อมาติสสกุมารเกิดศรัทธาอยากบวชในพุทธศาสนา จึงไปขออนุญาตกับมารดา ได้รับความปฏิเสธ จากมารดา จึงไม่ยอมกินอาหารจนผ่ายผอมลง ในที่สุดมารดาก็ยินยอมให้ไปบวชได้ตามประสงค์

เมื่อได้บรรพชาจนมีอายุครบอุปสมบทและได้บรรลอรหัตผลในที่สุด เมื่อมารดาถึงแก่กรรม นางได้ตกนรก พระยายมราชบัญชาให้ตรวจสอบคุณกรรมของนางก็พบว่า ในชีวิตของนางไม่เคยทำ กรรมดีอะไรเลย นอกจากได้อนุญาตให้บุตรชายได้บวชในพุทธศาสนาเท่านั้น และก็เป็นการเพียงพอ ที่จะนำไปให้นาง ไปเสวยทิพย์สมบัติในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ได้ นางจึงได้ไปเกิดในสวรรค์แทนการตกนรก เพราะอานิสงส์การอนุญาตให้บุตรชายได้บวชในพุทธศาสนา ผู้ที่ให้บุตรได้บวชในพุทธศาสนาจะมี อานิสงส์ถึง 16 กัป และเสวยสุขนานพันปีทิพย์

๔๓. อานิสงส์บวช ๒

อานิสงส์บวชอีกสำนวนหนึ่งกล่าวถึงเรื่องของอานิสงส์การบวชของมหินทกุมารที่สามารถช่วย มารดาให้รอดพ้นจากการตกนรกได้ โดยคัมภีร์ได้เริ่มเรื่องว่า

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาของเราประทับอยู่ที่อารามเชตวัน ได้ตรัสปรารภเรื่องของ มหินท

กุมารให้เป็นเหตุ จึงตรัสเล่าเรื่องอะนเป็นต้นเค้าของอานิสงส์บวชว่า

ครั้งหนึ่งมีครอบครัวพรานป่าครอบครัวหนึ่ง แม่เป็นมิจฉาทิฎฐิ ไม่เชื่อในเรื่องผลการทำบุญ ผลการทำชั่ว แต่มหินทกุมารกลับมีใจยินดีในพระพุทธศาสนา จึงไปขออนุญาตมารดา เมื่อได้รับการปฏิเสธจึงอดอาหารนานถึง 7 วัน มารดาสงสารจึงอนุญาตให้ไปบวชตามความประสงค์ เมื่อบวชแล้วก็ตั้งใจทำหน้าที่ของบรรพชิตอย่างเต็มที่ ต่อมารดาได้สิ้นชีวิตไป และขมบาลถามว่านางเคยได้ทำความดีมาบ้างหรือไม่ นางก็ตอบว่าไม่เคย ขมบาลจึงนำนางไปนรก เพื่อรับโทษทัณฑ์ เมื่อนางเห็นเปลวไฟในนรกก็ว่า สีเหลืองเหมือนผ้าเหลืองของลูกยามบวชใหม่ เมื่อทางนรกตรวจสอบบัญชีใหม่ ก็พบว่านางไม่เคยทำบุญเลย จึงนำนางไปยังขุมนรกและผลักนางลงขุมนรก แต่ก็มีดอกบัวผุดขึ้นมารองรับนางไว้ ขมบาลแปลกใจ จึงให้นางทบทวนใหม่ นางก็บอกว่าไม่เคยทำบุญอะไร เพียงแต่บุตรชายของนางบวชในพุทธศาสนาเท่านั้น ขมบาลจึงนำนางกลับไปสู่เมืองมนุษย์

เมื่อนางเล่าให้มหินทสามเณรฟัง มหินทสามเณรก็คิดว่า การบวชเป็นสามเณรก็สามารถโปรดมารดาได้ หากบวชเป็นภิกษุก็น่าจะโปรดบิดาได้ และมหินทสามเณรก็ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ และต่อมาเมื่อบิดาตายลงและไปเกิดเป็นเปรตและไปหากิษุบุตรชาย มหินทภิกษุทราบเช่นนั้นก็ได้ทำบุญตักบาตรแล้วอุทิศกุศลไปให้มารดาบิดาผู้ล่วงลับ ด้วยอานิสงส์นั้นมีความราก็พ้นจากสภาพเปรตไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ผู้ที่เป็นสามเณรนั้นมีอานิสงส์ 2 กัปปี ส่วนผู้บวชเป็นภิกษุได้อานิสงส์ 4 กัปปี

๔๔. อานิสงส์สร้างพระพุทธรูป

ครั้งหนึ่งพระบรมศาสดาของเราทั้งหลายประทับอยู่ที่ เขตวนาราม วันหนึ่ง ในขณะที่พระอานนท์ กำลังนวดพระวรกายอยู่นั้นก็เห็นไฟคำเม็ดหนึ่งปรากฏอยู่ จึงทูลถามความเป็นมา พระพุทธองค์จึงนำเป็นปฐมเหตุแห่งพระศาสนา ทรงแสดงธรรมแก่พุทธบริษัททั้งหลายโดยเน้นให้เห็นถึงความไม่แน่นอนของสังขาร และตรัสพยากรณ์ว่า เมื่อพระตถาคตปรินิพพานไปแล้ว สามพันเจ็ดร้อยปี จะมีพระอรหันต์ ๕ องค์มาค้ำชูศาสนา คือ พระธัมมจุฬา พระทิสอาจะ พระโอทิกา พระนรเทพ และพระผาคูอังกุ โดยพระธัมมจุฬาคือผู้สร้างพระพุทธรูปทองเหลือง พระทิสอาจะ เป็นผู้สร้างพระพุทธรูปไม้จันทน์ พระโอทิกาคือผู้สร้างพระพุทธรูปทองคำ พระนรเทพจะเป็นผู้สร้างพระพุทธรูปหิน และพระผาคูอังกุจะเป็นผู้สร้างพระพุทธรูปแก้ว

พระพุทธองค์ตรัสแสดงอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปว่า บุคคลใด ได้สร้างพุทธรูปด้วยจิตเลื่อมใส ย่อมจะสำเร็จสมความปรารถนาในทุกเรื่องที่เป็น โลกียสมบัติ กล่าวคือสมบัติ ข้าทาสบริวาร และโลกุตระสมบัติกล่าวคือการบรรลอรุหัตผล การได้ไปเกิดเป็นเทวดา เสวยทิพยสมบัติมากมาย

พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ฟังอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปแล้ว จึงขอประทานอนุญาตสร้างพระพุทธรูปถวาย โดยหาไม้จันทน์แดงมาให้ช่างแกะสลักเป็นพระพุทธรูป เมื่อนายช่างแกะพระพุทธรูปเสร็จแล้ว ก็โปรดให้สร้างวิหารหลังหนึ่ง และนำพระพุทธรูปไปประดิษฐานไว้ในวิหารนั้น

ได้ดำเนินการสมโภชฉลองพระพุทธรูปและวิหารเป็นเวลา ๗ วัน หลังจากการทำบุญสมโภชแล้ว พระเจ้าเสนทิโกศล ได้อาราธนาพระพุทธรูปเจ้ามารับบิณฑบาตที่วิหารนั้น เมื่อพระพุทธรูปเจ้าเสด็จเข้าไปในวิหาร พระพุทธรูปไม้ที่ประดิษฐานอยู่บนแท่นลุกขึ้นและหลีกทางให้พระพุทธรูปเจ้าประทับนั่งดูเป็นที่น่าอัศจรรย์ยิ่งนัก พระพุทธรูปองค์จึงขอให้พระพุทธรูปประทับนั่งตามเดิม พร้อมกับตรัสว่า พระองค์จะปรินิพพานในเวลาอันใกล้

พระเจ้าปเสนทิโกศลพร้อมบริวารและบริษัททั้งหลาย ได้พบกับเหตุอันน่ามหัศจรรย์เช่นนั้นก็พากันกราบไหว้บูชาจนมากนิก ภายหลังถวายทานแก่พระพุทธรูปเจ้าแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลจึงทูลอาราธนาให้พระพุทธรูปองค์ทรงแสดงธรรม กล่าวถึงอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปให้ประชุมชนที่แห่งนั้นฟังอย่างละเอียด

พระพุทธรูปองค์จึงตรัสถึงอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปว่า บุคคลใดได้พระพุทธรูปด้วยตนเอง หรือมอบให้บุคคลอื่นเป็นผู้สร้าง ด้วยทองคำ ทองเหลือง เงิน แก้ว หิน และ ไม้ก็ดี ย่อมได้รับอานิสงส์มาก จักเป็นผู้ที่มีบริวารมาก มีผิวพรรณงดงาม เป็นที่รักใคร่แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย ประกอบด้วยลาภสักการะต่าง ๆ ผู้ใดได้สร้างพระพุทธรูปเป็นทานย่อมปราศจากโรคภัยต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นโรคเรื้อน กลากเกลื้อนและคุดทะราด มีนิวเรียวงาม มีประสาทตาแจ่มใส รูปร่างหน้าตาสมส่วน มีทรัพย์สมบัติมากมาย มีปราสาทที่ประดับด้วยแก้ว ๗ ประการ มีความสนุกสนานใจด้วยสิ่งที่ตนต้องการปรารถนา มีผู้ปรนนิบัติเอาใจทุกเมื่อ

๔๕. อานิสงส์สร้างพระพุทธรูปจำนวนที่ 2

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย โปรดเวไนยสัตว์อยู่ที่พระอารามเชตวัน เมืองสาวัตถี พระพุทธรูปองค์ได้เสด็จไปยังบ้านของเศรษฐีช่างหม้อคนหนึ่งในเมืองนั้นกับภิกษุทั้งหลาย และประทับอยู่ได้ร่มไม้ในโคธโร ใกล้บ้านของเศรษฐี เศรษฐีกับบริวาร ได้ยินว่าพระพุทธรูปเจ้าเสด็จมายังบ้านของตนเอง จึงมีความยินดีปรีดาเป็นอย่างยิ่ง จึงได้จัดเตรียมเครื่องสักการะบูชาและไทยธรรมมากมาย ออกจากบ้านไปถวายบังคมพระบรมศาสดาแล้วกล่าวอาราธนาขอให้พระพุทธรูปองค์ได้อยู่โปรดเมตตาสงเคราะห์มหาชนในหมู่บ้านช่างหม้อแห่งนั้นด้วย พระพุทธรูปองค์รับคำนิมนต์ด้วยอาการศุขี (นิ่ง) ช่างหม้อทั้งหลายว่าพระพุทธรูปองค์รับคำนิมนต์แล้วจึงพากันจัดเตรียมมณฑปหลังล้อมต้นนิโครชนั้น ประดับด้วยธงต่าง ๆ รูปเขียน ดอกไม้คันธระของหอมนานาชนิด ปูลาดด้วยอาสนะ ตั้งน้ำใช้น้ำบริโภคน้ำ ภัตตาหารและไทยธรรม

เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว พระพุทธรูปองค์ก็เริ่มแสดงพระธรรมเทศนาโดยได้แสดงอานิสงส์เรื่องการสร้างพระพุทธรูป ซึ่งมีอานิสงส์มากมาย หาประมาณมิได้ ช่างหม้อเหล่านั้นก็พากันยินดี มีศรัทธาจึงได้พร้อมใจกันสร้างมณฑปหลังหนึ่งและได้สร้างพระพุทธรูปด้วยดินเหนียวที่ใช้ปั้นหม้อนั่นเอง พระพุทธรูปที่สร้างมีจำนวนถึงสามล้านสามแสนองค์ และนำมาตั้งไว้ต่อหน้าพระพักตร์ และขอประทานอนุญาตเผาให้สุกแห้ง เมื่อพระพุทธรูปเข้าอนุญาติแล้ว จึงปิดองค์พระพุทธรูปด้วยกำแพง

(ทองคำเปลวสีแดง) และนำไปตั้งไว้บนแท่นแก้ว (นุชบก) ในมณฑป กิ่งเสวตฉัตรในเบื้องบน และทำการสักการบูชาด้วยเครื่องสักการบูชาทั้งหลาย ป่าวประกาศให้คนทั้งหลายที่อยู่ใกล้และไกล ให้มาร่วมจัดเตรียมงานพุทธาภิเษก และถวายภัตตาหารแก่พระพุทธรูปเจ้าและภิกษุทั้งหลาย เมื่อถึงเวลาที่พากันนำพระพุทธรูปทั้งหมดและไทยธรรมทั้งหมดไปถวายพระพุทธรูปองค์ ๆ ได้ทรงรับเอาไทยธรรมเหล่านั้นแล้วทรงแสดงถึงอานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปอีกครั้งว่า บุคคลใดได้สร้างพระพุทธรูปด้วยตนเองก็ดี ให้คนอื่นสร้างให้ก็ดี ทำการสักการบูชา คำบูชาพุทธศาสนา เป็นที่สักการะแก่คนและเทวดาทั้งหลายก็จักได้มหาอานิสงส์ คือจักได้เป็นจักรวรรดิราช ปรารถนาสิ่งใด เป็นกษัตริย์ ปกครอง เป็นเศรษฐี เป็นพราหมณ์ผู้ทรงไตรเพท เป็นเทวราช เป็นพรหมหลายชาติเป็นอนึ่ง ก็ด้วยอานิสงส์อันได้สร้างพระพุทธรูปนี้แล นอกจากนี้ผู้สร้างจะไม่ไปบังเกิดในอบายภูมิทุกคติเลย ไม่ไปเกิดในตระกูลที่ต่ำคือ ตระกูลพรานนก พรานเนื้อ

พระพุทธรูปองค์ศรีสพพยากรณ์ต่อไปว่าช่างหม้อเหล่านี้เมื่อพระศากยโคตมปรินิพพานไปแล้ว ก็จะไปเกิดในโกกนนคร ซึ่งมีศรัทธาในพระพุทธรูปศาสนาอย่างแท้จริง พระพุทธรูปองค์ศรีสพพยากรณ์อานิสงส์ของการสร้างพระพุทธรูปด้วยวัตถุต่าง ๆ เช่น ใบตอง ใบไม้ แผ่นผ้า ดินเหนียว ไม้ หิน ทองเหลือง ทองแดง เกษรดอกไม้ เป็นต้นก็ย่อมได้อานิสงส์แตกต่างกัน

๔๖. อานิสงส์ถวายผ้าจํานำพรรษา

ครั้งหนึ่งพระพุทธรูปประทับอยู่ที่เขตวนาราม เมืองสาวัตถี ครั้งนั้นมีชายหนุ่มผู้หนึ่งมีความเลื่อมใสในคุณพระรัตนตรัย ได้ป่าวประกาศชักชวนให้คนทั้งหลายทำบุญถวายผ้าจํานำพรรษา และเครื่องไทยทานอื่น ๆ มีการนำผ้าไปทอดไว้ที่ศาลาแห่งหนึ่ง ในกาลนั้นพระมหากัสสปะไปบิณฑบาต เห็นผ้าที่ชายผู้นั้นวางทอดไว้จึงอธิษฐานเอาเป็นผ้าบังสกุล เมื่อถึงวันพระชายผู้นั้นก็ถือเอาเครื่องสักการะมีดอกไม้รูปเทียนไปยังอารามเพื่อฟังธรรมด้วยความเลื่อมใส ได้ฟังธรรมและสนทนากับภิกษุทั้งหลายจนค่ำจึงกลับบ้าน ระหว่างทางก็เห็นขุมทองคำไหลจากแผ่นดิน จึงเอากลับไปบ้านด้วย เมื่อถึงวันพระอีกก็ถือเอาสักการะทั้งหลายไปฟังธรรมอีก และเขาก็ได้พบกับไหทองคำอีก ด้วยอานิสงส์ที่ได้ถวายผ้าบังสกุล

เมื่อถึงฤดูกาลออกพรรษาชายผู้นั้นก็ชักชวนญาติพี่น้อง มิตรสหายผู้มีจิตศรัทธาได้ร่วมกันเตรียมผ้าสบง จีวร สังฆาฏิ รวมทั้งภัตตาหาร ไปถวายพระภิกษุ เป็นการถวายความสะดวกแก่ภิกษุผู้บำเพ็ญสมณะธรรม บางท่านก็ได้บรรลอรหัตต์ คนเหล่านั้นมีใจยินดีในกุศลกรรมของตน เมื่อสิ้นอายุขัยก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ มีศักดิ์ภาพเหนือกว่าเทวดาทั้งปวง เมื่อเป็นพระเจ้าจักรพรรดิย่อมมีเสนาสีจําพวกคือ ช้าง ม้า รถ และพลเดินเท้า มีช้างแก้ว ม้าแก้ว นางแก้ว รถแก้ว เสนาแก้ว และลูกแก้ว และเมื่อสิ้นชีพแล้วย่อมเข้าถึงความเป็นเทวดาในสวรรค์ชั้นดุสิต

๔๗. อานิสงส์ราวเทียน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ เขตวนาราม เมืองสาวัตถี ทรงตรัสเล่าอดีตชาติของ เทวดาองค์หนึ่งที่ได้เล่าให้พระมหาโมคคัลลานะว่า

ในอดีตภายหลังจากพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะปรินิพพานแล้ว มหาชนทั้งหลายได้กันถือ สักการะมีดอกไม้ ของหอมเป็นต้นเดินทาง ไปสักการบูชาพระธาตุนครพระบรมสารีริกธาตุ ชายผู้หนึ่งได้เห็นมหาชนพากันสักการะพระเจดีย์ด้วยเครื่องบูชาทั้งหลายแต่ไม่เห็นแท่นสำหรับวาง ดอกไม้และราวเทียน (ที่ปักเทียน) จึงคำนึงว่าควรที่จะสร้างราวเทียนและแท่นบูชาดอกไม้ และได้ ดำเนินการสร้างตามนั้นและนำมาถวายที่เจดีย์นั้น มหาชนได้รับความสะดวกมาก เมื่อสิ้นชีวิตจึงไปเกิด ในสวรรค์เทวโลก เมื่อพระมหาโมคคัลลานะเดินทางไปเทวโลก ไปเห็นวิมานจึงสอบถามถึงบุรพกรรม เทวดาเจ้าของวิมานจึงเล่าอดีตชาติของตนเองให้พระมหาโมคคัลลานะฟัง ท่านพระมหา โมคคัลลานะจึงกลับพูดเล่าเรื่องให้พระพุทธองค์ฟัง และพูดถามถึงอานิสงส์ของการสร้าง ราวเทียนถวายว่า บุคคลใดได้สร้างราวเทียนถวายบูชาพระรัตนตรัย ด้วยศรัทธาอย่างแท้จริง ย่อมจักได้ เป็นพระเจ้าจักรพรรดิเป็นเอกราชในทวีปน้อยใหญ่ทั้งปวง จักได้เป็นมหาเศรษฐี 6 ชาติ และจักได้ เป็นใหญ่กว่าเทวดาในชั้นจาตุมหาราชิกา มีอายุยืนได้สี่ร้อยปีทิพย์ (9 ล้านปีเมืองมนุษย์) และ จักได้เป็นเทวราชในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ 6 ชาติ อายุยืน 6 พันปีทิพย์ (3 โกฎิ 3 ล้านปี) และได้เป็นเทวราช ในสวรรค์ชั้นยามา ดุสิต ไม่ได้ไปเกิดในอบายภูมิเลย เกิดในมัชฌิมประเทศเท่านั้น ด้วยอานิสงส์อันได้ สร้างราวเทียนบูชาพระรัตนตรัยนั่นเอง

๔๘. อานิสงส์เลี้ยงพ่อแม่

ในอดีตกาลยังมีชายเชื้อใจคนหนึ่ง มีความกตัญญูได้เลี้ยงดูพ่อแม่ที่แก่ชรา โดยอาศัย การเก็บ ไม้ ฟืน หญ้าคา ไปขายเลี้ยงชีวิต วันหนึ่งได้เห็นพระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งกำลังบิณฑบาต มีความ เลื่อมใส จึงนำเอาไทยธรรมเท่าที่มีอยู่ออกมาถวายพระปัจเจกพุทธเจ้า และอธิษฐานขอให้ ฟันจากี้ ความทุกข์ที่เกิดจากความยากจนทุกชาติไป และขอให้ได้เป็นพระสาวกของพระพุทธเจ้า ด้วยอานิสงส์ ที่ได้ปฏิบัติบารุงบิดามารดาและการถวายทาน ชายเชื้อใจได้ไปเกิดในสวรรค์ มีทิพย์สมบัติมากมาย

๔๙. อานิสงส์ข้าวพันก้อน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับอยู่ที่เขตวันาราม ทรงปรารภการบูชาพระสัพพัญญู ตัญญาณด้วยข้าวพันก้อน และการบูชาพระธรรมและพระสงฆ์ด้วยข้าวพันก้อน ให้เป็นปฐมเหตุแห่ง พระธรรมเทศนาจึงตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายว่า

บุคคลใดประกอบด้วยศรัทธาปสาทะกระทำการบูชาพระรัตนตรัยด้วยข้าวพันก้อนก็คื ดอกไม้พันดอกก็ดี ได้บูชาไม้สริมหาโพธิ์ก็ดี บวชต้นไม้ใหญ่ บุคคลนี้จักได้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน

และยอมทำให้ทวีปทั้งสี่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยข้าวสารและธัญพืชทั้งหลาย บุคคลที่สร้างวิหารทุกหนแห่ง อานิสงส์ก็ยังไม่อาจทัดเทียมได้กับอานิสงส์ที่เกิดจากการถวายข้าวพันก้อน พระเจ้าจักรพรรดิที่มีอำนาจอานุภาพมากก็ไม่อาจนับอานิสงส์ที่เกิดจากการถวายข้าวพันก้อนได้ เทวดาที่มีอานุภาพก็ไม่อาจนับผลานิสงส์นี้ได้เช่นกัน

บุคคลที่ได้เตรียมข้าวพันก้อนถวายพระรัตนตรัย จะไม่ไปสู่ทุกคติบาปภูมิเลย ย่อมไปเกิดในมัชฌิมประเทศเท่านั้น และเกิดในตระกูลกษัตริย์ พราหมณ์และ คหบดี ไม่เกิดในตระกูลที่เป็น หินชาติ (ต่ำ) คือตระกูลที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ เกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิปราบทิศทั้งสี่ เป็นเทวราชหัวหน้าของเหล่าเทวดา

บุคคลผู้ปรารถนาโพธิญาณ ความเป็นใหญ่ในทวีปทั้งสี่ ความเป็นใหญ่ในเหล่าเทวดา ก็พึงชวนถวายเตรียมถวายข้าวพันก้อนเถิด

พบพระธรรมเทศนาปริยัติทั้งสี่ได้บรรลุธรรมตามสมควรแก่บุญญาบารมีของแต่ละคนที่ได้สั่งสมมา

๕๐. อานิสงส์สร้างทานศาลา

ในอดีตกาลมีชายเชื้อใจคนหนึ่งอาศัยในเมืองโกสัมพี อาศัยการหาของป่าเป็นต้นว่าพิน และหญ้าและผักต่าง ๆ มาขายเลี้ยงชีพ วันหนึ่งเขาได้เห็นคหบดีคนหนึ่งสร้างศาลาที่พักคนเดินทาง และได้ฟังอานิสงส์ของการรักษาศีล สร้างศาลาจากคหบดีผู้นั้น จึงคิดที่กระทำกุศลเช่นนั้นบ้าง เพื่ออนาคตภายหน้าเกิดมาในชาติเกิดมายากจนก็เพราะไม่ได้สร้างกุศลกรรมใด ๆ ไว้ จึงไปปรึกษาหารือกับภรรยาและลูกชาย และตกลงกันว่าจะขายตนเองเพื่อนำเงินไปสร้างศาลา ภรรยาก็เสนอตัวเองคู่เคียงกัน สุดท้ายบุตรชายก็เสียสละขายตัวเองเป็นทาสกับคหบดีคนหนึ่ง เมื่อได้เงินมาแล้วก็ได้จัดการสร้างศาลา ขุดสระน้ำ ปลูกคอกวัว ประดับธง และเมื่อจะฉลองศาลา จึงไปอาราธนาอิมินต์พระพุทธองค์ พร้อมทั้งภิกษุสงฆ์ เงินห้าร้อยกหาปณะ ได้ถูกแบ่งไปในงานฉลองศาลา สามร้อยกหาปณะ เขาได้เก็บไว้เป็นทุนสองร้อยกหาปณะ

ส่วนบุตรชายก็ได้รับความเมตตาจากท่านเศรษฐีเป็นพิเศษและได้รับตำแหน่งสืบแทนสมบัติทั้งหมด เมื่อเศรษฐีสิ้นชีวิตแล้ว เมื่อสิ้นชีวิตชายเชื้อใจผู้นั้นก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ด้วยอานิสงส์ที่ได้สร้างศาลา มีทิพยสมบัติ มีบริวารแวดล้อม ส่วนภรรยาของชายเชื้อใจก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อจุติจากสวรรค์ก็ได้ไปเกิดในตระกูลเศรษฐี

๕๑. อานิสงส์เจดีย์

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่พระอารามเชตวัน มีเทวดาองค์หนึ่งลงมาจากสวรรค์ชั้นยามามาถวายความเคารพและฟังพระธรรมเทศนาจากพระบรมศาสดา พระพุทธองค์ตรัสถามเทวดาองค์นั้นถึงบุรพกรรมที่ทำให้มีรัศมีรุ่งเรือง เทวดาได้กราบทูลว่า ได้ทำการแผ่ดวงทำความสะอาด

บริเวณเจดีย์ของพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสปะ ได้ทำการสักการะบูชา เมื่อสิ้นชีวิตจึงได้ไปเกิดในสวรรค์ มีทิพยสมบัติมากมายมีธงประดับตกแต่งรายล้อม ด้วยอานิสงส์ที่ได้สักการะบูชาธาตุเจดีย์

พระพุทธองค์ตรัสว่า บุคคลใดมีศรัทธาทำการทำความสะอาดแผ้วถางบริเวณเจดีย์ นำทรายมาเกลี่ยบริเวณโคนต้นโพธิ์และอาราม ย่อมได้อานิสงส์มากหาประมาณมิได้ คุณดัง อดีตชาติของพระพุทธองค์เมื่อเสวยพระชาติเป็นสังขารพญาหูกุในเมืองสุเม ในชาตินั้นพระองค์ได้ทำความสะอาดบริเวณเจดีย์ นำทรายมาเกลี่ยบริเวณโคนต้นโพธิ์และอารามให้ราบเรียบงามตา และทำการสักการะบูชาด้วยคันธะของหอม ได้ทำนัศรทั้งบังเจดีย์ด้วยจิตอันเลื่อมใส ด้วย อานิสงส์นั้น เมื่อสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดในสวรรค์เทวโลก เมื่อจุติจากสวรรค์มาเกิดในภพมนุษย์ เป็นพระยามกษัตริย์ ไปที่ใดก็มีมหาชนเตรียมการต้อนรับด้วยเครื่องสักการะด้วยความความรพ อย่างแท้จริง เมื่อเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรก็ได้รับการสักการะบูชามากมายก็ได้อานิสงส์ ที่ได้ชำระทำความสะอาดบริเวณเจดีย์ พระองค์ได้นำเอาอดีตนิทานมาสาธกสนับสนุนว่าแม้การ ทำความสะอาดที่ไม่มีเจตนาก็ยังได้กุศลเช่นกัน คือมีเหยี่ยวตัวหนึ่งหาเหยื่ออยู่ใกล้เจดีย์แห่งหนึ่ง ได้โฉบ แม่ไก่ที่กำลังพาลูกไก่หากินอยู่บริเวณเจดีย์ แต่โฉบพลาด โฉบได้แต่หญ้าเท่านั้น และการนำหญ้า ออกไปทิ้งโดยไม่เจตนาก็เป็นกุศลสำหรับเหยี่ยวตัวนั้น เมื่อสิ้นอายุขัยเหยี่ยวก็ไปเกิดในสวรรค์

๕๒. อานิสงส์ก่อเจดีย์ทราย

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ที่เมืองสาวัตถี ครั้งนั้นพระเจ้าปเสนทิโกศลได้เสด็จไปที่หาดทรายแห่งหนึ่ง เห็นทรายขาวสะอาดงามตา จึงให้นำทรายนั้นมาก่อเป็นเจดีย์ ประดับด้วยเครื่องบูชาของหอม กางเสวตฉัตร ธง ประดับ คนทั้งหลายก็ก่อเจดีย์ทราย พระพุทธองค์ได้ตรัสถึงอานิสงส์ของการก่อเจดีย์ทรายว่า

ผู้ใดได้ก่อเจดีย์ทราย จักได้สุข ๓ ประการ มีนิพพานเป็นที่สุด อานิสงส์ที่ได้รับคือ

๑. เกิดในตระกูลกษัตริย์
๒. เกิดในมัชฌิมประเทศ
๓. มีรูปร่างเป็นที่รักมีลาภสักการะ

อานิสงส์การกางเสวตฉัตรมีดังนี้

๑. เป็นเจ้าพระยาประกอบด้วยแก้ว ๗ จำพวก
๒. อยู่ปราสาท มีสัตว์เลี้ยง
๓. เกิดในดาวดึงส์ เป็นราชาแห่งเทวดา
๔. เป็นเจ้าจักรพรรดิ ๖ ครั้ง

จบพระธรรมเทศนา บริษัทมีบรรลुरुธรรมตามบุญบารมีของตน

๕๓. อานิสงส์ข้าวยาสุ

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาของเราประทับอยู่ที่เขตวันอาราม เมืองสาวัตถี, ครั้งนั้นพระเจ้าปเสนทิโกศล ได้เข้าเฝ้าทูลถามพระพุทธองค์ถึงอานิสงส์ของท่านที่ต่างกันของบุคคล พระพุทธองค์ตรัสว่า

ผู้ให้ข้าวและน้ำ ได้ชื่อว่าให้กำลังและชีวิต
 ผู้ให้ผ้า ได้ชื่อว่าให้ผิวพรรณวรรณะ
 ผู้ให้ยานพาหนะ ได้ชื่อว่าให้ที่อยู่อาศัย ความสะดวกสบาย
 ผู้ให้ประทีป น้ำมัน เทียน ย่อมได้คาทิพย์
 ผู้ให้น้ำมัน น้ำผึ้ง ย่อมได้เสียงที่เพราะ เสนาะหู
 ผู้ให้น้ำ ย่อมได้ความปิติ ยินดี
 ผู้ให้หมากพลู ยาหอม ได้ชื่อว่าปากหอม
 ผู้ให้ของควรเคี้ยวควรกิน ชื่อว่าให้ความมีอายุยืน
 ผู้ให้ยา ชื่อว่าให้ปราสาท ๕ ประการ
 ผู้ให้ไป ย่อมมีกำลังมาก
 ผู้ให้แปลงสีพื้น ย่อมมีพื้นทนและปากหอม
 ผู้สร้างห้องสุขา ย่อมไร้ทุกข์ หาโรคภัยเบียดเบียนไม่ได้ ไม่ไปสู่ทุกคือบายภูมิ
 ผู้ให้ข้าวยาสุ จักได้ตรัสรู้เป็นพระปัจเจกพุทธเจ้าและพระยาจักรพรรดิราช

๕๔. อานิสงส์สร้างเวจจกุกุฏี

ในอดีตกาลอันไกลโพ้นก่อนสมัยพระกฤษณะ พระโกนาคมะ พระกัสสปะ มีชายคนหนึ่ง ได้เห็นภิกษุรูปหนึ่งเป็นโรคท้องร่วง ไม่มีที่ถ่ายจึงได้สร้างเวจจกุกุฏีให้ และได้ตั้งความปรารถนาว่า ขอให้ อยู่ด้วยความสุข ไร้โรคภัยในทุกชาติด้วยเถิด เมื่อสิ้นอายุขัยก็ได้ไปเกิดในชั้นดาวดึงส์ จูติจากสวรรค์แล้ว ก็ลงมาอุบัติในตระกูลเศรษฐีในเมืองหังसानคร ก็เป็นคนที่ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน ได้เวียนว่ายจุติ และเกิดในโลกมนุษย์และสวรรค์หลายครั้ง จนกระทั่งได้มาเกิดร่วมสมัยกับพระพุทธเจ้าของเรา (พระโคตมะพุทธะ) เป็นลูกเศรษฐีชาวเมืองพาราณสี ในวัยเด็กพี่เลี้ยงได้พาไปอาบน้ำที่แม่น้ำคงคา ได้ถูกปลาใหญ่กลืนด้วยเข้าใจว่าเป็นอาหาร ต่อมาพรานเบ็ดจับปลาตัวนั้นได้และขายให้กับเศรษฐี เมืองโกสัมพี และพบเด็กในท้องซึ่งมีชีวิตอยู่จึงเลี้ยงไว้ตั้งชื่อว่า พุกะ ต่อมาเมื่อเจริญวัยขึ้นได้เลื่อมใสในพระศาสนาได้ขอบรรพชากับพระบรมศาสดา เมื่อบวชแล้วก็ตั้งใจปฏิบัติธรรมจนสำเร็จเป็นพระอรหันต์ในวันที่เจ็ด

บุคคลใดได้สร้างเวจจกุกุฏีย่อมมีบุญ มีปัญญาเฉียบแหลม ได้เสวยสุขสามประการ มีสติ ไม่หลงลืม ผิวพรรณงดงาม ไร้โรค ไม่เป็นคนหูหนวก ตาบอด ไม่เกิดเป็นผู้หญิง ย่อมได้เสวยโภคะมากมาย มีความสุขก็ด้วยอานิสงส์ที่ได้

๕๕. อานิสงส์สัตถพทาน

ธัมม์หรือคัมภีร์เรื่องอานิสงส์สัตถพทาน เป็นคัมภีร์ที่นิยมใช้เทศน์เพื่อเป็นการอนุโมทนา ในการบำเพ็ญทานของทายกทายิกา ซึ่งอาจสรุปความ ได้ดังนี้

ครั้งหนึ่ง ยังมีภิกษุ ๕๐๐ รูป พากันมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้ายังป่าเชตวัน เพราะอยากรู้อานิสงส์ ทั้งหลายที่ตนและเทวดาได้บูชาและให้ทาน ภิกษุทั้งหลายได้อารธนาให้พระพุทธเจ้าเทศนาถึง อานิสงส์เหล่านั้น พระพุทธเจ้าจึง ได้เทศนาความว่า ทานมี ๔ ประการ คือ

- ปฐมทาน ได้แก่ การให้ทานด้วยข้าวตอกคอกไม้ ยานพาหนะ ฉัตร ฎีกุวิหาร ธัมมาสน์ ธง พัด สร้างศาลา สร้างสระดอกบัวหอม เกิดชาติใดก็จะมีพ่อแม่ พี่น้อง มีมอครสหายเป็นที่รัก มีหน้าตา สวยงาม มีสมบัติมากมาย อายุยืนถึง ๑๒ กัปป์

- มัชฌิมทาน ได้แก่ การให้ทานด้วยสลากภัตต์ สังฆภัตต์ และข้าวจิ้งหั่นแก่พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ การถวายผ้าขาว ผ้าเหลือง ผ้ากฐิน เครื่องอัฐบริขาร สร้างพระพุทธรูป สร้างพระธรรมเทศนา ให้ผ้าคัมภีร์ บวชเป็นสามเณร ภิกษุ เอาลูกผู้อื่นมาเลี้ยงเป็นลูกตน ปลุกต้นศรีมหาโพธิ์ เอาทรายถวาย วัด กวาคลานวัด นักบวชที่ประพฤดิธัมมภาวนา วิปัสสนา พรหมวิหาร

- อุตตมทาน ได้แก่ ผู้ที่ถวายเครื่องอัฐบริขารเป็นทานแก่พระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ เกิดชาติใดก็จะได้สวมเสื้อผ้าสวยงาม ประารถนาสิ่งใดก็ได้ เป็นที่รักของคนทั่วไป มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ผู้ใดถวายผ้ากฐินแก่ภิกษุก็ได้เป็นพญา ๘ หมื่น ๘ พันชาติ ได้เป็นพราหมณ์ คหบดี เศรษฐีหรือ ประารถนาจะเป็นพระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์ก็ได้เป็น

ส่วนผู้ที่ถวายผ้าบังสกุล หากปรารถนาจะบรรลุอรหันต์ก็จะบรรลุ ส่วนนักบวชที่รักษาศีล บวช ด้วยความศรัทธา จะได้เสวยอานิสงส์ ๑๖ กัปป์ ผู้ใดบวชเป็นสามเณรก่อนแล้วบวชเป็นพระภิกษุ จะได้เสวยอานิสงส์ ๑๒ กัปป์ ผู้ใดถวายทานเครื่องอัฐบริขารแก่ภิกษุ ปลุกต้นศรีมหาโพธิ์ สร้าง พระพุทธรูป จ้างผู้อื่นเขียนคัมภีร์ บูชาด้วยข้าวตอกคอกไม้เข้าของเงินทอง เมื่อตายจะได้เกิดในสวรรค์ ชั้นจตุรหาราชิกะ ๕ ร้อยปีทิพย์ แล้วลงมาเกิดในสวรรค์ชั้นดาวดึงส์อีก ๑๐๐๐ ปีทิพย์ จากนั้นก็ขึ้นไป เกิดยังสวรรค์ชั้นปริณิมิตวัสสาสักคิ ๑๐๐๐ ปีทิพย์ เมื่อหมดอายุก็จะมาเกิดในทวีปทั้ง ๘ เกิดในตระกูลสูง มีทรัพย์สมบัติมากมาย

- มงคลทาน ได้แก่ ผู้ที่ภาวนาพุทธคุณ พรหมวิหาร ปฏิบัติติดต่อกันเป็นเวลา ๓ วัน ๘ วัน หรือแม้ภาวนาเพียงเสี้ยววินาทีก็จะมีผลานิสงส์ถึงแสนโกฏิกัปป์ การให้ทานไม่ว่าจะเป็นสิ่งใดก็มี อานิสงส์มากมาย เป็นการสร้างบุญที่ยิ่งใหญ่เป็นการ สร้างหนทางสู่นิพพาน

พระองค์ก็จบเรื่องการให้ทานทั้ง ๔ ประการเพียงเท่านี้ จากนั้นท่านก็ได้แสดงธรรมเทศนาแก่ พระภิกษุทั้งหลายว่า ผู้ใดอุปัถุม์ดูแลพ่อแม่ และได้ถวายทาน เมื่อตายก็ได้เกิดบนสวรรค์ถึง ๑๐๐๐ ปีทิพย์ เมื่อหมดอายุลงมาเกิดเมืองมนุษย์ก็จะมีความสุขทุกภาวะชาติ

ขอให้พ้นจากภาวะทั้งสามด้วยเถิด ” ขณะที่กำลังตกน้ำมีนาค ๔ ตัว ปราสาททองไปรับสีลลภจิตตะ แล้วยกปราสาททองนั้นไปตั้งกลางเมือง พระยาพรหมทัตและราชบุตรมีความกลัว จึงพากันมาไหว้ขอโทษ และยกบ้านเมืองให้สีลลภจิตตะ

และอีกเรื่องหนึ่งคือ มีแม่หม้ายเมืองลังกา นางป่วยและหมอบอกว่า ให้หาเลือดกระต่ายผสมยาให้กินจึงจะหาย นางมีบุตรชาย ๒ คน คนพี่ถือกระต่าย กระต่ายนั้นร้อง ดิ้น ชายผู้เป็นน้องคิดว่าสัตว์ทั้งหลายเมื่อความตายมาถึงย่อมกลัวตายทุกตัว เราเองก็กลัวตาย ส่วนสัตว์พวกไม่ได้ก็แค่ดิ้นและร้อง ขอความกรุณาตามภาษา เราควปล่อยกระต่ายนี้ให้พ้นความตายดีกว่า ส่วนแม่ก็แล้วแต่บุญกรรมเกิดอะไรก็ให้ไล่ตีน้อง น้องเล่าให้แม่ฟังเรื่องทั้งหมดแล้วอธิบายว่า “ ควยบุญกุศลที่ถือมันคือให้ขอให้แม่พ้นจากโรคภัย ” แล้วแม่ของเขาก็หาย

เมื่อพระพุทธเจ้านิพพานไปได้สองร้อยสิบแปดพระวัสสา พญาศรีธรรมมาโศกราช ประกาศให้ประชาชนในชมพูทวีปรักษาศีล ๕ บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อย ศาสนาจะตั้งอยู่ได้เพราะพระมหากษัตริย์เป็น พุทธศาสนูปถัมภ์ว่า การทำบุญใส่บาตฟังธรรมเป็นอันสงฆ์ คือศีล ๕ เป็นบันไดขึ้นเบื้องต้น มีอันสงฆ์ได้รับความสุข แม่ตายไปก็ขึ้นสวรรค์ชั้นพรหม มีสุขยิ่งกว่าสวรรค์ มัจจุติลงมาเกิดก็เกิดเป็นมนุษย์มีปัญญา ศีล ๕ เป็นอริยทรัพย์ สำหรับพาขึ้นสู่ชั้นสวรรค์ ศีลทำประโยชน์ให้มีความสุขจนถึงนิพพาน อันเป็นสุขยิ่งไม่มีที่เปรียบ ดังภาษิตที่ว่า การไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกันเป็นความสุขในโลก ผู้ปฏิบัติตามธรรมคำสอนย่อมเห็นพระพุทธเจ้าทุกเมื่อ ข้อปฏิบัติให้พ้นทุกข์คือ รักษาศีล ควรพากันรักษาศีลทำบุญให้เป็นที่พึ่งแก่คนไว้เสีย (พรสวรรค์ รัตพลที่ ๓ รุปความ

๕๗. อานิสงส์รักษาศีลจำนวนที่ ๒

สมัยหนึ่งพระพุทธองค์ประทับอยู่ที่พระอารามเขตวัน ได้ตรัสพระธรรมเทศนาอันเป็นพื้นฐานให้บริษัทที่เข้าใจถึงสภาวะธรรมทั้งหมด เป็นต้นว่า กฏไตรลักษณ์ ที่เป็นสามัญลักษณะทั่วไปแก่สรรพสิ่ง และได้ตรัสแสดงถึงอานิสงส์ของการรักษาศีล ๕ ว่า

ผู้เว้นจากการฆ่าสัตว์เบียดเบียนสัตว์ ย่อมได้ไปเกิดในตระกูลกษัตริย์ ในบุพนิวเทททวีป มีอานุภาพมาก

ผู้เว้นจากการลักขโมยของที่เจ้าของไม่ได้ให้ จักได้ไปเกิดในอุตรกฐทวีป มีอานุภาพมาก

ผู้รักษาศีลข้อสามคือ ไม่ประพฤติผิดในกาม ย่อมไปเกิดใน อมรโคยานทวีป มีฤทธิ์อานุภาพมาก

ผู้รักษาศีลข้อที่ ๔ คือ เว้นขาดจากการพูดคำไม่จริง คำส่อเสียด เป็นต้น ย่อมได้ไปเกิดเป็นพระยา ใน ชมภูทวีป มีอานุภาพมาก

ผู้เว้นขาดจากการดื่มของมึนเมา ย่อมได้ไปเกิดใน สวรรค์ชั้น จาคุมหาราชิกา เป็นหัวหน้าที่มี

อานูภาพ

ผู้รักษาศีลข้อที่ ๖ คือการไม่รับประทานอาหารในเวลาวิกาล ย่อมไปเกิดเป็นเทวราชในชั้นดาวดึงส์

อานิสงส์ของศีลข้อที่ ๗ คือ การเว้นจากการดู คิด สี ตี เป่า ฟ้อนรำ ขับร้อง และกระทำเอง ย่อมได้อานิสงส์ คือการไปเกิดในสวรรค์ชั้นฟ้ายามา

ศีลข้อที่ ๘ นั้นคือการเว้นจากการดูบไล้ ทา และ เครื่องสำอางค์ทั้งปวง ย่อมได้อานิสงส์คือการเกิดเป็นเทวดาชั้นดุสิต มีอานูภาพมาก

ศีลข้อที่ ๙ คือการเว้นจากการนอนบนที่นอน สูงใหญ่ ได้อานิสงส์คือ การเกิดเป็นเทวราชในสวรรค์ชั้นนิมมานรดี

และศีลข้อที่ ๑๐ นั้นคือการเว้นจากการรับเงินและทอง ย่อมให้อานิสงส์ในการได้เป็นเทวราชในสวรรค์ชั้นปรนิมมิตวสวดี มีอานูภาพมาก และจัก ได้บรรลุนิพพานเป็นลำดับสุดท้าย

ศีลจึงเป็นประดุจเสบียงเดินทางและเครื่องประดับอันประเสริฐสำหรับทุกคนจึงเป็นสิ่งที่สมควรรักษาให้บริสุทธิ์ทุกเมื่อแล เพราะกลิ่นของศีลนั้นหอมหมื่นทวนลมไปได้ และเหนือกว่ากลิ่นหอมใด ๆ ทั้งปวง

๕๘. อานิสงส์ทุกตะ

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่ กรุงกบิลพัสดุ์ ทรงปรารภทานของชายใจดีผู้หนึ่งพร้อมกับภรรยา ให้เป็นเหตุแห่งพระธรรมเทศนา เขาทั้งสองนั้นมีอาชีพขอทาน ฝ้านุ่งก็เพียงชุดเดียว ต้องผลัดกันนุ่งห่มไป วันหนึ่งเขาทั้งสอง ได้เห็นมาชนพากัน ถือสักการไปฟังธรรม จึงเกิดความเลื่อมใส จึงคิดเห็นพ้องกันว่า เกิดมาเป็นคนใจดี เพราะไม่ได้ประกอบกุศลไว้ในชาติที่แล้ว จึงควรจะทำบุญไว้เพื่อชาติหน้า จึงตกลงจะไปฟังธรรมกัน โดยตกลงให้ สามีไปกลางคืน ภรรยาไปกลางวัน เพราะมีเสื้อผ้าชุดเดียว สามีได้เดินทางไปฟังธรรมตอนกลางคืน ในยามดั้น ก็เกิดความเลื่อมใส ใครจะบูชาพระธรรมเทศนาด้วยผ้าที่นุ่งอยู่ แต่ก็ไม่อาจตกลงใจได้ ยามที่สองก็คิดทำนองเดียวกัน ในที่สุด ยามสุดท้ายได้รุ่ง ก็สามีนั่งตัดอาลัยในผ้าผืนนั้นได้ จึงได้นำออกถวาย พร้อมกับเปล่งคำพูดว่า “ ข้าชนะแล้ว ” ระเบียบเสนทิโกศลพร้อมกับบริวาร ได้เข้ามาสู่ป่า นั้น ได้ยินคำอุทานของชายผู้นั้น ก็สงสัยจึงได้สอบถามถึงความเป็นจริง เมื่อได้ทราบเป็นจริงจึงทราบว่า ชายผู้นั้น เอาชนะความตระหนี่ได้ จึงเกิดความชื่นชม จึงประกาศให้ผ้า ๒ ท่อน ชายผู้นั้นก็นำไปถวายพระพุทธองค์ พระเจ้าปเสนทิโกศล จึงให้คนนำผ้าไปให้อีก ๘ ผืน ชายผู้นั้น ได้ถวาย พระพุทธองค์ ๔ ผืน เก็บไว้ให้ภรรยา ๒ ผืน และ ๒ ผืน สำหรับตัวเอง

พระสารีบุตรได้ปรารภกับภิกษุทั้งหลายถึงกุศลกรรมของชายใจดีนั้นว่า เป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก พระพุทธองค์ตรัสว่า หากชายผู้นั้น ได้ถวายผ้าผืนนั้นตั้งแต่ยามดั้น ก็จะได้อานิสงส์ ๑๐ เท่า

แต่ถวายในยามที่ ๓ จะได้อานิสงส์ ๘ เท่า เท่านั้น

บุคคลผู้เกิดมาพบศาสนาของพระพุทธเจ้า อย่าได้ประมาท ควรเร่งกระทำบุญ รักษาศีล ภาวนา ก็จะได้บรรลุนิพพาน ๓ ประการ มีพระนิพพานเป็นที่สุด พระพุทธองค์ได้ตรัสอนุโมทนาทานของชายเข็ญใจผู้นั้นแล้ว ภิกษุทั้งหลาย ชื่นชมในพระธรรมเทศนาของพระพุทธองค์วันนั้นแลฯ

๕๙. อานิสงส์สร้าง กุฏิวิหาร สะพาน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลาย ประทับอยู่ที่ ป่าเชตวัน ครั้งนั้นเทวดาคองค์หนึ่ง มีอานุภาพรุ่งเรือง ได้ลงจากวิมาน ได้มาทูลถามพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

มนุษย์จะทำกรรมอะไรจึงจะได้รับความรื่นรมย์ใจทุกวันคืน และจะกระทำความอะไร จึงจะได้สู่สวรรค์ พระผู้มีพระภาคตรัสแก้ปัญหานั้นว่า

บุคคลใดที่ดัดประกอบสาธารณกุศล เป็นต้นว่า ปลูกต้นไม้ต่าง ๆ มีร่มเงาแก่คนทั้งหลาย ย่อมมี อานิสงส์แก่คนทั้งหลาย และผู้ประกอบกุศลหาประมาณมิได้

สร้างสะพาน, ศาลา, ขุดสระน้ำสร้างกุฏิวิหาร แม้กระทั่ง สร้างด้วยความรีบร้อน คือทำอย่าง หยวบ ๆ คือ ทำด้วยใบตองดิบ ก็มีอานิสงส์มาก ย่อมรักษาบุคคลนั้นทุกวันคืน พระพุทธองค์ได้สาธก อคตินิทานมสนับสนุนว่าในอดีตมีชายผู้หนึ่งอยู่ในเมืองราชคฤห์ ได้ออกไปทำธุระนอกเมือง ได้เห็นภิกษุ ๘ รูป กำลังเดินทางไปบิณฑบาต ทางที่เดินนั้นมีเปลือกตม ข้ามไปด้วยความลำบาก จึงคิดหาทางสงเคราะห์ ไปหาไม้มาทำสะพาน แต่หาไม้ไม่ได้ จึงได้เอา กะโหลกหัววัว ๘ หัว มาทอดเป็น สะพานข้าม ด้วยอานิสงส์นั้น ชายผู้นั้น ได้ไปเกิดในสวรรค์มีทิพย์สมบัติมากมาย หมูตัวหนึ่ง ได้จุดคินหาภินตามประสา กลายเป็นแอ่งน้ำเล็ก ๆ และเมื่อฝนตกมาก็กลายเป็น แอ่งน้ำ ขนาดใหญ่ เมื่อสิ้นอายุขัย หมูตัวนั้นก็ไปเกิดในสวรรค์เสวยสมบัติทิพย์มากมาย

เทวดาได้ฟังแล้วก็มิใช่โสมนัสยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงทูลลาขึ้นสู่วิมานของตน

๖๐. อานิสงส์ศพเด็กน้อยชาวคน

เริ่มด้วยการบรรยายให้ผู้ฟังเจริญใจแก่สาธุชนผู้ฟัง ด้วยการบรรยายให้เห็นถึงคุณของ พระรัตนตรัย ที่สามารถขจัดภัยต่าง ๆ ได้ มีความสมบูรณ์พูนสุขตามสมควร เมื่อสิ้นชีวิตไป ย่อมไปสู่สุคติ ห่างไกลจากอบายภูมิทั้งมวล เมื่อไปสู่สวาวโลก ย่อมมีบริวารแวดล้อมตลอด เมื่ออุบัติใน ภพมนุษย์ ย่อมบังเกิดในตระกูลที่เหนือกว่าคนอื่น มีปัญหาวิชาวิริยขันติ หิริ โอตตัปปะ ฉลาดในการ ให้ทานต่าง ๆ มีศรัทธาในการให้ทาน รักษาศีล และบำเพ็ญภาวนา พิจารณายังกฎไตรลักษณ์ คืออนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา เพื่อให้เกิดธรรมสังเวช ในการปลงอสุภะตามกำลังศรัทธาของตน ก็จะมี อานิสงส์ มากนัก นำพาให้ได้ สวรรค์สมบัติ ดังเรื่องของเด็กเลี้ยงวัว ๒๐ คน จากบ้านฝั่งจันทคาม เมืองราชคฤห์

ที่นำวัวไปเลี้ยงตามทุ่งหญ้า วันหนึ่งได้เห็นระต๋อยนอนตายกบังเกิดกรรมสังเวชในกฎ อนิจจัง ความเป็นธรรมดาของความตาย จึงได้กำหนดพิณมาเผาซากกระต๋าย เมื่อสิ้นชีวิตก็ไปบังเกิดใน สวรรค์มีวิมานและทิพย์สมบัติมาก เมื่อพระมหาโมคคัลลานะไปถามจึงเล่าเรื่องอดีตของ ตนเองให้ท่านฟัง

พระมหาโมคคัลลานะจึงทูลพระพุทธองค์ถึงอานิสงส์ของการกระทำสังสการสัตว์และคน วมี่เท่าใด พระพุทธองค์ตรัสว่า บุคคลใดได้เผาสรีระศพครูอาจารย์ และพ่อแม่แห่งตนด้วยศรัทธาและศรัทธา เป็นกรรมที่ควรยกย่องสรรเสริญ ภายหน้าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าแน่นอน พระองค์ได้ยกเอาอดีตชาติ ปางเมื่อระองค์เป็นปุโรหิตของเจ้าเมืองพาราณสี และต่อมาบิดามารดาที่ล่วงลับไป จึงเกิดกรรมสังเวช และได้ส่งสการเผาสรีระของบิดา มารดา ด้วยความศรัทธา และได้บูชาสการะรำลึกคุณบิดามารดาทุกวัน ไม่ขาด เมื่อสิ้นชีวิตก็ได้ไปเกิดเป็นพระเจ้าจักรพรรดิทุกชาติ จนกระทั่งได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ก็ด้วย ผลานิสงส์อันได้เผาศพพ่อแม่

บุคคลใดได้ส่งสการ ส่งศพคนยากไร้อนาถา ย่อมอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ มีบริวาร มากมาย และจักได้บรรลุอรหัตผล แลเกิดร่วมกับพระพุทธเจ้าในอนาคตแล บุคคลใดได้เห็นสรีระ กระดูกของคนและสัตว์อันเรี่ยรายเนื้อแผ่นดินได้กระทำการส่งสการเก็บและทำการทอดผ้าบังสุกุล ก็จักมีอานิสงส์มาดุจดั่งเด็กน้อยเลี้ยงวัว ๒๐ คน ดังกล่าวมาแล้ว

บุคคลใดมีส่วนร่วมในการส่งสการศพเช่น การให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมของถวายทาน ของในพิธีงานศพ, การช่วยประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้คนได้ทราบ ก็ย่อมได้รับอานิสงส์มาก

๖๑. อานิสงส์อาราธนาพระเจ้าเข้าพรรษา

สมัยหนึ่งระบรมศาสดาของเราทั้งหลาย ปรทัพบอยู่ที่ เขาคิชฌกูฏเมืองราชคฤห์ ครั้นนั้น พระเจ้าพิมพิสาร ตั้พาบริวารไปยังเขาคิชฌกูฏ เพื่อไปกราบอาราธนาพระพุทธองค์และหมู่สงฆ์ จำพรรษา เมื่อพรรษาคัน (ปุริมพรรษา) มาถึง คำขออาราธนามีว่า

“ ข้าแต่พระพุทธเจ้า ข้าขออาราธนา พระพุทธเจ้าเข้าพรรษา ที่นี้แล ของงจำริญบุญแก่ข้า พระพุทธเจ้าทั้งหลายด้วยเทอญ ”

พระเจ้าพิมพิสารทูลถามว่า ในช่วงเข้าพรรษา คนทั้งหลายควรทำอย่างไร มีอานิสงส์อย่างไรบ้าง

พระพุทธองค์ตรัสว่า คนทั้งหลาย ควรสมาทานศีล รักษาศีล ได้ล้าลึกถึงคุณของบิดามารดา ไหร่วมฟังธรรมเทศนาจึงจะนำพาให้เกิดกุศลและได้อานิสงส์มาก

ให้ประกอบกุศลให้ท่านสงเคราะห์คนยากไร้ซึ่งใจด้วยเสื้อผ้า ข้าวน้ำ บุคคลนั้นย่อมได้รับ อานิสงส์คือการมีโภคทรัพย์สมบูรณ์ในทุก ๆ ชาติ ย่อมบังเกิดในสวรรค์ เกิดเป็นกษัตริย์ที่มอำนาจ

บุคคลใดอาราธนาพระพุทธเจ้าเข้าพรรษา ก็จะได้รับอานิสงส์มาก ด้วยนัมัสการพระพุทธรูป

อาราธนาเจ้าพรหม ก็ยอมได้กุศลอันประเสริฐ คัดวายทานผ้าจีวร คิลานปัจฉัย ย่อมจักได้ผลานิสงส์มากมาย

๖๒. อานิสงส์ฟังธรรม

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าของเราทั้งหลาย ประทับอยู่ที่ป่าเขตวัน เมืองสาวัตถี ทรงแสดงธรรมโปรดมหาชนหมู่บุตรชายพราหมณ์ผู้หนึ่ง กลางทางขณะที่เขาเดินทางไปสักการะบูชาอาจารย์เขาได้ถึงพระรัตนตรัยเป็นที่ฟัง และได้ถูกโจรฆ่าตาย ใต้ไปเกิดในสวรรค์ด้วยจิตที่เต็มใส แม้ท้าวสักกะเทวราชของก็ยังพยายามหาโอกาสเวลาที่เหมาะสมลงมาอุปัฏฐากบำรุงพรพุทธองค์ และเมื่อฟังธรรม จนได้บรรลุอุริยธรรมดังที่กล่าวไว้ใน สักกปัญญาสูตร ยักษ์คร่ำครวญหนึ่งใจบาปหยาบช้าปรารธนา จักกิน พระพุทธเจ้าเป็นอาหาร พระพุทธเจ้าก็เทศนาให้ยักษ์ได้ฟังและให้ยักษ์สมาทานศีลเมื่อสิ้นอายุขัย ก็ไปเกิดเป็นเทวดามีอายุยืนพันปี ด้วยอานิสงส์ได้ฟังธรรม ใต้ตัวหนึ่งนอนอยู่ที่ใกล้ศาลาไคยีน ภิกษุรูปหนึ่งสาธยาย พระธรรมมีใจยินดี ต่อมาถูกเหยี่ยวโฉบไป ด้วยอานิสงส์ไต่ไปเกิดเป็นลูกกษัตริย์ และออกบวชได้ฉาณ โลกียะ สิ้นชีวิตไปเกิดในพรหมโลก จุดจากพรหมโลกมาเกิดเป็นลูกเศรษฐี ตายจากอัตภาพนั้น เกิดเป็นลูกสุกร และได้เวียนว่ายเกิดในภพมนุษย์ สัตว์ดิรัจฉาน จนสุดท้ายได้ไปเกิด ในบุตรสาวของกณุมพี และได้ออกบวชเป็นนางภิกษุณี บรรลุอรหัตผลก็ด้วยการฟังธรรมเทศนา นางสุชาดาชายาพระอินทร์ที่ไปเกิดเป็นนางนกกระยางที่เกาะแห่งหนึ่ง ได้ฟังคำสอนของท้าวสักกะก็ พ้นจากภพดิรัจฉาน กลับไปเกิดในสวรรค์ดั้งเดิม พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ได้บรรลุธรรมก็เพราะ ได้ฟังธรรมเทศนาจากพระอัสชโรระ

คนบางเหล่าตั้งใจฟังธรรมเทศนาย่อมได้รับผลแห่งการฟัง บางเหล่าก็ไม่มีความศรัทธา สักแต่ว่าฟังอย่างเฉยๆ มีพฤติกรรมอาการขณะนั่งฟัง ดังกิริยาอาการของอุบาสก ๕ คน ที่นั่งฟังธรรมด้วยอาการที่แตกต่างกัน ไปคือ คนหนึ่งเอามือขีดแผ่นดิน คนหนึ่งนั่งหลับ คนหนึ่งแหงนหน้าดูอากาศ คนหนึ่งฟังธรรมและเขย่าต้นไม้ไปด้วย อีกคนฟังด้วยความตั้งใจ จึงบรรลุโสดาปัตติผล

พระพุทธองค์ตรัสว่า อุบาสกคนที่นั่งหลับฟังธรรม ในชาติก่อนเกิดเป็นงู คนที่นั่งขีดเขียนแผ่นดินชาติก่อนเกิดเป็นไส้เดือน คนที่แหงนหน้าดูอากาศ เคยเกิดเป็นหมอโหราศาสตร์ คนที่ สี่ ที่เขย่าต้นไม้ เคยเกิดเป็นพราหมณ์เรียน ไตรเพทมาก่อน การ ได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นของ ได้โดยยาก เพราะเหตุ ๒ ประการ เพราะผู้เทศนาและผู้ฟัง ผู้เทศน์ไม่รู้แก่นสารในพระไตรปิฎก ไม่รู้นิสัยคนฟัง ผู้ฟังไร้ปัญญา ก็ไม่อาจสำเร็จผลได้ ถึงเกิดมาเป็นมนุษย์แต่เกิดในถิ่นห่างไกลพุทธศาสนา หรือไปเกิดเป็นเทวดา มาร พรหม หรือเกิดในจักรวาลอื่น ก็หมดโอกาสได้ฟังธรรม การฟังธรรมย่อมเป็นหนทางนำผู้ฟังให้เข้าใจในสภาวะธรรมทั้งหลาย และย่อมนำไปสู่การ ตรีสรุธรรมได้

๖๓. อานิสงส์ศีลสันเดียว

สมัยหนึ่งพระบรมศาสดาของเรา ประทับอยู่ที่อารามเขตวัน พระองค์ได้ตรัสแสดงธรรมแก่

อุบาสก และสหาย พระองค์ทราบว่า สหายของอุบาสกนั้น จะได้รับบรรลุโศคาปัตติผล จึงให้เขาสมาทานศีล เขาได้ถามถึงข้อปฏิบัติทั้งหมด ก็พบว่า มีเพียงข้อเดียวคือข้อ กามะ (๓) ที่ปฏิบัติได้ จึงสมาทานรับศีลเพียงข้อเดียว วันหนึ่งได้เข้าไปขโมยของเศรษฐีผู้หนึ่ง และได้เข้าไปในห้องหญิงภรรยา น้อยของเศรษฐี และได้ถูกภรรยาสาวของเศรษฐีช่วยวน แต่เขารักษาศีลข้อที่ ๓ ไว้ จนกระทั่งถูกเศรษฐีจับได้ และทราบความจริง จึงชื่นชมในความซื่อสัตย์ และอนุญาตให้ หยิบเอาของที่ปรารถนา เขาก็ถือเอาของไปตามปรารถนา และกลับไปเล่าให้ภรรยาฟัง และได้เข้าไปกราบทูลพระพุทธองค์ และทูลถามถึงอานิสงส์ศีลห้า พระพุทธองค์ก็ตรัสแสดงอานิสงส์ของการรักษาศีล และให้ชายผู้นั้นสมาทานศีล ตั้งอยู่ในกองสุจริตสามประการ และทำทาน เมื่อฟังธรรมเทศนาจบ เขาก็ได้รับบรรลุโศคาบัน

๖๔. อานิสงส์แปดหมื่นสี่พันชั้น

บุคคลใดเห็นแจ้งในพระธรรม ผู้นั้นชื่อว่าเห็นพระตถาคต บุคคลใดแม้พบพระตถาคตทุกวัน แต่ไม่เข้าใจในพระธรรมก็หาได้ชื่อว่าเห็นพระตถาคตไม่ บุคคลใดได้บูชาสักการะพระพุทธเจ้าในอดีต ในปัจจุบันและอนาคตพุทธะ บุคคลนั้นย่อมได้รับความสุขสามประการมีพระนิพพานเป็นลำดับสุดท้าย ตัวอย่างอานิสงส์การฟังธรรมก็ได้แก่ ค้างคาวฝูงหนึ่ง ได้ตั้งใจฟังภิกษุสาธยายอภิธรรมว่า กุสลา ธมมา อกุสลา ธมมา แม้ไม่เข้าใจความหมายเลย ลิ่นชีพแล้วยังไปเกิดในสวรรค์

บุคคลใดฟังธรรมโดยเคารพ ย่อมเกิดเป็นราชาแห่งเทวดา เมื่อเกิดในเมืองมนุษย์ย่อมเกิดในตระกูลพราหมณ์และเศรษฐี

บุคคลที่ให้ เงินทอง ๘ หมื่น ๔ พัน ช้าง ๘ หมื่น ๔ พันตัว ม้าอัสคร จำนวน ๘ หมื่น ๔ พันตัว แม่โคนม ๘ หมื่น ๔ พันตัว แหน่ ๘ หมื่น ๔ พัน แหน่ ผ้านแปดหมื่นสี่พันผืน ลำผาแปดหมื่นสี่พันเล่ม ถวายข้าวปลาอาหารเป็นเวลา ๗ ปี ๗ เดือน ๗ วัน อานิสงส์ที่ได้รับยังไม่อาจเปรียบเทียบเสียหนึ่งของอานิสงส์ของการฟังธรรม บุคคลใดตั้งใจฟังธรรมมั่นคงในพระรัตนตรัย ย่อมจะได้ อานิสงส์สามประการ มีพระนิพพานเป็นลำดับสุดท้าย พระพุทธองค์ตรัสว่าบุคคลใดได้กระทำความที่ชอบสภาวะธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติกิเลส อนึ่งผู้กระทำความชอบธรรมย่อมได้รับความสุขทุกอย่าง

๖๕. อานิสงส์อุปัฏฐาก

เมื่อเดือน ๑๐ ออก ๘ ค่ำ พระยาพิมพิสาร อยากใคร่ถวายเมืองของตนให้พระพุทธเจ้า พระสงฆ์ จึงพาบริวารไปถวายทานแก่พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์มีคำสั่งให้พระสารีบุตรรับเอาเมืองและเสวยราชเป็นเวลา ๗ วัน แล้วจึงถวายคืนดังเดิม พระอานนท์ทูลถามพระพุทธเจ้าว่า มีการปรับอาบัติแก่พระสารีบุตรหรือไม่ ในกรณีที่ได้รับถวายเมืองตั้งแต่ต้น เพราะบัดนี้คนทั้งหลายจะพากันมาถวายช้าง ม้า วัว ควาย แก่สงฆ์ คนทั้งหลายจะวิพากษ์วิจารณ์ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ในเรื่องดังกล่าวนี้ไม่ต้องกังวล

กับการวิพากษ์ของคนทั้งหลาย ช้าง ม้า วัว ควาย เกิดที่อวาตโคควรไว้ในอวาตนั้น พระอานนท์ทูลถามว่า พระภิกษุรูปเดียว รับเอา ช้าง ม้า วัว ควาย จะมีโทษหรือไม่ พระพุทธองค์ตรัสตอบว่า ไม่มีโทษหากรับเอาเฉพาะสัตว์ตัวผู้ คนผู้ขายอย่างเดียว และเมื่อรับไปแล้วไม่ควรนำไปขาย มิฉะนั้นจะต้องอาบัติมีโทษ เมื่อสิ้นชีวิตก็จะตกนรก ๘ หมื่นกัปป์ ภิกษุซื้อเอาของไม่มีวิญญาณมาขาย เอากำไร ภิกษุนั้นต้องอาบัติปาราชิก การไปถวายทานก็ไม่มีอานิสงส์ใด ๆ ภิกษุใครจะสร้างเจดีย์วิหาร พระธาตุ เอาเงินไปจ้างช่าง ไม่ควร ยกเว้นช่วยสร้าง ภิกษุไปซื้อสัตว์ที่กำลังจะถูกฆ่า เพื่อรักษาชีวิตสมควรอยู่ พระอานนท์ทูลถามว่า ภิกษุซื้อ ช้าง ม้า วัว ควาย หรือรถที่เทียมด้วย ช้าง ม้า วัว ควาย มีโทษหรือไม่ พระพุทธเจ้าตรัสว่า ถ้าหนทางไกล เป็นโรค มีภัย ขี้ไปไม่มีอาบัติ นอกเหนือไปจากนี้ต้องอาบัติทุกกฏ ในขณะที่พระสองคณะเมืองโกสัมพี ก่อการทะเลาะวิวาทเรื่องข้อปฏิบัติวินัย พระพุทธเจ้า รับสั่งให้สามัคคีกัน แต่ภิกษุเหล่านั้นไม่ฟังพระพุทธองค์ จึงเสด็จเข้าไปป่าเลไลยก์เพื่อจำพรรษาในป่านั้น ช้างชื่อปาลีไลยก์ และสิงตัวหนึ่ง ทำการอุปัฏฐากพระพุทธองค์ พระพุทธองค์ตรัสแก่พระอานนท์ว่า ช้างตัวนี้เคยได้อุปัฏฐากพระองค์มา ๘ ชาติแล้ว

๖๖. อานิสงส์หมากนับ

คัมภีร์อานิสงส์หมากนับ ได้กล่าวถึงลูกประจำที่ทำด้วยวัตถุต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ หมากนับเขาวัว เขากวาย มีอานิสงส์ ๒๐ กัปป์ งาช้าง เขากวาง มีอานิสงส์ ๓๓ กัปป์ ลูกเคย ๕๐ กัปป์ ลูกตาล ลูกถาน มะพร้าว ๕๐ กัปป์ แก่นกล้วยนวล ๖๐ กัปป์ แก่นหมากคิควายมีอานิสงส์ ๑๐๐ กัปป์ หมากกะตัน มีอานิสงส์ ๑๐๐๐ กัปป์ แก่นหมาก มีอานิสงส์ ๑๐๐๐๐ กัปป์ หมากนับ ประคัลลงยันต์ พระเจ้า ชาติที่สุด มิได้

๖๗. อานิสงส์สัตพทาน ๒

อานิสงส์สร้างวิหาร อานิสงส์ ๑๖ กัปป์

อานิสงส์บอกไฟดอก ๖๐๐๐ กัปป์

ถวายฟูกนอนหมอน อานิสงส์ ๕ กัปป์

ข้าวล้นบาตร อานิสงส์ ๒ กัปป์

ทำต้นดอกนุชา ๒ กัปป์

ทำฉัตรและจงทาน มีอานิสงส์ ๒ กัปป์

ถวายมหากรฐิน ๘๕ กัปป์

ถวายมหาบริวารหลวง ๔๕ กัปป์

สร้างเจดีย์ ๑๘ กัปป์

อุโบสถ ๔๐๐ กัปป์

ทุงสองหาง อานิสงส์ ๖ กัปป์

สร้างมณฑป หีบธรรมอานิสงส์ ๖ กัปปี
 สร้างธมมาสน์ อานิสงส์ ๘ กัปปี
 ถวายพื้นสำหรับคิงคยาหนาว อานิสงส์ ๑ กัปปี
 สร้างพระพุทธรูป ๘๐ กัปปี ถ้าสร้างด้วยทอง ๑๕ กัปปี
 เขียนพุทธรูปบนผ้า ๖๐ กัปปี
 สร้างด้วยหีตด้วยครึ่งและมุกมีอานิสงส์ ๒๕ กัปปี สร้างด้วยนอและงามีอานิสงส์ ๓๐ กัปปี
 ๔๐ กัปปี สร้างด้วยค่าได้อานิสงส์ ๖๕ กัปปี สร้างด้วยแก้วได้อานิสงส์ ๖๐ กัปปี
 ให้ข้าวชีวิต เขาเป็นจุด ทำรูปพุทธรูป ได้อานิสงส์หาที่สุดมิได้

๖๘. อานิสงส์ทพหกาถา

คัมภีร์นี้เป็นคัมภีร์ที่เรียบเรียงขึ้นเพื่อสนับสนุนให้พุทธศาสนิกชนชาวล้านนาได้ร่วมกันอุปัฏฐาก บำรุงดูแลปูชนียวัตถุโดยเฉพาะพระธาตุเจดีย์ในล้านนาไทย ที่ระบุดตรง ๆ ก็คือ พระธาตุหริภุญชัย จังหวัดลำพูน พระธาตุในนันทบุรี หรือเมืองน่าน และพระธาตุเจดีย์ในเมืองเชียงใหม่มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ไปถึงเรื่องราวในชาดกและติดต่อกันมาถึงอนุภาคของตำนานปูชนียสถานในล้านนาด้วย และลงท้ายด้วย พิธีกรรมการจัดเตรียมเครื่องบูชาพระเจดีย์บรรจุพระบรมธาตุเจ้าหริภุญชัยด้วย เรื่องราวในคัมภีร์มีดังนี้

นพพราหมณ์ได้เรียนทพหกาถา 4 บาทจากสำนักอาจารย์ทิศาปาโมกข์เมืองดักกสิลา และได้ใช้ คาถา ๔ บาทนี้เองอบรมกล่อมเกล้าพระยาปริสาทที่จับกษัตริย์ ๑๐๑ หัวเมืองมาบูชาญญแก่บน เทพารักษ์ประจำต้นไทร เมื่อพระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์โปรดเวไนยสัตว์ทั้งหลายอยู่ สตรี เทพบุตรก็เรียนทพหกาถา ๔ บาทนี้จากสำนักของพระพุทธเจ้าและเขียนไว้ที่วิมานของตน เมื่อ พระพุทธเจ้า ปรีนิพพาน ไปแล้ว พระอรหันต์สาวกทั้งหลายมีพระมหากัจจายนะเถระเป็นประธานได้นำ ธาตุโมลีของพระพุทธเจ้าไปประดิษฐานไว้ที่เมืองหริภุญชัย และพระอินทร์ได้รับพุทธบัญชาให้คอย ดูแลรักษาพุทธศาสนาที่ไปประดิษฐานตั้งมั่นที่ล้านนา ที่เมืองหริภุญชัยเป็นปฐมภาระที่ต้องรับผิดชอบ คือการรักษามหาชินธาตุและศาสนาตราบ ๕๐๐๐ ปี โดยสั่งการให้ยักษ์ตนหนึ่งชื่อ สุริโยเตโฆ พร้อม บริวารแปดพันทำหน้าที่รักษามหาชินธาตุเจ้าและศาสนาตราบ ๕๐๐๐ ปี ในเขตนันทบุรี (เมืองน่าน) ลำพูน เชียงใหม่

ขณะปฏิบัติหน้าที่นั้นยักษ์สุริโย ๙ นั้นไปหลงรักพอใจในความงามของธิดาของท้าวเวสสุวรรณ ชื่ออมราจึงไปทูลขอกับท้าวเวสสุวรรณถึง ๕ ครั้ง ท้าวเวสสุวรรณจึงวางเงื่อนไขให้ยักษ์สุริโย๙ ไปค้นหา คาถา ๔ บาทที่สาปสูญไป หากว่าหาพบและพิสูจน์ได้ว่าเป็นของจริงจะยกลูกสาวให้ สุริโยยักษ์จึงทุ่มเท ความพยายามอย่างสูงสุดในการไปค้นหาคาถา ๔ บาทนั้น จากโลกมนุษย์ ขึ้นไปจนถึงสวรรค์ชั้นที่ ไม่เหลือวิสัยที่ยักษ์จะไปได้ ไม่มีใครให้คำตอบได้ จึงได้ขึ้นไปหาสุริยเทพบุตรและถามถึงคาถา ๔ บาทนั้น สุริยเทพบุตรรู้คาถา ๔ บาทนั้นแต่ในเมืองแรกไม่บอก แต่ได้วางอุบายให้สุริโยยักษ์ไปถาม เทวดาทั้งหลายเสียก่อน หากไม่ได้ผลค่อยกลับมาหาตน ความจริงสุริยเทพบุตรนั้นมีความสัมพันธ์อันที่ สหายกับสุริโยเตโฆและขนานสุริโย ชาวบ้านเส้ง เมืองลำพูน และต้องการช่วยเหลือสหายให้สมหวัง

จึงเนรมิตตนเองเป็นมาณพคนหนึ่งได้ลงไปเมืองลำพูน เพื่อไปพบกับหนานสุริโยที่กำลังเลี้ยงวัวเป็ลี้ยงหนึ่ง เพราะไปยืมเงินของเศรษฐีบ้านเส้งจำนวนหนึ่งพันกับห้าร้อย และสอบถามถึงการดำเนินชีวิต และกล่าวว่าถ้าหากต้องการพ้นจากหนี้ก็ให้เรียนเอาทพคาถา ๔ บาทนี้ หนานสุริโยก็เรียนเอาตามนั้น เมื่อสุริยเทพบุตรกลับขึ้นสวรรค์ก็ยกสุริโยฯ ก็กลับจากการไปหาเหล่าเทวดาพอดิ และได้แนะนำว่าให้ลงไปเมืองลำพูนและตามหาคน ๆ หนึ่งที่อยู่มไม่มีชื่อเสียงที่สบแม่सान ซึ่งไม่ไกลจากที่อยู่ของสุริโยฯ เท่าไรนัก สุริโยฯ ก็ตั้งใจยิ่งนักจึงเนรมิตตัวเองเป็นมาณพคนหนึ่ง เข้าไปหาหนานสุริโย และแจ้งความประสงค์ให้ทราบและเสนอเงื่อนไขว่าจะช่วยเป็ลี้ยงหนึ่งให้หากคาถาทั้ง ๔ บาทที่หนานสุริโยรู้เป็นของจริง หนานสุริโยไม่มีความเชื่อมั่นในเรื่องดังกล่าวนี้แม้แต่น้อยเพราะเคยมีคนมาสัญญา กับตนเองเรื่องนี้ครั้งหนึ่งมาแล้ว แต่ไม่จริง แต่ในที่สุดก็สอนคาถา ๔ บาทให้ ยักษ์สุริโยฯ ได้นำคาถา นั้น ไปอ่านต่อหน้าท้าวเวสสุวรรณ ๗ รั้วว่าเป็นของจริง จึงยินยอมยกธิดาให้ตามสัญญา สุริโยฯ ก็พานางอมรามาที่อยู่เมืองลำพูน และครองรักกันด้วยความสุข จนลืมคำสัญญาที่ให้ไว้กับหนานสุริโย วันหนึ่งเขาได้เรียกชื่อนางอมราเป็นพินลา และพินลาเป็นชื่อของภรรยาหนานสุริโย นางอมราก็กล่าวว่า สุริโยฯ ยักษ์ฯ ถูกนาง เพราะไม่ใช่ชื่อของนาง แต่เป็นชื่อของนางพินลา ภรรยาของหนานสุริโย ด้วยความบังเอิญนี้เอง ทำให้เขานึกถึงคำสัญญาที่ให้ไว้กับหนานสุริโยได้ จึงได้หาและไปชี้ชุมทรัพย์ มหาศาลให้ หนานสุริโยก็นำเงินทองที่ได้ไปใช้หนี้ให้เศรษฐีจนหมด และได้จ้างชาวบ้านไปจนสมบัติ ทั้งหมดมาไว้ที่บ้านของตน และได้กลายเป็นเศรษฐีคนใหม่ที่บ้านเส้งทันที สุริโยฯ ก็คืนกลับที่อยู่ของตนตั้งแต่บัดนั้น

บรรพชิตกฤหัสถ์ที่ปรารถนาใคร่อยู่สุขสบาย มีโลกะสมบัติ บริวารสมบัติ ปราศจากอันตราย ทั้งปวง ให้ตั้งขันธ์เรียนเอาคาถา ๔ บาทดังนี้ เทียนเหล้าบาท ๕ เหล้า เทียนน้อย (เล็ก) ๕ คู่ ผ้าขาว ๕ สอก ผ้าแดง ๕ คืบ เงิน ๕ บาท ถ้าหาไม่ได้ให้เอา หมาดำค่าหมียคหมายให้อาจารย์ แล้วเรียนคาถาทั้ง ๔ บาท นั้นเถิด แล้วสาธยายไหว้พระพุทธรเจ้าและมหาชินราชูเจ้าลำพูนเป็นต้น และมหาธาตุเจ้าทั้งหลาย ในเดือนดับเดือนเพ็ญ ออก ๘ คำ แรม ๘ คำ สุริโย เตโช ยักษ์ได้ยินก็จะมาช่วยด้วยคิดว่า สหายเรา อีกคนหนึ่งมีหนี้สินอีกแล้ว แล้วก็จะมาช่วยรักษานูคนั้นให้อยู่ดีสบาย ตามอัศภาพ ส่วนสุริยเทพบุตร ก็ได้ปฏิบัติหน้าที่รักษามหาชินราชูและพระพุทธรศาสนาในล้านนาต่อไปตราบเท่า ๕๐๐๐ ปี

๖๕. อานิสงส์บอกไฟดอกบอกไฟดาวบอกไฟจีน

สมัยหนึ่งพระพุทธรเจ้าประทับอยู่ที่ เขตวันอาราม โปรดบีณณสัตว์ทั้งหลาย คนบางกลุ่ม ก็บูชาพระรัตนตรัย ด้วยช่อเงิน และทอง ธงเงินและธงทอง ด้วยรัตน ๓ จำพวก บ้างก็ทำดอกไม้เพลิง บูชาขณะนั้นมีเทพบุตรองค์หนึ่งชื่อว่า มณิรัตน์ ก็ลงมาจากสวรรค์ขึ้นดาวดึงส์มาฟังธรรมเทศนา ในสำนักของพระบรมศาสดา มีจิตเลื่อมใสมั่นคงในพระรัตนตรัยอย่างยิ่ง และได้เห็นและเหล่าเทวดาพากันทำการสักการบูชาพระพุทธรเจ้า จึงดำริที่ทำการบูชา จึงเนรมิต บอกไฟ ไม่มีทิพย์ ประดับด้วยผ้า ทั้งสองด้าน และประดับด้วยไม้ทั้งหลาย แลเนรมิตรดดอกไม้ทิพย์ ๑๒ จำพวก อันควรแก่บอกไฟ และทำการจุดบูชา มีรัศมีเป็นต้องแฉว รุ่งเรืองงามยิ่งนัก พระสารีบุตรเถระเจ้า ก็กราบทูลพระพุทธรองค์ ถึงการบูชาพระพุทธรองค์ ด้วยเครื่องบูชาต่าง ๆ และเทพบุตรองค์หนึ่ง เนรมิต บอกไฟดอกไม้ทิพย์ ถวาย

มีความรุ่งเรืองงดงามยิ่งนัก จักมีอานิสงส์ประการใด

พระพุทธองค์ตรัสว่า ชนเหล่าใด ได้บูชาพระรัตนตรัยด้วย ดอกไฟดอก บอกลไฟขึ้น รักษาศีลให้ทาน ภาวนา ก็จะได้สุข ๓ ประการ อันกว้างขวางมากนัก เมื่อยังไม่เข้าถึงนิพพาน ก็จักได้รับผลแห่งกุศลกรรมที่เป็นทิฏฐุเวทนียกรรม ในชาตินี้แล และจักได้เสวยสมบัติในเมืองสวรรค์ มีโภคสมบัติมากมาย มีฤทธิ์อำนาจ มีปัญญามากกว่าใคร

ดังนั้น บุคคลผู้ปรารถนาสมบัติ อานิสงส์ดังกล่าวมา พึงจุดบอกลไฟดอก บอกลไฟขึ้นบูชาพระพุทธเจ้า พระเจดีย์บรรจุพระธาตุ มหาโพธิ์ ด้วยศรัทธายึด ก็จักได้อานิสงส์มากนักแล

พระสารีบุตรชื่นชมพระธรรมเทศนา บริษัททั้งสี่ บรรลุธรรมตามบุญบารมีที่ได้สั่งสมมา

๗๐. อานิสงส์หนูเผือก

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่นิโครธาราม เมืองกบิลพัสดุ์ ทรงปรารภซึ่งศีลบารมีของพระองค์ในครั้งที่เสวยพระชาติเป็นหนูเผือกและการเสวยสละของพระอนันท์ให้เป็นเหตุแห่งพระธรรมเทศนาในคราวประชุมหมู่ญาติชาวศากยะ ทรงนำอดีตนิทานมาประกอบพระธรรมเทศนาค้างนี้

ในอดีตกาลมีหนูเผือกตัวหนึ่งมีปกติรักษาศีล ๘ บางวันรักษาตอนเช้าถึงเที่ยงวัน บางวัน รักษาตั้งแต่เที่ยงวัน ถึงเที่ยงคืน ตลอดมา หนูเผือกตัวนี้อาศัยอยู่ในบ้านของเศรษฐีผู้หนึ่ง วันหนึ่งหนูเผือกถูกเศรษฐีจับได้และสั่งให้คนนำไปฆ่า แต่คนใช้หกล้มทำให้หนูหลุดรอดไปได้ หนูเผือกได้ไปอยู่ในป่าหิมพานต์ ส่วนเศรษฐีผู้นั้นได้กลายเป็นคนเข็ญใจต้องขอกทาน ต่อมาพญาหนูเผือกได้กลับมาที่เรือนเศรษฐีได้เห็นความเปลี่ยนแปลงก็เกิดความสงสาร จึงออกตามหาเศรษฐี ก็พบเศรษฐีกำลังขอกทานอยู่ข้างถนน เมื่อเศรษฐีกำลังหลับ จึงได้แสดงตัวและบอกวิธีที่จะได้สมบัติทุกอย่างคืน โดยให้เศรษฐีนำตัวหนูไปขายให้กับคหบดีหรือเจ้าเมือง คนใดคนหนึ่ง เพื่อนำเงินมาเป็นต้นทุนในการตั้งตัว เศรษฐีตกยากผู้นั้นได้นำหนูเผือกไปขายให้กับมหาเศรษฐีคนหนึ่ง แต่ไม่สามารถตกลงราคากันได้เพราะหนูเผือกนั้นเป็นหนูมงคลมีค่าหาประมาณมิได้ ในที่สุด เศรษฐีตกยากได้นำหนูเผือกไปขายให้กับเจ้าเมืองแห่งหนึ่ง ณ ที่นั่นเอง หนูเผือกได้มีโอกาสแสดงคำสอนแนะนำเจ้าเมืองและบริวารให้ตั้งอยู่ในศีลธรรม ต่อมาเศรษฐีตกยากก็สามารถฟื้นฟูกิจการของตนเองได้ และกลับเข้าสู่ตำแหน่งดั้งเดิม ส่วนหนูเผือกได้กลับไปอยู่ป่าหิมพานต์ดั้งเดิม ได้บำเพ็ญศีลบารมีอย่างเต็มที่ จนกระทั่งร้อนถึงท้าวสักกะต้องลงมาทดสอบการบำเพ็ญบารมีของหนูเผือก โดยการแปลงกายเป็นคนเดินทางเข้ามาขออาหารหนูเผือกยินดีเสวยสละเนื้อตัวเองให้ โดยให้ชายเดินทางผู้นั้นก่อกองไฟ หนูเผือกได้อธิษฐานแล้วกระโดดเข้ากองไฟอันร้อนระอุ ด้วยศีลบารมีมีความร้อนจากไฟ ไม่สามารถทำอันตรายให้กับหนูเผือกแม้แต่น้อย ท้าวสักกะเปิดเผยฐานะที่แท้จริงของตนเอง และกล่าวอนุโมทนาในการบำเพ็ญศีลบารมีของหนูเผือก

๗๑. อานิสงส์กัณฑกะ

กล่าวถึงสองสามีภรรยาเจ้ใจ ภรรยาชอบทำบุญรักษาศีล แต่สามีไม่ชอบ ภรรยาจึงทำบุญคนเดียวและอธิษฐานขอให้ได้เป็นมเหสีของเจ้าเมืองพาราณสี ต่อมานางได้ถวายอาหารแด่พระเถระรูปหนึ่ง ด้วยบุญกุศลนั้น ทำให้นางได้เป็นอัครมเหสีของเจ้าเมืองพาราณสีสมใจ ภายหลังจากที่เหตุการณ์ที่เกิดกับพระเจ้าพาราณสีที่ไปล่าสัตว์ และถูกยักษ์จับได้ จึงต้องส่งคนมาเป็นอาหารของยักษ์ทุกวันเพื่อแลกเปลี่ยนกับอิสรภาพ หลึงเจ้ใจผู้หนึ่ง ได้ถูกคัดเลือกให้เป็นอาหารของยักษ์ในวันนั้น ด้วยอานิสงส์ที่นางได้รักษาศีลให้ทาน ยักษ์ไม่สามารถทำอันตรายนางได้ และทราบความจริง จึงเกิดความเลื่อมใสในตัวนาง นางได้พายักษ์เข้าเมืองไปหาเจ้าเมืองพาราณสี ด้วยความกล้าหาญ พระเจ้าพาราณสีนำเนื้อมาให้ยักษ์กินแทน ยักษ์เห็นว่าพระเจ้าพาราณสีมีสัจจะ จึงยอมยกเลิกสัญญาเป็นการตอบแทน พระเจ้าพาราณสีได้อภิเษกหลึงเจ้ใจผู้หนึ่งเป็นอัครมเหสี

๗๒. อานิสงส์ปทุมมาวดี

สมัยหนึ่งพระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่เขตวันนารามซึ่งอนาถบิณฑิกมหาเศรษฐี ได้สร้างถวายในกาลละ ครั้งนั้น นางปทุมมาวดีได้บริจาคอาหารให้ทานเป็นอันมาก และเมื่อนางสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปเสวยสุขในสวรรค์ เพราะอานิสงส์จากการที่นางได้มีเจตนาสละเข้าของเป็นทานนั้น

พอมาถึงสมัยที่พระพุทธเจ้ามาตรัสรู้ในกาลวันนั้น นางจันทปทุมมาวดีได้จุติจากเทวโลกมาเป็นผู้มีฐานะดีในเมืองพาราณสี พออายุได้ ๑๖ ปี นางก็ได้ถวายภัตตาหารและผ้าจีวรแก่ภิกษุทั้งหลายเป็นเวลาถึง ๗ วัน จนเจ้าภิกษุทั้งหลายก็ได้กล่าวถึงนางจันทปทุมมาวดีว่า ประกอบด้วยศรัทธาและเลื่อมใสใน ศาสนาของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้ากล่าวแก่ภิกษุทั้งหลายว่า นางจันทปทุมมาวดี มิได้มีใจศรัทธาในการบริทานในชาตินี้เท่านั้น ในชาติก่อนนางได้ทำบุญให้ทานมากเช่นกัน เมื่อภิกษุทั้งหลายทูลอาราธนาให้พระพุทธเจ้าเทศนาเรื่องในชาติก่อนให้ฟัง พระพุทธเจ้าจึงเทศนาว่า

ในครั้งที่พระเจ้าพรหมทัตครองเมืองพาราณสีประกอบด้วยทศทิศราชธรรม ทำให้บ้านเมืองสงบสุข ในครั้งนั้น ยังมีนางจันทปทุมมาวดีผู้มีรูปงามและมีศรัทธามากอยู่ในเมือง พาราณสี นางได้ถวายทานแก่ภิกษุสงฆ์ด้วยข้าวของเป็นอันมาก วันหนึ่งนางนึกได้ว่า รุ่งขึ้นเป็นวันดี วิเศษ นางจึงไปอาราธนาพระพุทธเจ้าพร้อมหมู่สงฆ์ให้ไปปรับทานสลากกัณฑ์ที่เรือนของนาง เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จไปถึงพร้อมหมู่สงฆ์ นางก็ได้ถวายทานแล้วกรวดน้ำตั้งจิตปรารถนาว่า ด้วย อานิสงส์ที่ได้ทานข้าวสลากกัณฑ์นี้ ขอให้เป็นที่บังจัญนำไปเกิดเมืองสวรรค์ชั้นฟ้า แม้เกิดชาติใดขอให้ เสวยสมบัติอันมาก ซึ่งพระพุทธเจ้าพร้อมด้วยหมู่สงฆ์ก็ได้อนุโมทนาซึ่งทานของนางจันทปทุมมาวดีแล้ว จึงกลับสู่เขตวันนาราม

ในขณะนั้นทิพยอาสน์ของพระอินทร์ก็ร้อนกระด้างขึ้นในทันใด พระอินทร์ก็ได้รับรู้ด้วยปัญญาว่า ในวันนี้นางปทุมมาวดีได้ศรัทธาให้ทานข้าวสลากกัณฑ์แก่เจ้าภิกษุทั้งหลายมาก พระอินทร์ก็อนุโมทนากับนาง แล้วให้हांฝนแก้ว ๗ ประการตกมาในเมืองพาราณสี ชาวเมืองเห็นอัศจรรย์จึงกล่าวว่า การให้ทานข้าวสลากกัณฑ์เป็นอานิสงส์มาก

ในกาลนั้นพระญาพรหมทัต เห็นว่านางจันทปทุมาวดีมีรูปงาม ก็ให้เสนานำนางมาอยู่ที่ปราสาทด้วย แล้วได้ตั้งให้เป็นอักรมเทสีตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา นางจันทปทุมาวดีก็ให้ทานบิณฑบาตทุกวันไม่ขาด คราบจนสิ้นอายุของนาง

เมื่อแสดงธรรมจบลง พระพุทธเจ้าจึงกล่าวว่า ผู้ใดที่ถวายทานสลากภัตต์ให้แก่พระภิกษุสงฆ์สามเณร จะเป็นผู้ที่มีผลกำลัง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีรูปร่างลักษณะงดงาม และมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ - สกุล	พระมหาสิงห์คำ รักป่า
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	เปรียญธรรมหกประโยค นักเรียนวัดพระพุทธบาทตากผ้า จังหวัดลำพูน ๒๕๒๖ ปริญญาตรี วิชาพุทธศาสตร์ศึกษา จาก Buddhist and Pali University of Sri Lanka 1990 ปริญญาโท วิชาเอก พุทธศาสตร์ศึกษา จาก Buddhist and Pali University of Sri Lanka 1991
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๓๖ - ครูใหญ่ โรงเรียนธรรมสาริตศึกษา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๒ - เจ้าสำนักศาสนศึกษาวัดหนองเจดีย์ อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๕๓๕-๒๕๔๒ - ผู้รับใบอนุญาต โรงเรียนธรรมสาริตศึกษา อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน พ.ศ. ๒๕๔๑-๒๕๔๓ - อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา เชียงใหม่